de Wilmkebreek Polder
Het mooiste poldertje van Nederland

Natuurinventarisaties Wilmkebreek 2021

Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder

januari 2022

Natuurinventarisaties Wilmkebreek 2021

De natuurinventarisaties in de Wilmkebreekpolder in 2021 zijn uitgevoerd door de Commissie Natuur van de Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder.

Leden van de Commissie Natuur:

Marja van Nieuwkoop
Marina Roosebeek †
Nynke de Vries
Henk van Alst
Tom Jongeling

Tot ons grote verdriet is op Tweede Pinksterdag Marina Roosebeek overleden. Marina was al een tijd ziek. Ze was vanaf het eerste uur een zeer actief en enthousiast lid van de Commissie Natuur. Marina was architect van beroep. Ze combineerde een grote kennis van de cultuurhistorie van de Wilmkebreekpolder in Amsterdam-Noord met een passie voor landschap en natuur. Ze was een gedreven voorvechtster voor het behoud van de polder met zijn bloemrijke weiden en rijke vogelleven en had een groot warm hart voor al diegenen, die met haar samen optrokken. We zullen Marina bij ons natuurbeschermingswerk missen.

Samenvatting

Sinds 2011 worden in de Wilmkebreekpolder in Amsterdam-Noord inventarisaties van flora en fauna uitgevoerd door de Commissie Natuur van de Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder. De resultaten van de waarnemingen worden in jaarrapporten vastgelegd. Alle jaarrapporten zijn te downloaden vanaf de website www.wilmkebreek.nl.

In Hoofdstuk 1 van het jaarrapport 2021 wordt, naast een beschrijving van de polder en een toelichting op het agrarisch natuurbeheer, ook ingegaan op de hoofdgroenstructuur van Amsterdam (waar de Wilmkebreekpolder deel van uitmaakt). De gemeente Amsterdam wil de huidige hoofdgroenstructuur actualiseren; als aanzet daartoe is eind 2021 een conceptversie van ‘Beleidskader Hoofdgroenstructuur’ uitgebracht. Voor de polder ziet het er vooralsnog gunstig uit. Verder wordt in Hoofdstuk 1 aandacht besteed aan de natuurwaarden van de polder, de wettelijk beschermde soorten die in de polder voorkomen, en de wettelijke beschermingsmaatregelen die ter beschikking staan.

In Hoofdstuk 2 wordt ruim aandacht gegeven aan de in de polder voorkomende vogelsoorten, de vogels die er broeden, het broedsucces door de jaren heen, en het beschermingswerk (met name het schrikdraadraster tegen de vos en de huiskat). Er zijn flink wat foto’s in dit hoofdstuk opgenomen, waarvan een groot deel afkomstig is van de twee bewegingscamera’s die aan hekken in de polder waren opgehangen.

In Hoofdstuk 3 wordt kort ingegaan op de planten die zijn waargenomen tijdens het werken aan het schrikdraadraster.

De foto’s in het rapport zijn van auteur Tom Jongeling, tenzij anders aangegeven.

Inhoudsopgave

1 Inleiding en achtergrondinformatie 1
1.1 De Wilmkebreekpolder 1
1.2 Agrarisch natuurbeheer 3
1.3 De polder maakt deel uit van de hoofdgroenstructuur 7
1.4 Natuurwaarden van de polder 10
1.5 Beschermde soorten in de polder 11
1.6 De polder is een Provinciaal Monument 13
2 Vogelinventarisaties Wilmkebreekpolder 2021 15
2.1 Het weer in 2021 15
2.2 Voorbereiding op het weidevogelseizoen 2021 19
2.3 Methode van tellen en vastleggen resultaten 20
2.4 Vogels in de winterperiode 2020 – 2021 21
2.5 Broedvogelinventarisaties in 2021 23
2.5.1 Waarnemingsdatums vogeltellingen in broedseizoen 2021 23
2.5.2 Resultaten vogeltellingen in broedseizoen 2021 24
2.5.3 Broedsucces van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster 59
2.5.4 Broedsucces van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster, jaren 2011 – 2021 63
2.5.5 Andere (potentiële) broedvogels in de polder 67
2.6 Overige vogelwaarnemingen in de polder in 2021 70
2.7 Portrettengalerij 71
2.8 Enkele conclusies volgend uit de waarnemingen 78
3 Planteninventarisaties Wilmkebreekpolder 2021 80
3.1 Flora 80

1 Inleiding en achtergrondinformatie

Sinds 2011 worden in de Wilmkebreekpolder in Amsterdam-Noord inventarisaties van flora en fauna uitgevoerd door de Commissie Natuur van de Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder. De resultaten van de waarnemingen worden in jaarrapporten vastgelegd. Alle jaarrapporten zijn te downloaden vanaf de website van de vereniging www.wilmkebreek.nl. In het voorliggende rapport worden de resultaten van het jaar 2021 gepresenteerd.

1.1 De Wilmkebreekpolder

De Wilmkebreekpolder in Amsterdam-Noord (Figuur 1.1) bestaat sinds 1636, het jaar waarin de polder na drie jaar droogmalen in gebruik kon worden genomen. Anno 2020 is de polder het laatst overgebleven gebied binnen de ring A10 waar nog het agrarische bedrijf wordt uitgeoefend. Dankzij de extensieve beweiding, het agrarische natuurbeheer, en de veelal vochtige kleibodem is de polder een erg aantrekkelijk broed- en foerageergebied voor tal van (weide)vogels. De polder ligt een beetje verstopt achter de huizen in de wijk Kadoelen, maar vanaf de hoge Landsmeerderdijk heb je een vrij uitzicht over het gehele gebied.

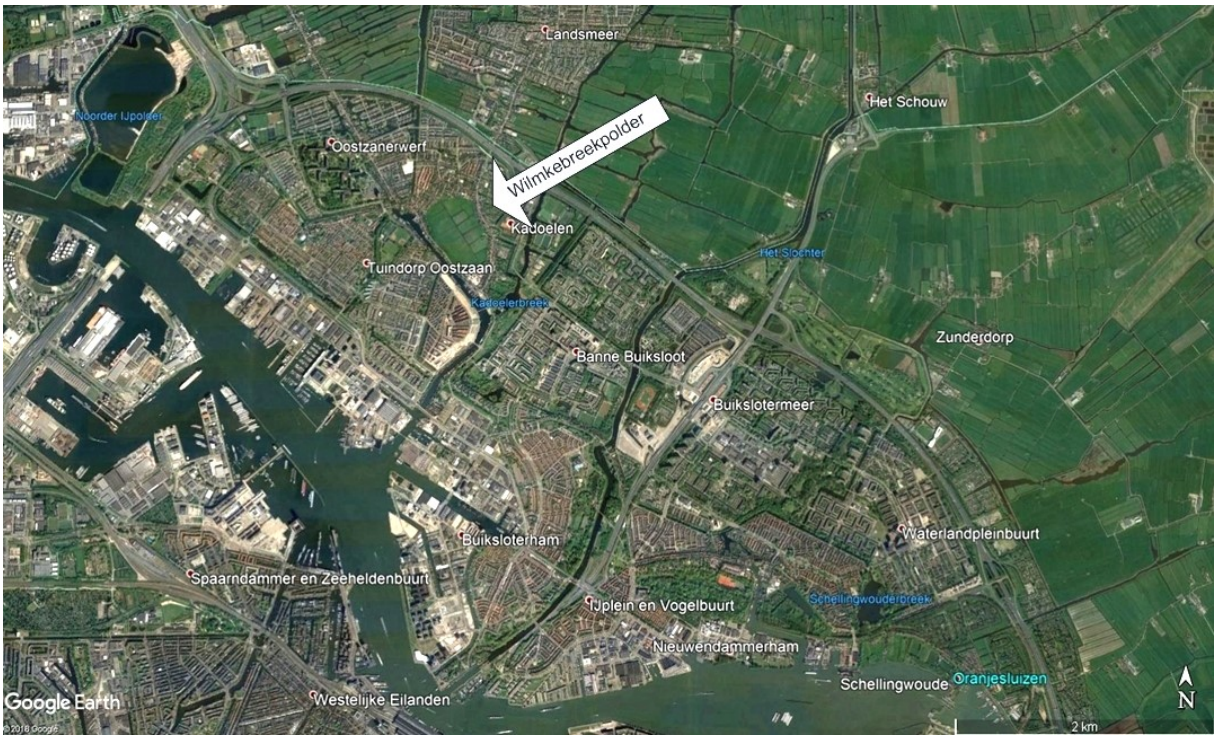

Figuur 1.1 Amsterdam-Noord met Wilmkebreekpolder [bron: Google Earth; opname 20 april 2019]

De polder is sinds 1 oktober 1997 in het bezit van projectontwikkelaar Amvest. Pachter boer Harry Kok uit Landsmeer oefent het agrarisch bedrijf uit in de polder en doet aan agrarisch natuurbeheer; mede daardoor is de polder een belangrijk weidevogelgebied. Afgezien van enkele kleine schuren bij de voormalige boerderij aan de Kadoelenweg zijn er geen bedrijfsgebouwen in de polder. Het vee, de stalmest, en werktuigen worden vanaf de boerderij in Landsmeer naar de polder getransporteerd.

De komvormige Wilmkebreekpolder (Figuur 1.2) is 20,3ha groot, heeft een open front aan de zijde van de hoge Landsmeerderdijk (met dijkkruin op ca. NAP+2,8m), en wordt aan de andere zijden omsloten door de lintbebouwing van Kadoelenweg en Stoombootweg. De grootste lengte bedraagt 630m, de grootste breedte 360m. De bodem van de polder ligt ruwweg tussen NAP-3,5m en NAP-

3,8m. Door het grote hoogteverschil van 6,5m heb je vanaf de Landsmeerderdijk een uitstekend zicht op de polder. Foeragerende en broedende vogels kunnen daardoor goed worden geobserveerd. Dit maakt het tellen van weidevogels aan het begin van het broedseizoen, wanneer het gras nog niet hoog is opgeschoten, relatief eenvoudig.

Figuur 1.2 De Wilmkebreekpolder in de wijk Kadoelen [bron: Google Earth; opname 15 september 2020]

De bodem van de polder bestaat voornamelijk uit weinig doorlatende klei (de vroegere toplaag van veen is bij de dijkdoorbraken in de periode voorafgaande aan het droogmalen van de polder, grotendeels weggespoeld). Om regenwater af te voeren en de polder begaanbaar te houden zijn alle percelen voorzien van drainagegreppels. De afvoerbuizen van deze greppels naar de sloten raken gedurende het zomerseizoen echter regelmatig verstopt. Veel greppels komen daarom in het natte winterseizoen vol te staan met water. Dit is om verschillende redenen bijzonder gunstig voor de weidevogels. In het voorjaar blijft de groei van de vegetatie in en naast de natte greppels achter, waardoor er variatie ontstaat in hoogte en soort van begroeiing. Vooral voor jonge Kieviten is dit fijn omdat deze bij voorkeur in lage begroeiing naar insecten zoeken. Daarnaast vormen natte graslandpercelen een rijk gedekte tafel voor de in het voorjaar terugkerende weidevogels. Wormen en andere bodemdiertjes zitten in een vochtige bodem dichter bij het oppervlak en zijn daardoor makkelijker bereikbaar. De kleibodem in de polder is door het vocht bovendien zachter, waardoor de zoekende vogelsnavels gemakkelijker in de grond gestoken kunnen worden.
Voor terugkerende weidevogels is een combinatie van natte percelen en drogere percelen in het vroege voorjaar het meest ideaal. Wanneer drainagegreppels daarna nog lang (gedurende het broedseizoen) nat blijven, ontstaan er ook voor de opgroeiende kuikens gunstige omstandigheden. Deze situatie wordt in de Wilmkebreekpolder in natte voorjaren, zoals in het afgelopen jaar 2021, goed benaderd.

Het waterbeheersysteem van de polder is in Figuur 1.3 weergegeven. Het polderpeil wordt door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) bewaakt op een streefwaarde van NAP-4,03m; bij een hogere waterstand wordt het overtollige water met behulp van het gemaal aan de Kadoelenweg uitgeslagen naar de Waterlandse Boezem (met streefpeil van NAP-1,56m). Het streefpeil van NAP-4,03m in de polder is jaarrond van toepassing. In zeer natte perioden kan het

water in de poldersloten overigens wel hoger worden dan het streefpeil, omdat het gemaal slechts een beperkte capaciteit heeft. Ook raken verbindingsbuizen tussen de verschillende sloten soms verstopt, waardoor het waterpeil in geblokkeerde sloten tot boven het streefpeil kan stijgen.

In droge perioden kan, indien nodig, extra water vanuit de Waterlandse Boezem in de polder worden ingelaten door middel van een duiker onder de Kadoelenweg door. De duiker komt uit op de hooggelegen randsloot langs het terrein van de nieuwe woonwijk 'Klein Kadoelen' (voorheen bedrijfsterrein Kiekens). De randsloot (met streefpeil van NAP-1,56m) staat door middel van een duiker met regelklep in verbinding met de hooggelegen kwelsloot langs de Landsmeerderdijk (met streefpeil van NAP-2,03m). De kwelsloot op zijn beurt voert het water in de noordwesthoek af via een overlaat en buis naar de 2m lager gelegen poldersloten. Deze sloten staan allemaal met elkaar in verbinding en hebben dus – wanneer de verbindingsbuizen niet verstopt zijn – eenzelfde waterpeil. Het laatste stukje randsloot langs de Kadoelenweg nabij 'Klein Kadoelen' heeft evenwel een wat hoger peil in verband met de daar aanwezige kwetsbare houten paalfunderingen.

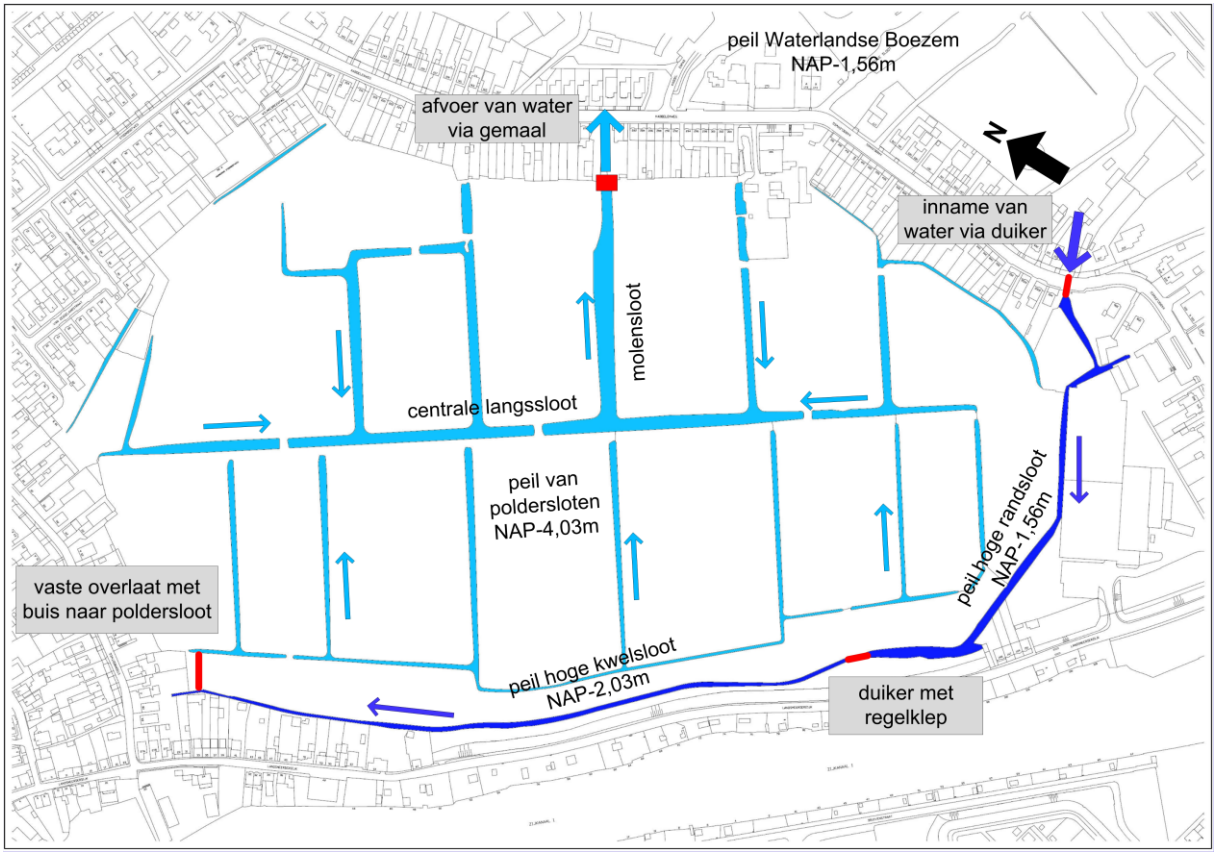

Figuur 1.3 Het waterbeheersysteem van de Wilmkebreekpolder

1.2 Agrarisch natuurbeheer

De pachter van de polder, boer Harry Kok, doet aan agrarisch natuurbeheer en heeft daartoe een contract met de agrarische vereniging 'Water, Land en Dijken', het collectief dat in Laag Holland het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) uitvoert. 'Landschap Noord-Holland' coördineert namens de provincie Noord-Holland het ANLb-programma.
De leden van de Commissie Natuur van de vereniging vormen een aparte vrijwilligersgroep binnen het collectief 'Water, Land en Dijken'. De Commissie Natuur geeft ondersteuning bij het agrarisch natuurbeheer, doet aan nest- en gebiedsbescherming, voert tellingen uit van weidevogels en verricht flora- en fauna-inventarisaties.

Het agrarisch-natuurbeheercontract heeft in het bijzonder betrekking op de in rood aangegeven percelen van Figuur 1.4. Dit zijn de percelen die samen het hooiland vormen. Het hooiland mag vanaf 1 april tot 15 juni niet worden beweid of bewerkt. Wanneer er nog weidevogelkuikens in het hooiland aanwezig zijn kan deze periode met één of meerdere weken worden verlengd. De overige percelen worden extensief beweid. De hooilandpercelen zijn het verst verwijderd van de woonhuizen en zijn daarom bij de weidevogels het meest in trek als broedplaats. De laatste jaren wordt overigens ook regelmatig (met minder succes) op de andere percelen gebroed.

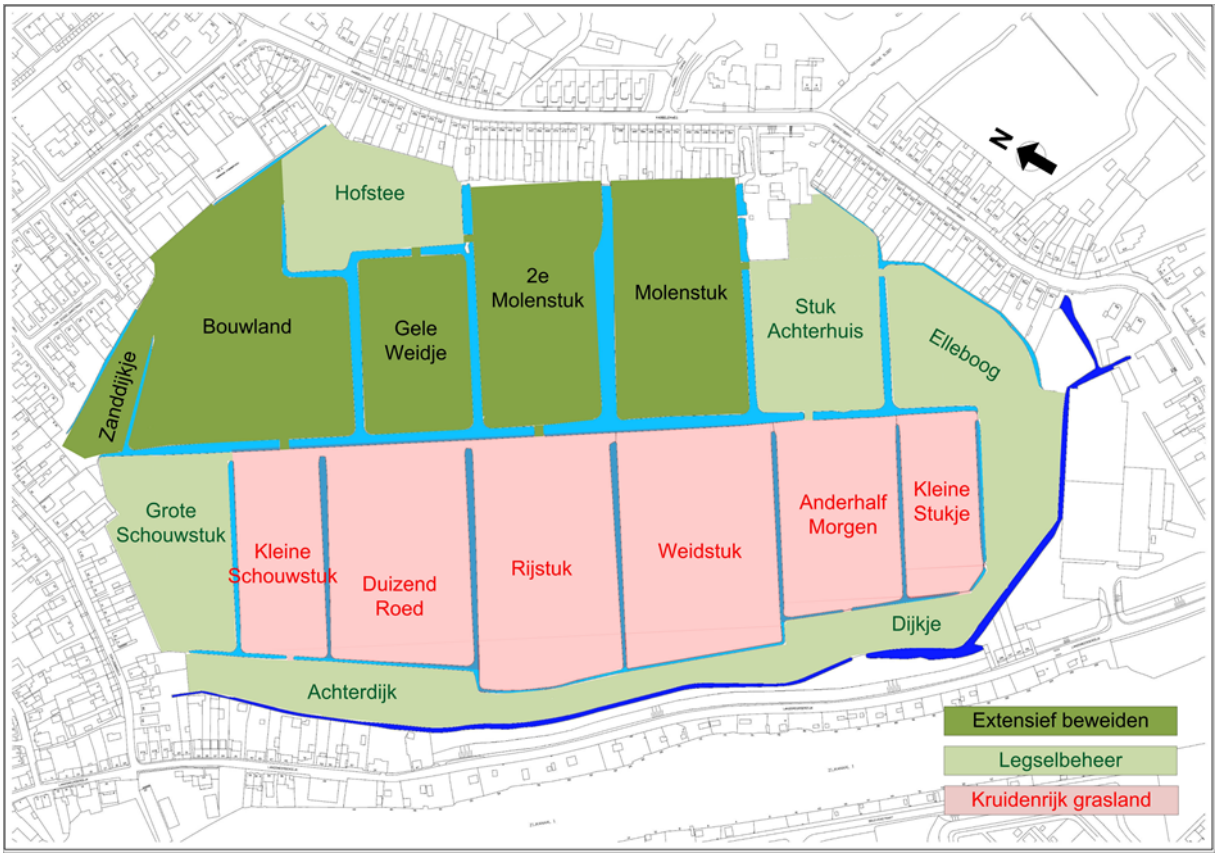

Figuur 1.4 Agrarisch natuurbeheer in de Wilmkebreekpolder: de hooilandpercelen zijn in rood aangegeven

Sinds 2011, het jaar waarin met het agrarisch natuurbeheer werd begonnen, is het hooiland slechts matig bemest. Geleidelijk is een gevarieerde gras-kruidenvegetatie ontstaan. Om de kruidenrijkheid te bevorderen mag volgens het nu geldende ANLb-contract alleen ruige stalmest buiten het broedseizoen op het hooiland worden uitgereden. Die kruidenrijkdom van het hooiland is in de vroege zomer, wanneer de vele kruiden en grassen in bloei staan, goed te zien vanaf de Landsmeerderdijk. Voor voorbijgangers ontrolt zich een vrolijk gekleurd landschap met vele schakeringen van geel, rood, bruin, en groen.

Dit jaar heeft boer Harry de hooilandpercelen op 19 juli gemaaid, evenals het 2^{e} Molenstuk. Het gras werd daarna te drogen gelegd en in balen verpakt (Figuur 1.7), waarna ze gedurende een periode van enkele weken werden afgevoerd naar de opslag bij de boerderij.
Net als in voorgaande jaren is de polder begraasd door schapen met lammeren, een kudde dikbil-koeien met kalveren en wat jongvee (Figuren 1.5, 1.6 en 1.8a/b). In de zomer is ook een dekstier bij de koeien gebracht. De hele kudde runderen is op 8 november, toen het te nat begon te worden, weer naar de stal gebracht. Een aantal schapen heeft de winter 2021-2022 doorgebracht in de polder (Figuur 1.9).

Figuur 1.5 Vrolijke en nieuwsgierige lammetjes (foto's: 21 / 23 mei 2021)

Figuur 1.6 De kudde koeien met op de achtergrond 'Klein Kadoelen' (foto: 20 Juni 2021)

Figuur 1.7 De balenmachine aan het werk; twee Ooievaars, een Blauwe Reiger en vele Kauwen en Zwarte Kraaien zoeken de grond af naar larven, insecten, kikkers en andere kleine diertjes (foto: 23 juli 2021)

Figuur1.8a De dikbilstier (rechts) omringd door zijn dames (foto: 24 augustus 2021)

Figuur 1.8b De jonge dikbilkoeien steken de koppen bij elkaar (foto: 24 augustus 2021)

Figuur 1.9 Schapen grazen langs een met ijs bedekte sloot (foto: 21 december 2021)

Met het agrarische natuurbeheer blijft boer Harry Kok ver weg van de gangbare intensieve veehouderij, een bedrijfsmodel waarbij de productie van gras hoog wordt opgevoerd en de melkproductie wordt gemaximaliseerd. Daar zijn veel kunstmest, bestrijdingsmiddelen en krachtvoer voor het melkvee voor nodig. Inmiddels is duidelijk, zoals blijkt uit de vele alarmerende berichten in de media de laatste tijd, dat deze werkwijze tot grote vermestingsproblemen leidt en een sterke achteruitgang van de bio-diversiteit tot gevolg heeft.

Het talud van de Landsmeerderdijk en de benedenberm zijn dit jaar opnieuw, als beheerproef van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK), driemaal begraasd door een grote kudde schapen. Na vertrek van de schapen was het talud kaal en stonden alleen de staken van brandnetel en fluitenkruid nog overeind. De schapen bleken bijzonder effectief en snel de hoog opgaande begroeiing te kunnen wegvreten.

In de tweede week van oktober zijn de sloten in de polder geschoond. De hoge kwelsloot langs de Landsmeerderdijk, d.w.z. het deel van de sloot naast de huizen, is in de periode eind augustus – begin september in opdracht van HHNK grondig uitgebaggerd. Omdat er nog steeds sprake is van verontreinigd slib op de slootbodem, is de bagger met behulp van een baggervaartuig naar een centraal punt gevaren en daar omhoog gepompt naar een op de dijk gereed staande tankwagen. Het verontreinigde slib is vervolgens afgevoerd.

1.3 De polder maakt deel uit van de hoofdgroenstructuur

De Flora- en Faunawet is per 1 januari 2017 opgegaan in de ‘Wet Natuurbescherming’. Het ligt in de bedoeling dat deze wet op zijn beurt per 1 juli 2022 wordt vervangen door een ruimere, nieuwe wet met de naam ‘Omgevingswet’. Het streven van de gemeente Amsterdam is om, vooruitlopend op die toekomstige ‘Omgevingswet’, een vernieuwing door te voeren van de zogenaamde hoofdgroen-

structuur van de stad. Dit is van belang voor de Wilmkebreekpolder, want deze maakt deel uit van de Amsterdamse hoofdgroenstructuur.
Het voornemen om de huidige hoofdgroenstructuur te actualiseren, hangt samen met de ideeën en de lange-termijn visie zoals die zijn verwoord in de 'Groenvisie 2020-2050' van december 2020 en daarna in de 'Omgevingsvisie Amsterdam 2050' van juli 2021. Bij deze laatste visie heeft de vereniging een inspraakreactie gegeven. Op de website www.wilmkebreek.nl van de vereniging is nadere informatie te vinden over zowel de 'Groenvisie 2020-2050' als de 'Omgevingsvisie Amsterdam 2050' en kan onze inspraakreactie worden ingezien.

Inmiddels, eind 2021, is door de gemeente Amsterdam een conceptversie van 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' opgesteld, waarin is aangegeven welke regels gaan gelden voor de groene gebieden en de verbindingen tussen de groene gebieden van de hoofdgroenstructuur. Tevens is aangegeven welke ontwikkelingen binnen deze hoofdgroenstructuur passend zijn en welke niet.

In het beleidskader wordt een nieuwe groentype-indeling gehanteerd. Er worden acht verschillende groentypes onderscheiden: 'stadspark', 'stadsplantsoen', 'natuurpark', 'sportpark', 'tuinpark', 'gedenkpark', 'landschap', en 'groene verbinding' (zie de zogenaamde 'toetskaart' uit 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' in Figuur 1.10). Vergeleken met de huidige indeling van groen-types verdwijnen de groentypes 'ruigtegebied-struinnatuur', 'stadsrandpolder' en 'curiosa'. Daarvoor komen terug de groen-types 'stadsplantsoen', 'natuurpark' en 'groene verbinding'. Het groentype 'groene verbinding' is belangrijk omdat de nu nog bestaande 'ecologische structuur', met een eigen beschermingsregime, integraal in de nieuwe hoofdgroenstructuur als 'groene verbinding' zal worden opgenomen. Verder zullen ook onderdelen van het Amsterdamse watersysteem met aanliggende groene oevers en de zogenaamde 'bomenstructuur' in de hoofdgroenstructuur worden opgenomen. Vanwege de water-onderdelen wordt in de 'Omgevingsvisie Amsterdam 2050' gesproken van het groen-blauwe raamwerk.

De toetskaart en de bijbehorende beleidsregels in 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' gaan in principe voor een periode van 10 jaar gelden. Maar het voornemen is om periodiek een actualisatie door te voeren. Gebieden of verbindingen die kansrijk zijn voor opname in de hoofdgroenstructuur zullen voorshands eerst worden opgenomen in de zogenaamde 'Opgavenkaart Hoofdgroenstructuur 2030' (gepland voor 2022/2023). Daarna wordt zo'n kansrijk nieuw onderdeel voor onafhankelijk advies voorgelegd aan de Technische Advies Commissie hoofdgroenstructuur (TAC) en soms is dan ook nog een omgevingsvergunning nodig. Voor realisatie van het nieuwe onderdeel moet vervolgens financiering worden gevonden (bijvoorbeeld geld uit grondexploitatie of uit een gemeentelijk fonds). De belangrijkste regels uit het 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' zullen, samen met andere beleidskaders, worden vertaald naar het nog te maken Amsterdamse Omgevingsplan (gepland voor 2022/2023). Dit gebeurt via een 'basis-regelset', waarna een nadere doorvertaling naar de lokale omgevingsplannen (die de nu nog bestaande bestemmingsplannen gaan vervangen) zal worden gemaakt. Dit is gepland voor de periode 2022-2029.

In de 'Omgevingsvisie Amsterdam 2050' wordt voor het groen in Amsterdam een zogenaamde waardenbenadering voorgesteld. Die waardenbenadering is in de conceptversie van 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' overgenomen, maar wordt daar gecombineerd met een functiebenadering. Zo ontstaan maar liefst elf verschillende waarden die aan een groen gebied of groene verbinding kunnen worden toegekend: 'natuur', 'recreatie', 'voedsel', 'sociaal', 'educatie', 'cultuurhistorie', 'beleving', 'gezondheid', 'economie', 'duurzaamheid', en 'leefklimaat'. Bijzonder is dat nog een extra waardenlaag 'stadsnatuur' is gedefinieerd (Figuur 1.11), die over alle andere aan een gebied toegekende waarden kan worden heengelegd. Met het predicaat 'stadsnatuur' wordt aangegeven dat 'natuur' de belangrijkste (ontwikkel)waarde is voor het betreffende groene gebied of de betreffende groene verbinding en dus voorrang heeft op alle andere (ontwikkel)waarden.

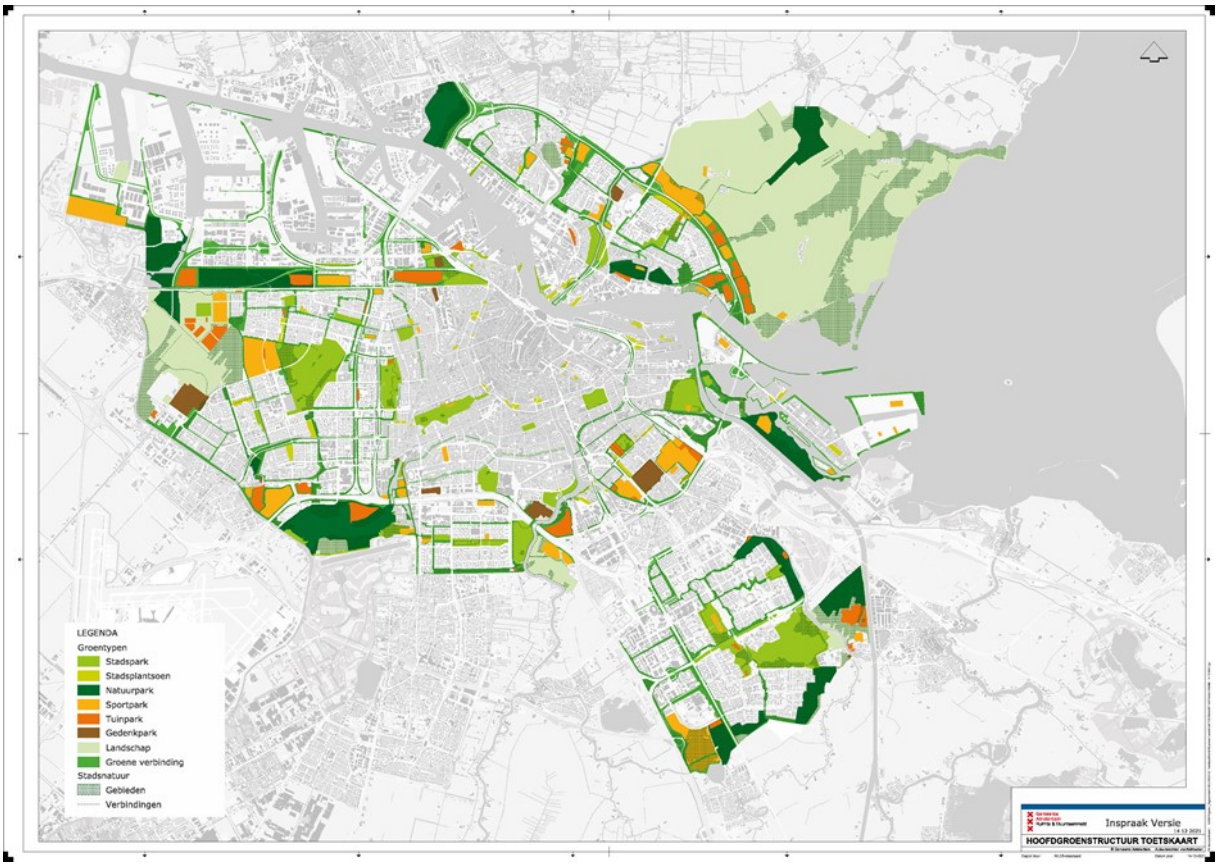

Figuur 1.10 Toetskaart uit 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur – concept, dec.2021'

Figuur 1.11 Weergave van het netwerk aan stadsnatuurgebieden en verbindingen uit 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur – concept, dec.2021'

De Wilmkebreekpolder heeft in de conceptversie van 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' de groentypering 'landschap' gekregen (de vereniging heeft daar op een inspraakreactie bij de 'Omgevingsvisie Amsterdam 2050' op aangedrongen). Aan de polder zijn voorts de drie prioritaire waarden 'natuur', 'voedsel', en 'cultuurhistorie' toegekend en daarnaast de waarden 'beleving', 'duurzaamheid', en 'gezondheid'. Verheugend is dat ook het predicaat 'stadsnatuur' aan de Wilmkebreekpolder is toegekend (Figuur 1.11). Wanneer het 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' in 2022 door de gemeenteraad wordt goedgekeurd zal de natuur(ontwikkeling) in de polder in de toekomst dus steeds prevaleren boven alle andere toegekende waarden!

Voor verdere informatie met betrekking tot de 'Groenvisie 2020-2050', de 'Omgevingsvisie Amsterdam 2050' en het 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' wordt verwezen naar de website van de vereniging www.wilmkebreek.nl en naar de website van de gemeente Amsterdam.

1.4 Natuurwaarden van de polder

In het huidige systeem geeft de gemeente Amsterdam met enige regelmaat een waarderingscijfer voor de 'natuurkwaliteit' van de groene gebieden op haar grondgebied. Dit waarderingscijfer wordt de zogenaamde 'natuurwaarde' genoemd. De natuurwaarde wordt bepaald aan de hand van een rapportcijfer voor elk van de volgende vier gebiedseigenschappen:

- biodiversiteit
- natuurlijkheid
- vervangbaarheid
- bijdrage aan de ecologische structuur.

De eerste natuurwaardebepaling vond plaats in 2002; daarna volgde in zowel 2009 als in 2016 een herwaardering. Bij de waardering van 2009 kreeg de Wilmkebreekpolder een magere 2 (op een schaal 1 – 5), bij de meest recente waardering in 2016 werd de natuurwaarde een stapje hoger ingeschaald, namelijk 3. Deze verhoging is waarschijnlijk te danken aan een hogere waardering voor het onderdeel biodiversiteit (die een waarde 3 op een schaal 1 – 5 kreeg, zie Figuur 1.12). Mede als gevolg van het agrarisch natuurbeheer in de polder van boer Harry Kok en het grondwaterbeheer waarbij de bodem in de winter nat mag zijn, is in de loop der jaren een rijkere en meer gevarieerde plantengemeenschap ontstaan, en zijn de broed- en foerageercondities voor vogels sterk verbeterd.

De hogere waardering van de natuurwaarde is deels ook te danken aan de inzet van de Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder, in het bijzonder de Commissie Natuur van de vereniging, die ondersteuning biedt bij het agrarisch natuurbeheer, doet aan gebiedsbescherming van vogels, en – in bredere zin – probeert de natuurontwikkeling in de polder te bevorderen. Het streven van de vereniging is om een zo hoog mogelijke gemeentelijke waardering voor de natuur in de polder te verkrijgen. Mogelijkheden voor verhoging van de natuurwaarde liggen met name in de onderdelen 'bijdrage aan de ecologische structuur' en 'biodiversiteit'.

De waardering voor het eerste onderdeel, de ecologische structuur, kan waarschijnlijk omhoog wanneer de Wilmkebreekpolder door middel van landcorridors en natte verbindingen met de omringende natte en groene infrastructuur, waaronder de Kadoelerbreek, Zijkanaal I en het riviertje Twisk, beter verbonden wordt met de andere groene gebieden in Amsterdam-Noord en het nabije Waterland. Dit is primair een zaak voor de gemeente Amsterdam, waaraan wij graag met ideeën willen bijdragen. Met name de in de polder gesignaleerde Hazen zouden hiervan kunnen profiteren.

Het tweede onderdeel 'biodiversiteit' zal door de gemeente hoger worden gewaardeerd wanneer de soortenrijkdom (van planten én dieren) in de polder toeneemt. Bij de laatste natuurwaardebepaling

van 2016 zijn voor het onderdeel 'biodiversiteit' alleen de soorten beschouwd, die zijn opgenomen in de lijst beschermde soorten van de oude 'Flora- en Faunawet'. Deze lijst omvat verschillende soortgroepen. Van deze soortgroepen heeft de gemeente Amsterdam de groepen zoogdieren, broedvogels, reptielen, amfibieën, sprinkhanen, libellen, dagvlinders en planten in de waardering meegenomen.

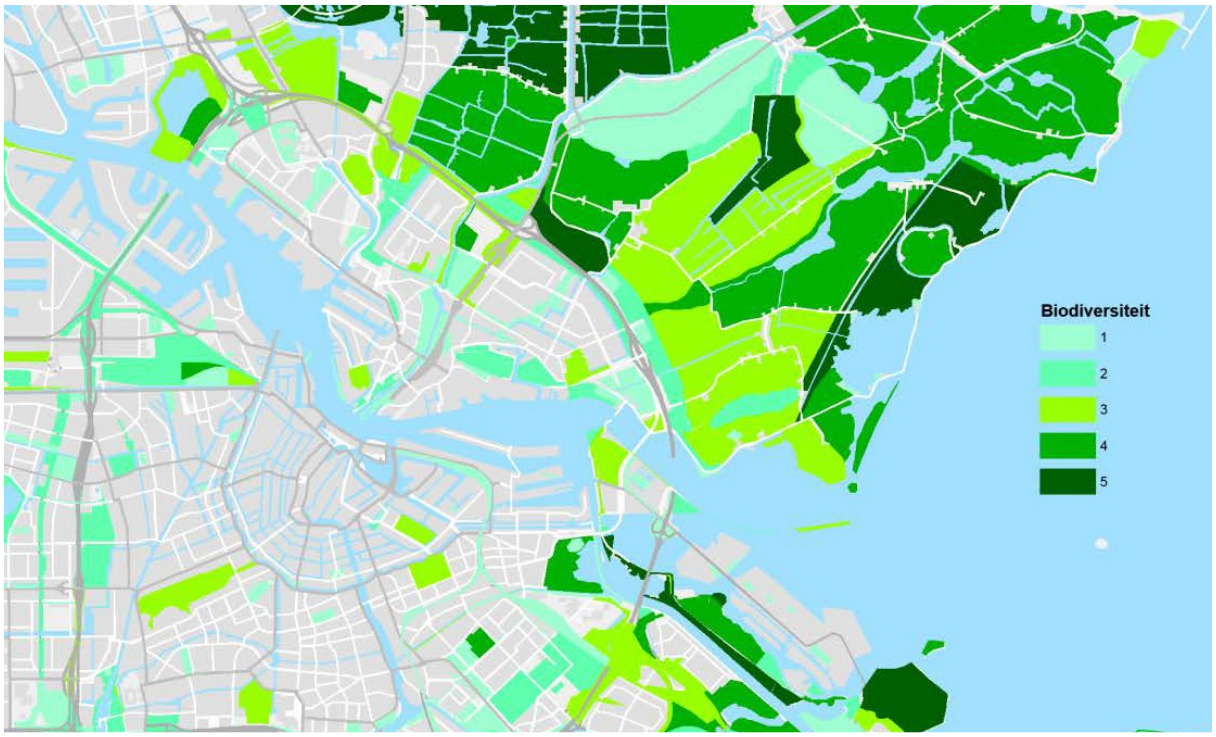

Figuur 1.12 Biodiversiteit groengebieden Amsterdam [uit: 'Natuurwaarden in kaart', 25 mei 2016, gem. Amsterdam]

Onduidelijk is overigens of het systeem van natuurwaarden na de voorgenomen actualisatie van de hoofdgroenstructuur zal worden gehandhaafd.

1.5 Beschermde soorten in de polder

In de huidige, nu nog geldende 'Wet Natuurbescherming' is de oude lijst beschermde soorten van de 'Flora- en Faunawet' vervangen door een nieuwe lijst. Ten opzichte van de oude lijst zijn ruim 100 soorten geschrapt maar er zijn ook circa 80 andere soorten toegevoegd. In ieder geval zijn alle in Nederland van nature voorkomende vogels beschermd (categorie 1, ca. 290 soorten). Daarnaast zijn er twee andere categorieën van beschermde soorten: de soorten die worden beschermd op grond van de Europese Habitat-richtlijn (categorie 2, in totaal 74 soorten planten, terrestrische zoogdieren, vleermuizen, mariene zoogdieren, vissen, amfibieën, reptielen, vlinders, libellen, kevers en weekdieren), en de 'nationale' soorten (categorie 3, in totaal 157 soorten planten, terrestrische zoogdieren, mariene zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen, kevers en kreeften). Afgezien van de soortgroepen vlinders, libellen en kevers zijn geen andere insecten-groepen opgenomen in de wet. Ook is het aantal opgenomen insectensoorten per soortgroep erg beperkt. Zeer veel insectensoorten zijn dus 'vogelvrij' en mogen in geval dat bijvoorbeeld schade wordt toegebracht aan gewassen, bestreden worden.

Voor de Nederlandse flora en fauna zijn zogenaamde rode lijsten opgesteld van soorten die bedreigd worden in hun voortbestaan. Een soort die op een rode lijst staat verdient extra aandacht bij het beheer en de bescherming. Opname van een bedreigde soort op de rode lijst biedt evenwel geen garantie dat de soort ook op de lijst 'beschermde soorten' van de 'Wet Natuurbescherming' staat of daarin wordt opgenomen. Zo staan bijvoorbeeld vele zeldzame soorten planten, paddenstoelen,

Zoogdieren terrestrisch	**Vleermuizen**	**Amfibieën**	**Vissen**	**Reptielen**
Bosmuis	Gewone dwergvleermuis	Bruine kikker	geen	geen
Bunzing	Gewone grootoorvleermuis	Gewone pad		
Egel	Laatvlieger	Kleine watersalamander		
Haas	Meervleermuis	Meerkikker		
Huisspitsmuis	Rosse vleermuis	Rugstreeppad		
Veldmuis	Ruige dwergvleermuis			
Vos				
Vlinders	**Planten**	**Libellen**	**Kevers**	**Vogels**
Kleine ijsvogelvlinder	geen	geen	geen	Alle soorten vogels

Tabel 1.1 Beschermde soorten die sinds 2011 in de polder en/of de omringende tuinen zijn waargenomen.

Soorten van de Vogelrichtlijn § 3.1 Wet Natuurbescherming	**Soorten van de Habitatrichtlijn § 3.2 Wet Natuurbescherming**	**Andere soorten § 3.3 Wet Natuurbescherming**
Art. 3.1, lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5, lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.10, lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1, lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5, lid 4 Het is verboden de voortplantings-plaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art. 3.10, lid 1a Het is verboden de vaste voort-plantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1, lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5, lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing.
Art. 3.1, lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetref-fende vogelsoort.	Art. 3.5, lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing.
Niet van toepassing.	Art. 3.5, lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art. 3.10, lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 1.2 Verbodsbepalingen in de 'Wet Natuurbescherming'

mossen en korstmossen, en vrijwel alle soorten zeldzame insecten (behalve enkele soorten dagvlinders, libellen en kevers) niet op de lijst 'beschermde soorten'.

Tabel 1.1 geeft een overzicht van soorten die sinds 2011 in de Wilmkebreekpolder en aangrenzende tuinen zijn waargenomen én op de lijst 'beschermde soorten' van de 'Wet Natuurbescherming' staan. Met name soorten van de soortgroepen zoogdieren (bijvoorbeeld Haas en Egel), vleermuizen (bijvoorbeeld Dwergvleermuis), amfibieën (bijvoorbeeld Bruine kikker), en vlinders zijn waargenomen en tellen dus mee. Aan deze soorten besteden we extra aandacht bij tellingen en waarnemingen.

Uiteraard zijn zeer veel andere soorten waargenomen in de polder en in de omringende tuinen, maar deze soorten komen niet op de lijst 'beschermde soorten' voor. Voor de bescherming van soorten in de Wilmkebreekpolder is het goed om te weten hoe de bescherming in de 'Wet Natuurbescherming' is geregeld, zie de verbodsbepalingen in Tabel 1.2.

1.6 De polder is een Provinciaal Monument

In 2001 heeft de provincie Noord-Holland de status van provinciaal monument verleend aan de oude zeedijk ten noorden van het IJ. Dit monument 'Waterlandse Zeedijk' omvat naast de dijk zelf ook alle vroegere doorbraakgebieden vanuit het IJ, waaronder de Wilmkebreek.

De ligging van het monument Waterlandse Zeedijk is te zien op de digitale informatiekaart van de provincie Noord Holland, zie: maps.noord-holland.nl. In Figuur 1.13 is het deel van de dijk dat ligt binnen de ring A10, weergegeven.

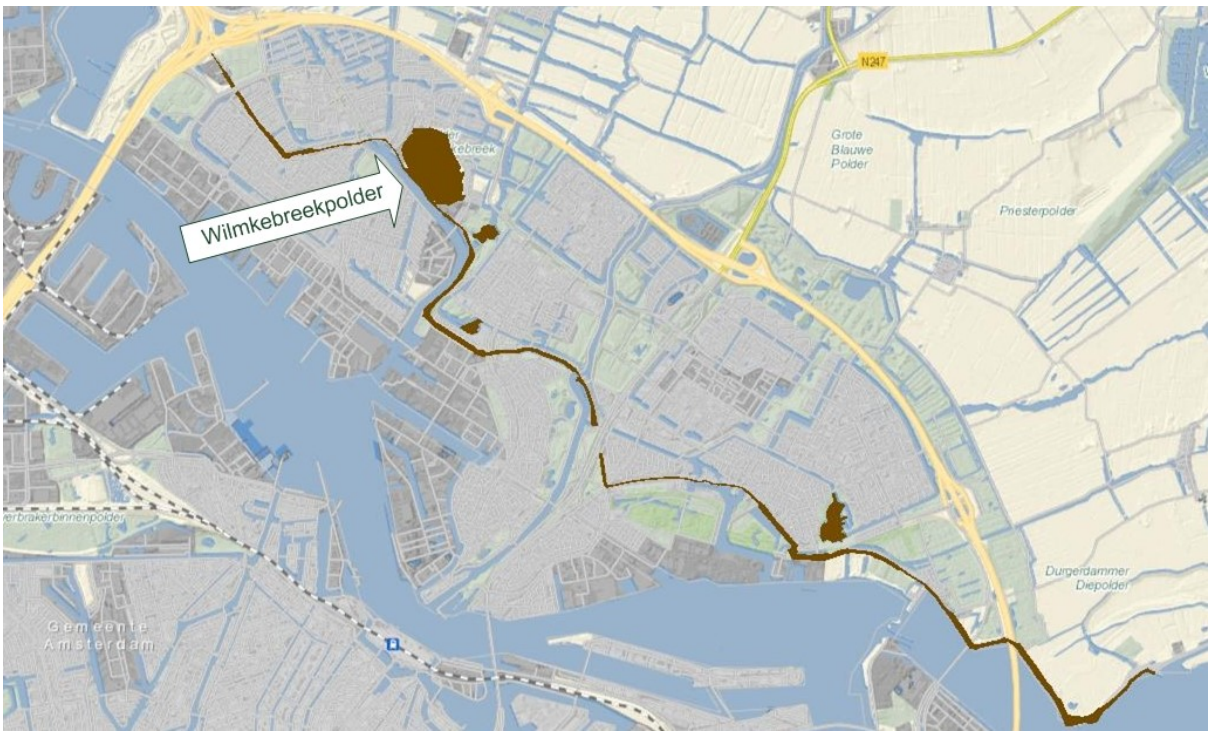

Figuur 1.13 Provinciaal monument Waterlandse Zeedijk (alleen het deel binnen de ring A10 is weergegeven)

De Waterlandse Zeedijk is in beheer bij Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Lange tijd werd de dijk over zijn gehele lengte als primaire kering gezien, maar sinds januari 2017 is de status van het deel van de dijk, dat niet in directe zin hoog water hoeft te keren, verlaagd tot regionale kering. Dit geldt ook voor het dijkvak ter hoogte van de Wilmkebreekpolder (dit dijkvak omvat de Landsmeerderdijk en een deel van de Oostzanerdijk). Niettemin blijven voor dit dijkvak nog

vele jaren na nu de hoge sterkte-eisen van de primaire kering van kracht, omdat op enkele andere plaatsen in het dijkringgebied de veiligheid tegen overstroming nog niet op orde is.

HHNK heeft in 2010 vastgesteld dat het dijkvak ter hoogte van de Wilmkebreekpolder niet aan de stabiliteits- en sterkte-eisen voldoet en is daarom sindsdien bezig geweest met het maken van plannen om het dijkvak te versterken. Bij die versterking ging het concreet om het dijktraject tussen Appelweg en Kadoelerbreek. De dijk heeft hier een kruinhoogte van ca. NAP+2,8m. In de berekeningen van HHNK is uitgegaan van een calamiteitenwaterstand van NAP+0m op Zijkanaal I, een waterstand die slechts 0,3m tot 0,4m hoger is dan de normale, dagelijkse waterstand. De dijkhoogte was dus ruim in orde, maar volgens de berekeningen van HHNK was het dijklichaam zelf niet stabiel en sterk genoeg (met gevaar van afschuiven van het dijklichaam over de slappe ondergrond). De vereniging heeft in 2019 in een reactie als standpunt aangegeven dat de dijk een 'bewezen' sterkte heeft en niet hoeft te worden versterkt (zie onze website www.wilmkebreek.nl). We hebben in onze brief ook als alternatieven voor dijkversterking genoemd dat de beschoeiing langs Zijkanaal I zou kunnen worden verhoogd en versterkt, of dat het gehele kanaal in geval van een hoogwater zou kunnen worden afgesloten met een keerdeur.

Tot ieders verrassing kwam HHNK in juni 2021 met het bericht naar buiten dat de dijk toch voldoende stabiliteit heeft. Dit volgde uit aanvullend grondonderzoek in de dijk en na nieuwe sterkte- en stabiliteitsberekeningen. Daarmee kwam een einde aan een al vele jaren lopend onderzoeksprogramma naar mogelijkheden om de dijk te versterken en te stabiliseren. Er zullen dus geen versterkingswerkzaamheden aan de dijk worden uitgevoerd!

2 Vogelinventarisaties Wilmkebreekpolder 2021

In de volgende paragrafen worden de in 2021 verrichte waarnemingen en vogelinventarisaties in de Wilmkebreekpolder besproken en wordt een vergelijking gemaakt met voorgaande jaren. Eerst wordt aan de hand van KNMI-rapporten een overzicht gegeven van het weer in 2021.

2.1 Het weer in 2021

Het KNMI in De Bilt geeft de volgende karakterisering van het weer in Nederland in 2021:

> *Het jaar 2021 was met een gemiddelde tempratuur van 10,4 °C vrijwel normaal (10,5 °C). Mei en vooral april waren zeer koel, ook augustus was een koele maand. Juni was de warmste junimaand sinds 1901. Vanaf september waren alle maanden (ruim) warmer dan normaal.*

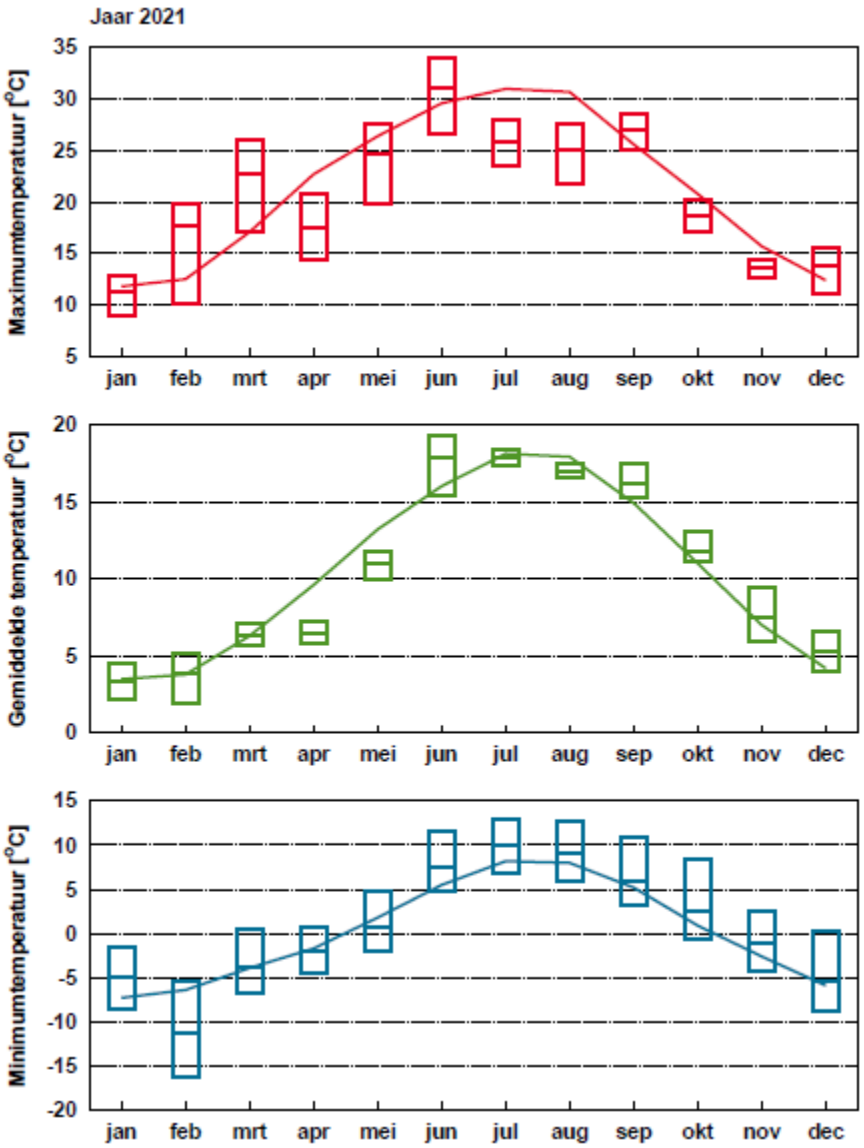

*Maandgemiddelde temperatuur (afzonderlijk voor maximum, gemiddeld, minimum); de getrokken lijnen geven de maandgemiddelde waarden over het tijdvak 1991-2020 als gemiddelde van **alle** KNMI weerstations; de blokjes geven de hoogste, laagste en gemiddelde maandgemiddelde waarden in 2021.*

Winter (januari-februari)
Januari was nat en somber met een vrijwel normale temperatuur. Hoewel het soms vrij koud was met 's nachts vorst, was het niet echt winters, ijsdagen kwamen niet voor. Op 16 januari viel overal 1-4 cm sneeuw, het eerste grootschalige sneeuwdek sinds februari 2019.
Februari was zonnig, droog en met 4,3 °C tegen normaal 3,9 °C aan de zachte kant. Van 7 tot en met 14 februari was het winters met op de eerste dagen veel sneeuw; in het oosten lag 15-20 cm. In de Bilt waren er 7 ijsdagen. De winterse periode eindigde op de 15e van de maand. Het contrast met de laatste week was groot: deze verliep lenteachtig met in De Bilt van 20-25 februari een maximumtemperatuur van 15,0 °C of hoger. Nog nooit kwam de temperatuur zo vroeg zo vaak boven 15 °C.

Lente (maart-april-mei)
Met een gemiddelde temperatuur van 8,1 °C ten opzichte van het langjarig gemiddelde van 9,9 °C was de lente zeer koud. Met gemiddeld 174 mm neerslag was het nat. De zonneschijn was vrijwel normaal.
Maart was aan de droge en zonnige kant met een normale gemiddelde temperatuur.
April was met een gemiddelde temperatuur van 6,7 °C ten opzichte van het langjarig gemiddelde van 9,8 °C zeer koud, het was zelfs de koudste april sinds 1986. De neerslag was vrijwel normaal, de maand was aan de zonnige kant.
Mei zette de kou van april door, met 11,2 °C was het ruim twee graden te koud. Mei was zeer nat met landelijk 90 mm tegen 55 normaal. Er was meestal maar weinig zon, de laatste vier zeer zonnige en zachte dagen maakten een deel van de somberheid goed.

Zomer (juni-juli-augustus)
De zomer kende twee gezichten. Juni was met 18,2 °C tegen normaal 16,2 °C de warmste junimaand sinds 1901. De hitte eindigde op 18 juni met zware onweersbuien, waarna de rest van de zomer nat en steeds koeler verliep. Van 13 tot en met 15 juli viel in het zuidoosten extreem veel regen, wat tot overstromingen leidde.
Vanwege de uitbundige zonneschijn in de warme periode was juni een zonnige maand.
Juli was aan de koele en sombere kant en wat betreft neerslag vrijwel normaal (behalve in Limburg).
Augustus wat met 16,9 °C een graad te koel. Het was een sombere maand met veel wisselvallig weer. Toch was het wat aan de droge kant.

Herfst (september-oktober-november)
De herfst was zacht, zonnig en aan de droge kant. Alle maanden waren te warm, vooral september. In september was er nog een nazomerse periode, eind november hadden we te maken met de eerste winterse verschijnselen in de vorm van vorst en sneeuw op grotere schaal.

Winter (december)
December was met 5,2 °C zacht. Ook was het droog en wat te somber. Vlak voor en tijdens de kerstdagen was het in het grootste deel van Nederland zonnig en koud winterweer.

Zon
Met landelijk gemiddeld 1800 uur zon was 2021 iets zonniger dan normaal. Normaal is 1774 uur. Februari en juni waren zonnig. Sombere maanden waren januari en augustus. Het minst zonnig was het in het oosten met in Twenthe 1657 uur zon. Aan de kust was het het zonnigst: in Vlissingen scheen de zon 1947 uur.

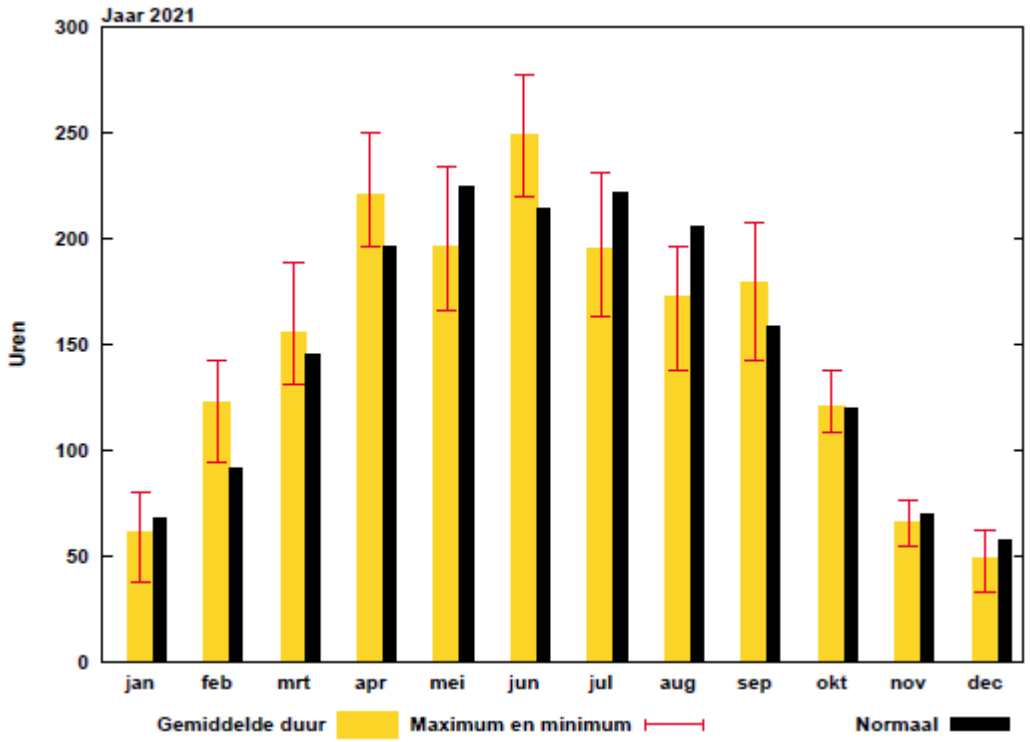

Maandsom zonneschijnduur (gemiddeld over alle KNMI-weerstations) in 2021; normaal = langjarige gemiddelde maandsom over periode 1981-2010

Neerslag

Met landelijk gemiddeld 798 millimeter viel in 2021 vrijwel de normale hoeveelheid neerslag. Normaal valt gemiddeld over het land 795 millimeter. In het midden en in Flevoland was het plaatselijk duidelijk droger dan normaal.

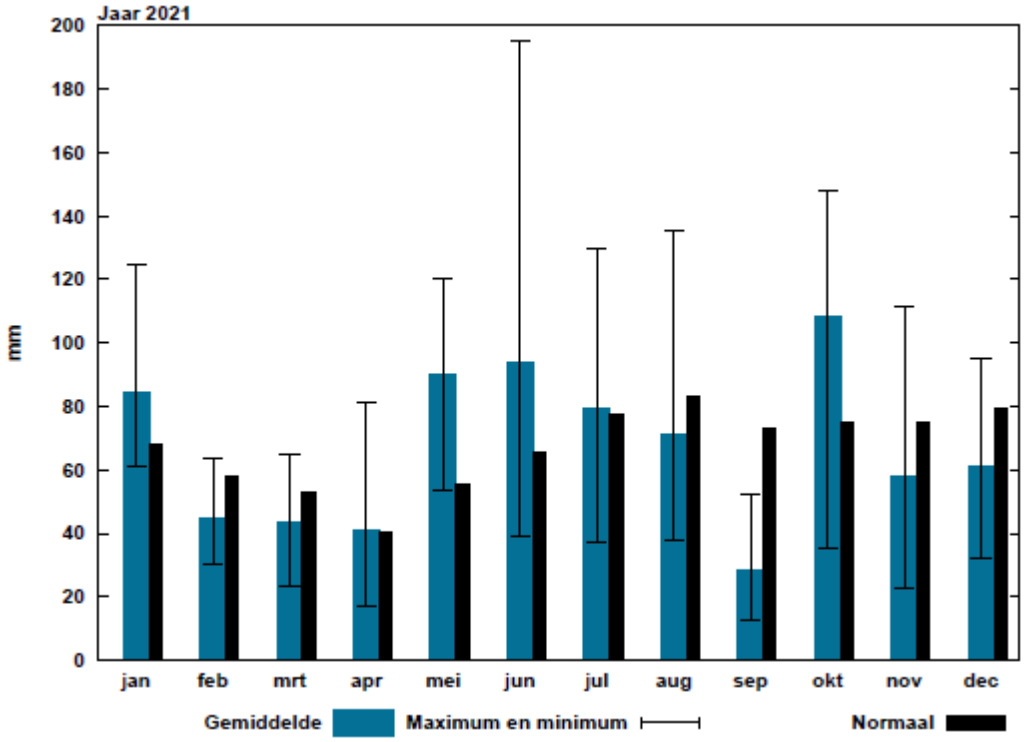

Maandsom neerslag (gemiddeld over alle KNMI-weerstations) in 2021; normaal = langjarige gemiddelde maandsom over periode 1981-2010

Onderstaande foto's geven een impressie van het weer in de polder.

Figuur 2.1 Opkomende winterse bui (foto: 24 januari 2021)

Figuur 2.2 Strakblauwe zomerse lucht (foto: 6 juni 2021)

Figuur 2.3 Herfstavond met grondmist (foto: 9 oktober 2021)

2.2 Voorbereiding op het weidevogelseizoen 2021

Ter bescherming van de broedende weidevogels tegen vossen en katten is voor het zevende jaar op rij een elektrische afrastering aangebracht rond de hooilandpercelen in de polder (zie Figuur 1.4; de hooilandpercelen zijn rood ingekleurd). Het werk is in de periode 21 februari – 10 maart uitgevoerd door de leden van de Commissie Natuur, aangevuld met een groep vrijwilligers uit de buurt. Het werk begon na een korte periode van koud weer met zowel 's nachts als overdag flinke vorst, waardoor er al snel ook op de sloten in de polder kon worden geschaatst. Een week na de inval van de dooi was het ijs verdwenen en kon met het schrikdraadraster worden begonnen.

Het systeem van het schrikdraadraster is in Figuur 2.4 weergegeven. Er zijn twee afzonderlijke lussen, een grote lus met lengte van 700m en een kleine lus met lengte van 500m. Het raster staat in de sloot (ongeveer 40cm uit de oever) en bestaat uit twee boven elkaar gespannen schrikdraden. In het deel langs perceel 'Achterdijk' bestaat het raster uit drie draden, omdat de sloot daar erg smal en ondiep is. Op de hoekpunten van de percelen en op enkele tussenpunten lopen de draden door ogen (isolatoren) in permanente houten palen. Tussen deze houten palen staan op een onderlinge afstand van 5m kunststof ondersteuningspaaltjes (deze paaltjes worden na het broedseizoen weggehaald in verband met het schonen van de sloten in het najaar). De onderste en bovenste draad van de afrastering bevinden zich op 5 à 10cm en 25cm boven de waterspiegel (bij drie draden op 5 à 10cm, 25cm en 40cm). De poldersloten hebben een streefpeil van NAP-4,02m; bij het aanbrengen van de draden wordt rekening gehouden met de actuele afwijking van de waterstand ten opzichte van het streefpeil. Beide lussen van het raster zijn aangesloten op een lichtnet-pulsgenerator, die in een schuur van een huis aan de Landsmeerderdijk is geplaatst.

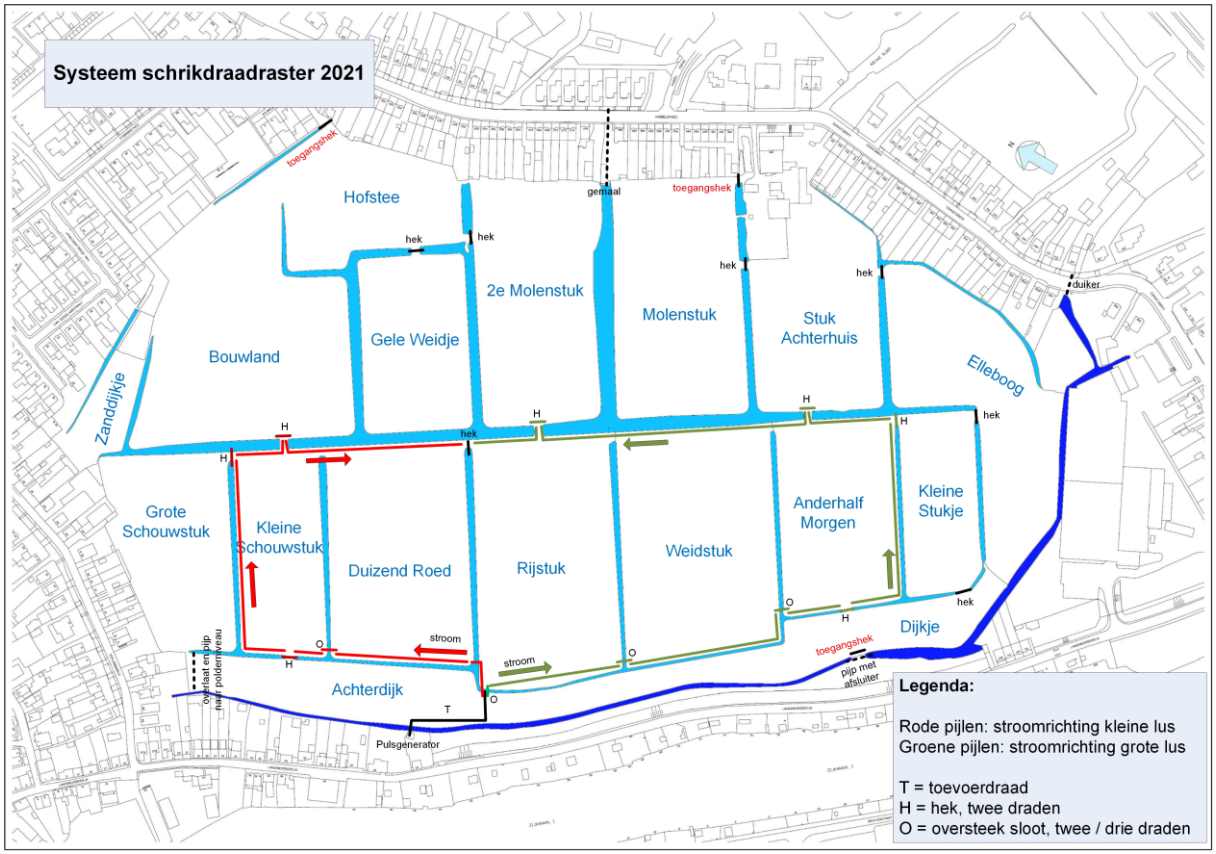

Figuur 2.4 Systeem schrikdraadafrastering rond de hooilandpercelen; er zijn twee afzonderlijke lussen

Bij het begin van de werkzaamheden zijn de afvoerbuizen vanuit de greppels naar de sloten, voor zover nog aanwezig, door boer Harry Kok zo goed mogelijk ontstopt en de duikers van de

dwarssloten naar de centrale langssloot lopend gemaakt. Bij perceel 'Anderhalf Morgen' is de defecte verbindingsbuis vanuit de dwarssloot naar de langssloot vervangen door een nieuwe buis. Een nieuwe buis is ook ingegraven in het dammetje achter perceel 'Kleine Schouwstuk'. Alle toegangshekken naar de hooiland-percelen zijn dichtgezet en de gaten onder de hekken dichtgestopt. Het schapengaas op de hekken is gecontroleerd en waar nodig hersteld. De twee draden van de elektrische afrastering zijn langs alle hekken doorgezet: één draad onderlangs, de andere draad bovenlangs. Het raster was op 10 maart, een week vóór het begin van het broedseizoen, gebruiksklaar. De pulsspanning in de schrikdraden bedroeg bij controle ca. 6kV, zoals gewenst. Daarna heeft het raster zonder grote problemen gewerkt, zij het dat al vrij snel een deel van de onderste draad moest worden afgekoppeld nadat een duiker in een dam in de centrale langssloot verstopt was geraakt, de waterstand daar te hoog werd en de onderste draad contact maakte met het water. Het raster is begin augustus weer afgebroken.

Net als in voorgaande jaren hebben we onze bewegingscamera geïnstalleerd op het toegangshek naar perceel 'Anderhalve Morgen'. De camera is van het merk Bushnell (type: Trophy Cam 2017 Essential E3). Landschap Noord-Holland heeft ons gedurende het broedseizoen een tweede camera uitgeleend van het merk Browning (type: 2018 Spec Ops Advantage Full HD, BTC-8A). Deze hebben we op het hek tussen perceel 'Hofstee' en perceel '2e Molenstuk' aangebracht.
Een bewegingscamera maakt een foto of een kort filmpje op het moment dat een beweging wordt gedetecteerd binnen een afstand van ca. 20m van de camera. Dit gebeurt ook 's nachts, maar dan met behulp van infrarood flitslicht (de vogels zien dat niet). De camera's werken op batterijen, de foto's en filmpjes worden opgeslagen op een geheugenkaartje. Het was daarom nodig om éénmaal per week de polder in te gaan om de batterijen en het geheugenkaartje te vervangen.

Figuur 2.5 De twee bewegingscamera's: links onze eigen camera, rechts de leencamera van Landschap N-Holland

2.3 Methode van tellen en vastleggen resultaten

Gedurende de broedperiode van de weidevogels, ruwweg van half maart tot eind juni, zijn door de leden van de Commissie Natuur met een interval van één week inventarisaties verricht van broedende vogels in de polder. Op grond van de waarnemingen is zo goed mogelijk het broedresultaat ingeschat. Buiten deze periode om zijn op niet-systematische wijze waarnemingen verricht van de in de polder verblijvende vogels. Gedurende het gehele jaar heeft ook een vaste groep van bewoners rond de polder waarnemingen doorgegeven aan de Commissie Natuur. De waargenomen vogels zijn in het landelijke systeem waarneming.nl ingevoerd.
De waarnemingen van Kievit, Grutto, Tureluur en Scholekster zijn daarnaast op meerdere momenten in het seizoen ingevoerd in het monitoringsysteem van Landschap Noord-Holland, de organisatie die namens de provincie Noord-Holland het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) coördineert. De monitoring van Landschap Noord-Holland heeft ten doel om inzicht te krijgen in het aantal

broedparen van een weidevogelsoort in een bij ANLb aangesloten gebied en, later in het seizoen, om na te gaan hoeveel van die broedparen jongen groot hebben gekregen. Aan de hand van deze gegevens kan het Bruto Territoriaal Succes (BTS) worden berekend (een maat voor het voortplantingssucces van de soort). De resultaten van de broedvogelmonitoring gebruikt Landschap N-Holland om het effect van beschermingsmaatregelen te analyseren en om het beleid zonodig bij te stellen.

Alle waarnemingen in het broedseizoen zijn verricht vanaf de randen van de polder. De meeste waarnemingen zijn ’s middags gedaan vanaf de hoge Landsmeerderdijk met de zuidwestelijk zon in de rug. De kruin van de dijk ligt ca. 6,5m hoger dan de polder, waardoor vanaf de dijk een ruim en ongehinderd zicht bestaat op de verschillende percelen. Met name geldt dit voor de hooiland-percelen (Figuur 1.4), waar het merendeel van de weidevogels broedt. Vaak zijn waarnemingen ook verricht vanaf het terrein met opslagloodsen aan de Stoombootweg, vanaf de toegang aan het Wilmkebreekpad, en vanuit enkele aanliggende tuinen. Om de vogels niet te verstoren zijn we voor het doen van waarnemingen nooit de polder ingegaan.
De drainagegreppels in de percelen zijn vanaf de dijk goed zichtbaar; aan de hand van de ligging van de greppels kunnen broedlocaties van o.a. Grutto, Kievit en Scholekster vrij precies op de plattegrond worden ingetekend. Bij de waarnemingen is een broedlocatie als ‘zeker’ aangemerkt wanneer de nestplaats op minimaal twee achtereenvolgende teldagen (met een week tussentijd) bezet was. De nestplaatsen van zich verstoppende vogels zoals Tureluur, Krakeend en Bergeend hebben we nooit vanaf de dijk kunnen waarnemen. Wel waren enige nestplaatsen van Meerkoet en Waterhoen goed te zien en zagen we veel Grauwe Ganzen in broedhouding in het gras zitten.

2.4 Vogels in de winterperiode 2020 – 2021

Het weer in de afgelopen winter (december - januari - februari) was zachter dan normaal, vooral december was zacht met wisselvallig en nat weer. Maar in de 2e week van februari was er dan toch ineens een vorstperiode, die vooraf werd gegaan door een flink pak sneeuw (Figuur 2.6). De wereld werd wit en na enkele nachten van matige tot strenge vorst kon er overal geschaatst worden. De sloten in de polder waren vooral bij de kinderen in trek (maar het ijs was door de sneeuwval niet erg mooi). Na een week van vorst viel de dooi in en liep de temperatuur overdag op tot een voorjaarsachtige waarde van meer dan 15°C. Geen wonder dat de sneeuw en het ijs in een mum van tijd verdwenen waren.

Figuur 2.6 Een ondergesneeuwde witte polder gezien vanaf ‘Klein Kadoelen’ (foto: 7 februari 2021)

De winter als geheel was landelijk aan de natte kant, het aantal uren zonneschijn was ongeveer normaal. In de Wilmkebreekpolder was aan de natte greppels ook te zien dat er de nodige neerslag

was gevallen. In de intensieve veehouderij is een nat land niet gewenst omdat het een vertraging geeft in de groei van eiwitrijk gras zodra het voorjaar zich aandient. In het agrarisch natuurbeheer (zoals wordt toegepast in de polder) is een nat land in de winter in het geheel geen ramp, zelfs een voordeel, omdat er variatie in begroeiing en groeisnelheid door ontstaat. Dit komt de rijkdom aan plantensoorten ten goede. Voor de overwinterende vogels is een nat weiland in de winter en in het vroege voorjaar erg aantrekkelijk. Hun voedsel in de vorm van wormen, larven en ander klein grut zit dan dichter bij het oppervlak en is gemakkelijker bereikbaar.

De gehele winter door was er op de natte delen regelmatig een grote groep Kokmeeuwen (100-200 vogels) te zien, veelal in gezelschap van kleine aantallen Zilvermeeuwen, Kleine Mantelmeeuwen, en Stormmeeuwen. De Grauwe Gans was eveneens een trouwe bezoeker van de polder. Maar hun aantal was lager dan in voorgaande jaren. Mogelijk heeft meegespeeld dat er, vooral in december, 's avonds knalvuurwerk werd afgestoken (als reactie op het vuurwerkverbod tijdens de jaarwisseling?). Ook het aantal Krakeenden in de polder was meestal lager dan in voorgaande jaren. Beide vogelsoorten zijn nogal schrikachtig en erg gevoelig voor harde geluiden.

De afgelopen winter waren er ook drie in de polder geboren jonge Grauwe Ganzen in de polder; alle drie hadden één slecht ontwikkelde vleugel en konden daardoor niet vliegen (dit verschijnsel staat bekend als 'steekvleugel' en komt vaker voor onder ganzen). Minstens één van de drie heeft het niet gered: we vonden het aangevreten karkas terug tijdens de aanleg van het schrikdraadraster).
Eind november landden er een drietal Kolganzen in het gras; de Kolgans is nooit eerder waargenomen in de polder (althans niet ingevoerd op de website waarneming.nl) .

Zwarte Kraai en Kauw waren in de winterperiode vrijwel steeds in de polder te zien, soms in groepen tot wel 100 à 200 vogels. Een enkele maal kwam ook een tweetal Roeken op bezoek. Houtduiven waren steeds in groot aantal op de grond te vinden. Spreeuwen kwamen vaak aan het eind van de middag in groepen aanzetten om vervolgens door te vliegen naar hun slaapplaatsen (ergens in Noord of in de stad).
De Smient en de Wintertaling (tot zo'n 10 à 20 individuen) zijn de gehele winter te zien geweest in de polder; ook waren Waterhoen, Wilde Eend, Bergeend, Nijlgans, Ekster en Blauwe Reiger vrijwel steeds te zien. De Meerkoet kwam wat later.

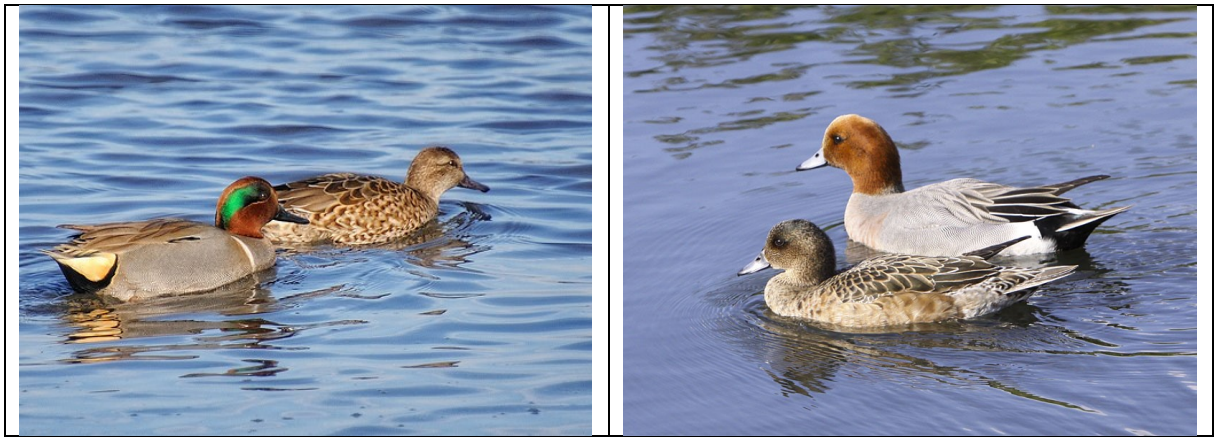

Figuur 2.7 Links: paartje Wintertaling (foto: Britta Heise), rechts: paartje Smient (foto: Noordzeeloket)

Kieviten lieten zich ook met grote regelmaat zien (meestal in kleine tot middelgrote groepen). Op het moment dat de vorst inviel, in de 2e week van februari, waren ze net als sommige andere vogelsoorten overigens, snel verdwenen naar sneeuwvrije gebieden in het zuiden. Direct na de inval van de dooi waren er weer zo'n 30 Kieviten terug; ze waren dus niet ver weggetrokken.

Afgelopen winter, maar vooral in december, werd de Koperwiek veelvuldig op het grasland waargenomen (in groepen tot wel 65 vogels). Ze waren daar op zoek naar wurmpjes (ze gedragen zich een beetje als een zanglijster). De Grote Gele Kwikstaart werd zowel in december als in januari waargenomen. De Witte Kwikstaart liet zich eveneens enkele malen zien. Tot in het voorjaar verbleven er Watersnippen in de polder. Meestal waren er niet meer dan zo'n 4 à 12 individuen te zien. Ze zaten vooral langs de vochtige, uitgezakte oevers van de sloten in de hooilanden of bij de natte greppels.

Op 21 januari liet zich een enkele Witgat zien. In de 2e week van februari, de week met matige tot strenge vorst, werd een Bokje (een snipachtige vogel) gevonden in één van de tuinen aan de Stoombootweg; het verzwakte beestje was het slachtoffer geworden van een huiskat. In diezelfde week werden ook vaak Houtsnippen gesignaleerd; bij vorst trekken ze naar de tuinen bij de huizen in de hoop daar wat voedsel te kunnen bemachtigen.

Figuur 2.8 Links: watersnip (foto: Ecopedia), rechts: Witgat (foto: Hans Verhoeven, waarneming.nl)

De eerste Scholekster van dit jaar zagen we op 21 januari, vóór de vorstperiode. In de eerste week na de vorst was hij of zij weer terug. Opmerkelijk was dat in die week, op 17 februari, ook weer een Lepelaar neerstreek in de polder. De week erna waren er op enig moment zelfs zeven.
De eerste twee Grutto's van het jaar werden op 28 februari waargenomen; kort daarna, op 2 maart, zagen we ook de eerste Tureluur.

Er waren afgelopen winter verschillende roofvogels actief in de polder. Sperwer werd vele malen jagend in de tuinen gezien. Buizerd werd minder vaak gezien, meestal zittend op een hek in de polder. Bij het aanbrengen van de schrikdraadafrastering vonden we dit jaar slechts weinig vogelplukresten.

De gehele winter door waren er twee Hazen in de polder.

2.5 Broedvogelinventarisaties in 2021

2.5.1 Waarnemingsdatums vogeltellingen in broedseizoen 2021

In de volgende tabel zijn de datums opgenomen van de dagen waarop waarnemingen zijn verricht. Ook de weersomstandigheden op de betreffende dagen zijn aangegeven.

Nummer	Datum	Temp.(°C)	Wind	Bewolking
1	17 maart	8°	krachtige wind, N	bewolkt
2	24 maart	11°	zwakke wind, Z-W	zonnig
3	31 maart	23°	zwakke wind, Z	zonnig; uitzonderlijk warm
4	7 april	6°	krachtige wind, N-W	bewolkt na buien
5	14 april	8°	matige wind, N	bewolkt, later opklaringen
6	21 april	12°	matige wind, N	bewolkt, later opklaringen
7	28 april	14°	krachtige wind, N-O	bewolkt
8	5 mei	10°	krachtige wind, N-W	bewolkt na buien, later opklaringen
9	12 mei	15°	zwakke wind, W	zonnig
10	20 mei	15°	zwakke wind, W	bewolkt
11	26 mei	13°	matige wind, W	bewolkt, later buien
12	2 juni	25°	matige wind, Z-W	zonnig
13	9 juni	23°	zwakke wind, W	zonnig
14	17 juni	27°	zwakke wind, Z-W	half bewolkt
15	24 juni	19°	zwakke wind, N-W	zonnig
16	2 juli	20°	zwakke wind, W	zonnig

Tabel 2.1 Waarnemingsdatums Wilmkebreekpolder; weersomstandigheden op de waarnemingsdagen

2.5.2 Resultaten vogeltellingen in broedseizoen 2021

Hieronder wordt per teldag een overzicht gegeven van de getelde aantallen vogels. Ook zijn de aantekeningen bijgevoegd die zijn gemaakt tijdens de waarnemingen.

Eerste telling van het seizoen op woensdag 17 maart, 14:00u

Op de eerste teldag van het seizoen is het geheel bewolkt; de temperatuur bedraagt ca. 8°C en er staat een krachtige wind uit de noordhoek. De wind blaast ons recht in het gezicht en het voelt daardoor veel kouder aan. De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 60; n=1	Krakeend 116	Blauwe Reiger 2	
Grutto 8	Wilde Eend 20		
Tureluur 6	Wintertaling 11		
Scholekster 6	Smient 2		Spreeuw ca. 50
	Zomertaling 1		Houtduif 29
	Bergeend 9	Zwarte Kraai 14	
Meerkoet 18	Nijlgans 6; j=1?	Kauw 17	Kleine Mantelmeeuw 2
Waterhoen 6	Grauwe Gans 89	Ekster 2	Kokmeeuw 42

Opm.: n = bezet nest, j = jong

Een opmerkelijke waarneming vandaag: we zien een mannetje Zomertaling. Deze kwikzilverachtige eend is éénmaal eerder waargenomen, op 13 maart 2015. Hij is op voorjaarsdoortrek en zal waarschijnlijk snel weer uit de polder vertrokken zijn. De Zomertaling broedt in drassig, moerasachtig gebied, ook in Nederland.
We zien vandaag geen Watersnippen, maar waarschijnlijk zijn ze wel in de polder. Ze zijn de gehele winter waargenomen en zijn denkelijk nog niet doorgetrokken naar hun broedgebieden. Ze broeden in natte veenweidegebieden, gemaaide rietlanden, en natte hoogveengebieden, ook in Nederland.

Er zijn al flink wat Kieviten in de polder (we tellen er 60). Dit zijn geen doortrekkers meer, maar vogels die hier hun broedgebied hebben. Ondanks het koude weer hebben ze toch al het voorjaar in de kop en hebben ze een eigen territorium in beslag genomen. We zien zelfs al een eerste vogel in broedhouding op de grond zitten op perceel ‘Kleine Stukje’. Een dag later lijken er al in totaal 6 Kieviten aan een nest begonnen te zijn.

We tellen vandaag 8 Grutto's, gelijk aan het aantal van vorig jaar (toen waren er aan het begin van het seizoen 4 paartjes). De Grutto's houden zich vandaag alleen bezig met voedsel vergaren in de slootkanten; ze lijken nog niet veel aan broeden te denken, maar twee mannetjes staan toch af en toe al met opgezette veren tegenover elkaar. De Tureluurs beginnen ook weer terug te keren vanuit hun winterverblijven. We tellen vandaag 6 adulte vogels, maar de komende dagen zullen er ongetwijfeld meer bij komen. De Scholekster is al langer terug in de polder. Vandaag tellen we 6 adulte vogels.

Vorige week waren er nog nauwelijks Meerkoeten in de polder, vandaag zien we er al 18. In de stadsgrachten maar ook in de buurt beginnen de Meerkoeten met nestmateriaal te slepen. Op 22 maart zien we in een slootkant van perceel 'Molenstuk' een eerste Meerkoet op het nest. De Waterhoenen, we zien 3 paartjes, hebben elk een plekje aan de waterkant in beslag genomen.

De Wintertalingen, we zien er 11, zullen nog enkele weken in de polder blijven. Jammer genoeg is het in de polder nog nooit tot broeden gekomen. Ze broeden graag in dichtbegroeide oevers van ondiepe plassen en sloten. Ook van de Smient, we zien er 2, zijn geen broedgevallen in de polder bekend.
De Krakeend zien we vandaag in een groot aantal, ze zijn nog niet uitgezwermd naar andere broedplaatsen. De Krakeend broedt wat later in het seizoen met een vrij klein aantal in de polder. De Wilde Eend broedt al vrij vroeg in het jaar in de polder; meestal gaat het grootste deel van de kuikens door predatie verloren. Bij een tweede of derde broedpoging later in het seizoen hebben ze vaak meer succes.
De Bergeend is al een tijdje terug met de paarvorming begonnen of heeft de oude partner teruggevonden. De paren beginnen nu met het in bezit nemen van een territorium. Ze zijn er nog niet helemaal uit: regelmatig vliegen de mannetjes elkaar in de veren.

Bergeend man (foto: bewegingscamera, 18 maart 2021)

De Nijlgans is in de sloot naast de Stoombootweg al met een flink aantal piepkleine kuikens gezien. In de polder is op 15 maart een paar gezien met één kuiken. Vandaag zien we geen jongen bij de Nijlganzen. De Grauwe Gans loopt overal paarsgewijs rond; het zal niet lang meer duren voordat het eerste ei wordt gelegd.
Op 22 maart zien we een glimp van een plevier in één van de greppels. We kunnen niet zo snel zien of het een Bontbekplevier is of een Kleine Plevier. Vorig seizoen heeft één Kleine Plevier het gehele broedseizoen in de polder doorgebracht.

De twee Hazen die de winter in de polder hebben doorgebracht, lopen op het perceel 'Kleine Schouwstuk'. Ze hebben duidelijk veel belangstelling voor elkaar.

Telling op woensdag 24 maart, 14:00u

Op deze tweede teldag van het seizoen is het mooi zonnig weer, met een zwakke wind uit zuid-westelijke richting (op de Landsmeerderdijk in de rug) en een temperatuur van ca. 11°C. In verband met de nog steeds geldende Corona-maatregelen hebben we besloten om de zaterdagse wandeldrukte op de dijk te vermijden en in het vervolg op woensdagmiddagen te tellen. De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 86; n=25	Krakeend 40	Blauwe Reiger 2	Witte Kwikstaart 2
Grutto 8	Wilde Eend 25	Ooievaar 1	Kleine Plevier 1
Tureluur 18	Wintertaling 23	Lepelaar 1	Kramsvogel 1
Scholekster 6			Spreeuw ca. 30
			Houtduif 34
	Bergeend 9	Zwarte Kraai 8	
Meerkoet 15	Nijlgans 4; j=1	Kauw 34	
Waterhoen 6	Grauwe Gans 86	Ekster 8	Kokmeeuw 25

Opm.: n = bezet nest, j = jong

Het voorjaar is echt losgebarsten: het aantal Kieviten is opgelopen naar 86 en we tellen maar liefst 25 bezette Kievit-nesten (vorige week woensdag 1, een dag later 6). De Kieviten hebben duidelijk een voorkeur om met zoveel mogelijk paren tegelijkertijd te beginnen met de eierleg. De meeste nesten liggen in de hooilanden. Er zullen de komende week nog meer nesten volgen want er zijn nu ruim 40 broedparen in de polder.
De Grutto is nog niet zo ver. We zien 8 adulte vogels, maar het is nog niet duidelijk of we te maken hebben met 4 paartjes. Ze zijn nog vooral bezig met het zoeken van wurmpjes in de natte greppels; ook staan ze midden in de ondiepe sloten waar ze kennelijk veel van hun gading kunnen vinden. Af en toe, wanneer ze de lucht ingaan, hoor je hun luide roep.
De Tureluur rent als vanouds van de ene plek naar de andere en is bezig met paarvorming en territoriumafbakening. We zien in totaal 18 adulte vogels, verspreid over de gehele polder.
De Scholekster is net als vorige week met 3 paar in de polder. Er vindt nu en dan een paring plaats, maar er zijn nog geen nesten.

Opvliegende Scholekster (foto: bewegingscamera, 24 maart 2021)

Meerkoeten (we zien er 15) en Waterhoenen (we zien 3 paar) hebben inmiddels een territorium ingenomen aan de slootkanten. Mogelijk zijn er al eieren gelegd, maar vanaf de Landsmeerderdijk kunnen we dat niet zien.

Een flink aantal Krakeenden is inmiddels naar andere gebieden vertrokken: vorige week telden we 116 adulte vogels, vandaag 40. Een flink aantal loopt paarsgewijs rond. De Wilde Eend zit mogelijk al op de eieren, we zien vandaag meer mannen dan vrouwen.
De Wintertaling is met 23 individuen nog met een flink aantal aanwezig in de polder; bijna alle vogels zwemmen paarsgewijs rond of lopen samen bij de natte greppels. Het mannetje Zomertaling dat vorige week is gezien, is op 20 maart nogmaals gezien in de noordoosthoek van de polder.
De Bergeenden hebben ook een partner gevonden of hervonden (Bergeend-paren hebben veelal een levenslange band met elkaar). Ze zitten verspreid door de polder en hebben denkelijk een territorium in beslag genomen. Afgelopen weken braken er nu en dan nog wel territorium-gevechten uit.
De Nijlgans zien we vandaag met 2 paar in de polder. Eén paar heeft één enkel kuiken. De Grauwe Gans is met 86 adulte vogels op volle 'oorlogssterkte' aanwezig. Er lopen op allerlei plaatsen paartjes rond en mogelijk zijn ook al de eerste eieren gelegd. Ze zijn er meestal vroeg in het seizoen bij.

We zien vandaag 2 Blauwe Reigers; de meeste adulte vogels zijn inmiddels vanuit de polder naar de broedkolonies vertrokken. Vanmorgen liep er een Ooievaar op perceel 'Schouwstuk'. De Ooievaar gaat actief op zoek naar muizen, mollen, kikkers en ander klein grut. Ze staan vrijwel nooit aan de waterkant. Jammer is dat ze de kuikens van de weidevogels ook niet versmaden. Hopelijk blijft deze imposante vogel daarom in de tijd dat de weidevogelkuikens rondlopen, weg uit de polder. Er is vandaag ook weer een Lepelaar aan het foerageren in de sloten (de eerste Lepelaars zijn al in februari gezien). Met zijn lepelvormige snavel maait hij door de zachte prut op de slootbodem in de hoop daar wat eetbaars te vinden.

Lepelaar met imposante kuif (foto: bewegingscamera, 9 april 2021)

Vorige week maakten we melding van een plevier. Vandaag zien we hem bij een natte greppel in perceel 'Weidstuk'. Het is een Kleine Plevier. Op twee plaatsen in de buurt van de tuinen van de huizen aan de Kadoelenweg zien we een Witte Kwikstaart. Ook zien we daar een Kramsvogel. Een achtergebleven vogel van de voorjaarstrek? Kramsvogels broeden voornamelijk in noordelijker streken.
We zien vandaag weer een flinke groep Houtduiven voedsel zoekend op de grond, evenals een flink aantal Spreeuwen. Ze broeden in de buurt (de Spreeuw begint binnenkort, de Houtduif wat later). Er is ook een groep Kokmeeuwen aan het foerageren op de natte bodem. Ze zijn nog lang niet allemaal getooid met een mooie bruine hoofdkap, maar dat zal niet lang meer duren.

Gisteren was er een Sperwer op jacht in de tuinen aan de Kadoelenweg. Vandaag zien we in de polder een groot aantal Kauwen (34), en een aantal Zwarte Kraaien (8) en Eksters (8); ze worden nauwlettend door de Kieviten in de gaten gehouden, maar worden vooralsnog geduld.

Op perceel 'Rijstuk' zit een Haas. Hij of zij lijkt te dutten, want beweegt niet. Daardoor zou je de Haas ook voor een pol dor gras kunnen houden.

Telling op woensdag 31 maart, 14:00u

Op deze derde teldag van het seizoen is het uitzonderlijk warm weer voor de tijd van het jaar: de middagtemperatuur bedraagt maar liefst 23°C, er staat een zwakke zuidelijke wind en de zon schijnt uitbundig. De voorafgaande dagen waren ook al warm. Morgen draait de wind naar het noorden en krijgen we, zoals het er nu naar uitziet, een lange periode van koud weer.
Door het heldere weer kunnen we de weidevogels in het nog korte gras goed waarnemen. De greppels die langdurig vol met water hebben gestaan zijn nog niet begroeid, waardoor de zwarte aarde zichtbaar is. In sommige andere greppels staat nog steeds een flinke plas water. Kleine eenden kunnen er gemakkelijk zwemmen zoals twee Wintertalingen demonstreren. De resultaten van de tellingen zijn als volgt:

Kievit 90; n=37	Krakeend 34	Blauwe Reiger 4	Witte Kwikstaart 2
Grutto 7; n=1	Wilde Eend 14		Kleine Plevier 2
Tureluur 12	Wintertaling 10		
Scholekster 8	Smient 2		Spreeuw ca. 30
			Houtduif 24
Watersnip 12	Bergeend 12	Zwarte Kraai 12	Holenduif 1
Meerkoet 18; n=3	Nijlgans 4; j=1	Kauw 20	Zilvermeeuw 3
Waterhoen 8	Grauwe Gans 158	Ekster 6	Kokmeeuw 4

Opm.: n = bezet nest, j = jong

Op perceel 'Kleine Schouwstuk' zit een Haas, hij koestert zich in de zon. Op de oever van de kwelsloot naast de dijk zit een Geelbuikschildpad. Ook hij geniet van de zonnewarmte. We zien deze waterbewoner nu voor het derde achtereenvolgende jaar, steeds op dezelfde plaats, steeds alleen. Waarschijnlijk is het een ontsnapt of losgelaten dier. Op het talud van de dijk en op de benedenberm staan Speenkruid en Paarse Dovenetel in bloei. Er vliegen op deze warme dag maar liefst vier soorten vlinders: Dagpauwoog, Groot Koolwitje, Citroenvlinder en Kleine Vos.

Paartje Zomertaling (foto: 2 april 2021, Piet en Marty Vink)

Andere waarnemingen deze week: Op verschillende dagen een Ooievaar in de noordwesthoek, op 25 maart een IJsvogel nabij de huizen aan de Stoombootweg, op 30 maart een Witgat op perceel 'Molenstuk', op verschillende dagen op diverse plaatsen in de polder een foeragerende Lepelaar, op 1 april een paartje Grote Canadese Gans op perceel 'Molenstuk', en op 2 april een paartje Zomertaling op perceel 'Bouwland' (zie foto). Dit is de derde waarneming van de Zomertaling dit voorjaar! (tweemaal alleen het mannetje, nu een paar). Waarschijnlijk gaat het om dezelfde individuen. Hoewel de Zomertaling een broedvogel van Nederland is, zal dit paar de polder denkelijk toch niet uitkiezen als broedplaats. Ze houden van moerasachtig gebied met dichte oevervegetatie.

Het aantal adulte Kieviten in de polder is afgelopen week toegenomen tot 90, bijna evenveel als in 2020. We zien op alle hooilandpercelen en op de percelen 'Gele Weidje' en '2e Molenstuk' Kieviten in broedhouding op de grond zitten; we tellen er in totaal 37! Wanneer het weer een beetje meezit (niet te droog, niet te koud) belooft het een goed jaar te worden.
Op perceel 'Rijstuk' zit sinds enkele dagen een Grutto op het nest. De andere Grutto's lopen rond en zijn vooral bezig met het zoeken naar wurmen. Het is ons nog niet helemaal duidelijk of we naast het broedende paar te maken hebben met drie andere paren (maar het lijkt er wel op). Hopelijk beginnen ze binnenkort ook met broeden.
Vandaag zien we 12 Tureluurs, veelal in paren. Vorige week telden we 18 Tureluurs; ongetwijfeld hebben we vandaag enkele Tureluurs over het hoofd gezien. Wellicht wordt er hier en daar al gebroed. De broedende Tureluurs verstoppen zich zo goed dat we ze vanaf de Landsmeerderdijk vrijwel nooit in beeld krijgen.
Er zijn 4 paar Scholeksters in de polder; de paartjes lijken al een eigen territorium in bezit te hebben genomen waarbinnen ze straks een nest gaan maken. Eén paar houdt zich op op perceel 'Gele Weidje', het perceel waar afgelopen twee jaar steeds een paar met succes heeft gebroed. Scholeksters zijn net als Grutto's bijzonder plaatsvast wat betreft hun nestlocatie.

Tureluur landt in het gras (foto: bewegingscamera, 28 maart 2021)

De Watersnip blijkt nog steeds in de polder te zijn. Vorige week hebben we ze niet gezien maar vandaag tellen we op twee plaatsen in totaal 12 snippen. We hebben inmiddels als regel ontdekt: 'Zie je één Watersnip, dan zijn er meer'. Deze regel blijkt ook vandaag weer op te gaan: we zien een snip op de oever zitten en na enig zoeken blijken er, bijna onzichtbaar vanwege hun perfecte camouflage, nog veel meer snippen tussen de stoppels van de afgestorven waterplanten te zitten. Wat een wonderlijke vogel is dat toch met zijn gedrongen postuur en lange snavel.

De Meerkoeten zitten paarsgewijs, verspreid door de polder. We ontdekken op drie plaatsen een bezet nest in de slootkant. De Waterhoen is met kleiner aantal aanwezig: er lijken zich 4 paartjes te hebben gevestigd. Krakeend loopt met een flink aantal paren rond: we tellen in totaal 17 paartjes, maar waarschijnlijk zijn er meer. De meeste paren zullen uit de polder wegtrekken. Van de Wilde Eend zien we vooral mannetjes; mogelijk zitten al verschillende vrouwtjes op de eieren. De Wintertaling heeft eveneens paren gevormd, we tellen verspreid door de polder 5 paartjes. Van een andere kleine eendensoort, de Smient, zien we één paar. Zowel de Smient als de Wintertaling broeden niet in de polder.

Er zijn inmiddels 12 Bergeenden in de polder, 3 meer dan vorige week. Op perceel 'Gele Weidje' loopt vandaag een groep van 8 individuen waarvan een deel nog geen partner lijkt te hebben gevonden (jonge vogels van vorig jaar?) Ze zijn druk met elkaar bezig en regelmatig wordt er gedreigd of vliegen ze achter elkaar aan.
Er zijn twee Nijlganzenparen; één paar heeft een enkel kuiken. Vandaag tellen we een groot aantal Grauwe Ganzen (meer dan vorige week). Er zijn waarschijnlijk al enkele paren tot broeden overgegaan, althans zo lijkt het wanneer we afgaan op de hier en daar op de grond zittende ganzen met waakzame partners dicht in de buurt. Het merendeel van de 158 Grauwe Ganzen die we vandaag tellen, zal overigens niet tot broeden overgaan.

Al enige tijd zien we een paartje Witte Kwikstaart in de polder, ook vandaag weer. De Witte Kwikstaart broedt al enige jaren in de polder of in de nabije omgeving (bijvoorbeeld onder dakpannen). In de natte greppels van perceel 'Weidstuk' foerageert een tweetal Kleine Plevieren. Vorig jaar verbleef er één plevier de gehele broedperiode in de polder. Wellicht heeft deze vogel een partner gevonden? Naast de altijd aanwezige Houtduiven zien we vandaag een Holenduif op de grond zitten. De Holenduif is een beetje kleiner, heeft een mooie blauw-grijze kleur, een groenachtige glans in de nekstreek en donkere ogen. Hij broedt vooral in het oosten van het land.

Van de grote groep predatoren zien we: Blauwe Reiger (4 individuen), Zwarte Kraai (12), Kauw (20), Ekster (6), en Zilvermeeuw (3). De Zwarte Kraai heeft op een drietal plaatsen rond de polder een nest in een boom gemaakt. Wanneer ze jongen hebben wordt het uitkijken voor de weidevogelkuikens! De bewegingscamera op het hek tussen percelen 'Anderhalf Morgen' en 'Stuk Achterhuis' heeft een nachtelijk bezoek van een Huiskat vastgelegd. Die huiskatten kunnen veel slachtoffers maken zodra er kuikens rondlopen. Ook kunnen ze broedende vogels op hun nest verrassen.

Nachtelijk sluipende Huiskat (foto: bewegingscamera, 28 maart 2021)

Telling op woensdag 7 april, 14:00u
De weersvoorspellingen zijn uitgekomen: na de warmte van vorige week draaide de wind naar het noorden en werd koude instabiele lucht uit het arctisch gebied aangevoerd. De temperatuur kelderde spectaculair en er vielen tal van sneeuw-, hagel- en regenbuien. Vandaag op de vierde teldag van het seizoen komt de temperatuur niet boven de 6°C uit. Er staat een krachtige WNW-wind, het is bewolkt na regenbuien. Later in de middag wordt de lucht wat lichter.

De weidevogels in de polder doen alsof er niets aan de hand is. Ze zitten onverstoorbaar op hun nest of zijn op zoek naar voedsel in de drassige grond of in de ondiepe sloten. Ze hebben natuurlijk wel een waterdicht en warm verenpak, maar toch zijn het echte bikkels. Het scheelt dat ze dicht bij de grond zitten, daardoor vangen ze minder wind. Op de Landsmeerderdijk hebben wij de wind schuin van voren in het gezicht; we hebben ons winters gekleed met muts en dikke jas, want het is bar koud. Het land wordt geleidelijk aan weer drassiger; veel drainagegreppels staan vol water.

De resultaten van de tellingen zijn als volgt:

Kievit 92; n=45	Krakeend 44		Witte Kwikstaart 3
Grutto 7; n=2	Wilde Eend 16		Kleine Plevier 1
Tureluur 24; n=1	Wintertaling 11	Lepelaar 1	
Scholekster 8; n=2			Spreeuw ca. 20
			Houtduif 28
Watersnip 2	Bergeend 8	Zwarte Kraai 10	Kleine Mantelmeeuw 38
Meerkoet 17; n=4	Nijlgans 4; j=1	Kauw 14	Zilvermeeuw 3
Waterhoen 4	Grauwe Gans 128	Ekster 2	Kokmeeuw 12

Opm.: n = bezet nest, j = jong

Op perceel ‘Kleine Schouwstuk’ zit een Haas. Hij wordt hier vaker gezien door buurtbewoners; soms zijn er zelfs twee. Andere waarnemingen deze week: Op 3, 4 en 5 april wordt op perceel ‘Achterdijk’ een Ooievaar gezien (het lijkt een vaste bezoeker te worden); op 4 april zwemt een Knobbelzwaan in de kwelsloot langs de dijk; op 5 april cirkelt een Buizerd boven de polder (een donkere vorm), hij wordt stevig op zijn huid gezeten door een paar Zwarte Kraaien; de gehele week worden waarnemingen van één of twee Lepelaars gemeld.

Zwarte Kraaien (foto: bewegingscamera, 5 april 2021)

We tellen vandaag 92 adulte Kieviten, precies evenveel als vorig jaar op het hoogtepunt. We zien ook een record aantal bezette nesten: 45, acht meer dan vorige week! Of laten we ons in de maling nemen door Kieviten die zich vanwege de kou strak tegen de grond drukken? Geruststellend is wel dat we op de plaatsen waar we vorige week een nest zagen ook vandaag weer een broedende vogel zien. In ieder geval wordt het volgende week spannend: dan zullen de vogels die het eerst begonnen zijn met broeden, met kuikens tevoorschijn komen (we verwachten de eerste kuikens op percelen 'Kleine Stukje' en 'Anderhalf Morgen').
We mogen overigens zeer blij zijn met het hoge aantal Kieviten in de polder. In het nabijgelegen Waterland zijn volgens recente tellingen vrijwel geen Kieviten te zien. Het lijkt er sterk op dat de Wilmkebreek een toevluchtsoord is geworden voor de Kievit. Droevig maar waar: Waterland wordt door het intensieve landgebruik steeds minder aantrekkelijk voor de weidevogels.

Er zijn inmiddels twee broedende Grutto's; wanneer je weet waar ze zitten kan je het oranje kopje met de lange snavel vanaf de dijk goed zien, althans wanneer je een verrekijker gebruikt. Broedende Grutto's lijken veel dieper te zitten dan Kieviten (die je vaak met het blote oog kan zien); ze hebben ook een betere schutkleur dan Kieviten. In totaal tellen we 7 Grutto's (waarvan dus 2 op het nest). Omdat we eerder in het seizoen steeds 8 Grutto's telden, is het mogelijk dat er nog een derde nest is. We gaan goed opletten de komende weken.

Vandaag tellen we maar liefst 24 Tureluurs, meer dan we eerder dit seizoen zagen. Mogelijk zijn enkele late Tureluurs alsnog bij ons in de polder neergestreken. De al aanwezige Tureluurs zijn met nestbouw begonnen. In perceel 'Rijstuk' zien we een Tureluur in een gebiedje met hoger gras bezig met strootjes; zij (waarschijnlijk) gaat zitten en buigt de grashalmen over zich heen en is direct geheel uit het zicht. Het is een bijzondere waarneming: we zien slechts zeer zelden vanaf de dijk een Tureluur met een nest bezig of naar het nest gaan.

De Scholeksters zijn wat dat betreft veel gemakkelijker vogels. Met hun opvallend zwart-witte verenpak en lange rode snavel zijn ze goed op hun nest te zien. We kunnen twee nesten noteren, beide op vrijwel dezelfde locatie als vorig jaar. Er lijkt nog een derde nest te worden gemaakt, volgende week weten we of het een serieus broedgeval is.

Ekster en Kievit (foto: bewegingscamera, 30 maart 2021)

We zien vandaag op twee locaties een Watersnip in de slootkant. Het kan haast niet anders of er zitten veel meer snippen tussen de stoppels van de waterplanten. Dank zij hun uitstekende camouflage zijn ze vaak vrijwel onzichtbaar.

Op verschillende plaatsen zijn de Meerkoeten aan het broeden. De witte bles op hun voorhoofd verraadt de plaats waar ze op het nest zitten. De Waterhoenen zijn minder goed zichtbaar omdat ze hun nest dieper in de oevervegetatie maken; we zien vandaag nog geen nesten.

Waterhoen (foto: bewegingscamera, 3 april 2021)

De Wilde Eend zal binnenkort wel met kuikens tevoorschijn komen. We zien vrijwel uitsluitend woerden in de slootkanten dommelen. Het aantal Bergeenden is vandaag lager dan vorige week, althans we krijgen er minder in beeld. Het is echter niet waarschijnlijk dat de Bergeend al met broeden begonnen is. De Grauwe Gans is wel op verschillende plaatsen aan het broeden; de eerste kuikens zullen naar verwachting binnenkort te zien zijn.

De Kleine Plevier laat zich ook weer zien. We zijn benieuwd of deze vogel net als vorig jaar het gehele seizoen in de polder blijft.
Opvallend vandaag is het grote aantal Kleine Manrelmeeuwen. Ze zitten bij elkaar op het natte perceel 'Bouwland'. Er zitten ook enkele Zilvermeeuwen en Kokmeeuwen bij.

Telling op woensdag 14 april, 14:00u

Het is de afgelopen week behoorlijk fris geweest met soms lichte nachtvorst, buien met een winters karakter en de wind steeds in de noordhoek. Ook vandaag op de 5^{e} teldag van het seizoen is het fris, ca. 8°C, en er staat een matige N-wind. De lucht is aanvankelijk bewolkt na een kleine bui, maar geleidelijk klaart de lucht toch een beetje op. Op de Landsmeerderdijk voelen we de wind in het gezicht snijden. Ook vandaag is het weer een beetje afzien. De polder begint ondanks de lage temperaturen toch steeds groener te worden: de groei van het gras laat zich niet tegenhouden.

De vogels in de polder hebben de kou goed doorstaan. Veel vogels hebben inmiddels de langste tijd op de eieren gezeten. Deze week komen de eerste Kievit-eieren uit (we zien bij één paar al 4 kleine kuikentjes lopen). Ook bij de Grauwe Gans (we tellen vandaag 36 kuikens) en de Wilde Eend (we zien 2 kuikens) komen de eieren uit.

De resultaten van de tellingen zijn als volgt:

Kievit 90; n=38; j=4	Krakeend 34	Blauwe Reiger 3	Witte Kwikstaart 4
Grutto 7; n=2	Wilde Eend 13; j=2		Kleine Plevier 2
Tureluur 25; n=2	Wintertaling 16	Gele Kwikstaart 2	
Scholekster 8; n=3		Tapuit 2	Spreeuw ca. 20
			Houtduif ca. 20
Watersnip 8	Bergeend 8	Zwarte Kraai 8	Kleine Mantelmeeuw 2
Meerkoet 15; n=7	Nijlgans 2; j=1	Kauw 18	
Waterhoen 9	Grauwe Gans 115; j=36	Ekster 2	Kokmeeuw 4

Opm.: n = bezet nest, j = jong

Bijzondere waarnemingen vandaag zijn: 2 Gele Kwikstaarten (op perceel 'Duizend Roed') en 2 Tapuiten (op perceel 'Stuk Achterhuis'). Beide soorten zijn doortrekkers; ze worden vaker in het voorjaar in de polder gezien. Op perceel 'Kleine Schouwstuk' zien we de Haas die hier zijn 'woonplek' lijkt te hebben gevonden. We vragen ons af of er jonge haasjes verstopt zitten in het gras.
Andere waarnemingen van de afgelopen week: op 11 april een Wilde Eend met pullen, eveneens op 11 April de eerste Grauwe Gans met kuikens. Een dag later worden 2 andere paren Grauwe Gans met kuikens gezien. Vanuit het Twiske en het nabije Waterland komen meldingen van de eerste Boerenzwaluwen. Boven de polder zien we ze nog niet.

Grauwe Gans met kuikens (foto: bewegingscamera, 12 april 2021)

We tellen vandaag 90 Kieviten en zien op 38 plaatsen Kieviten op het nest zitten. In het nabije Waterland zagen we gisteren overigens ook een paar Kieviten op het nest; Waterland is dus nog niet alle Kieviten kwijt geraakt. Het paar Kieviten met kleine kuikens loopt op perceel 'Anderhalf Morgen'; de kuikens lopen in een groepje bij elkaar, dicht bij een greppel. De broedtijd van de Kievit bedraagt 26-29 dagen; dit klopt met onze waarnemingen: 28 dagen geleden zagen we op perceel 'Anderhalf Morgen' de eerste Kieviten op de eieren zitten.
Vandaag tellen we opnieuw 7 Grutto's, waarvan 2 op een nest. We denken dat er op zijn minst nog een derde nest moet zijn, maar we krijgen dit niet in beeld. De Grutto broedt wat korter dan de Kievit, 22-24 dagen, maar hij is in de polder later met broeden begonnen. Mogelijk komen eind volgende week de eerste eieren uit.

We tellen vandaag 25 Tureluurs; ze lopen veelal in paartjes rond en zitten veel in de slootkanten. Maar wat zijn die vogels toch bewegelijk, het is moeilijk om geen dubbeltellingen te doen. Vorige week zagen we een Tureluur naar zijn nest gaan, vandaag zien we dit op een andere plaats opnieuw. Het nest zit op een plek met wat hoger gras, niet ver van een broedende Kievit. De Tureluur broedt 23-24 dagen.

We tellen 4 paar Scholeksters. Er is inmiddels een 3e nest bijgekomen; het 4e paar lijkt ook aanstalten te maken om een nest te 'bouwen'. De Scholekster broedt 24-27 dagen.

Drie Tureluurs aan het bakkeleien (foto: bewegingscamera, 8 april 2021)

Er lopen vandaag verschillende paren Grauwe Gans met kleine kuikens rond. Het aantal kuikens varieert erg per paar: we zien een paar met 2 kuikens maar ook een paar met 13 kuikens. Waar zal dat aantal van afhankelijk zijn? Het paar op de foto heeft 11 kuikens: 8 kuikens lopen vooraan en er zijn drie achterblijvers te zien onder de staart van vader gans.
Het ene paar Nijlgans dat we vandaag zien, heeft maar 1 kuiken. Maar dat kuiken is nu, na zo'n vier weken al flink gegroeid. Er is ook al een Wilde Eend met kuikens gesignaleerd; vandaag zien we ze niet. Krakeenden en Bergeenden zijn nog niet met broeden begonnen. De Wintertaling is nog met zo'n 10 paar in de polder; we zien vanaf de Landsmeerderdijk 16 adulte vogels. Ze zwemmen in de sloten, maar zitten ook op het land of zwemmen in de met water gevulde greppels.

We krijgen vanaf de dijk 7 Meerkoetnesten in beeld; alle nesten zijn in de oever van een sloot gemaakt. Waarschijnlijk zijn er nog meer nesten, maar die zijn vanaf ons standpunt niet zichtbaar. De Waterhoen is misschien ook al aan het broeden maar we zien geen nesten. Wel lopen en zwemmen er op diverse plaatsen paartjes in hun eigen territorium.
De Watersnippen zijn er ook nog; ze zitten nu niet meer in groepen maar meer paarsgewijs bij elkaar. We zien vandaag 2 paartjes Witte Kwikstaart. Deze vogel komt trouw ieder voorjaar naar de polder en broedt dan veelal in holtes onder dakpannen van de huizen. De Witte Kwikstaart broedt minder vaak dan de Gele Kwikstaart op de grond.

Van de ei- en kuikenpredatoren zien we vandaag Kleine Mantelmeeuw (2 individuen), Blauwe Reiger (3), Zwarte Kraai (8), Kauw (18) en Ekster (2). Wanneer de grond vochtig blijft en niet uitdroogt en hard wordt, kunnen de kraaiachtigen maden en wurmen vinden. De aanvallen op de kuikens van de weidevogels zullen dan hopelijk beperkt blijven.

Telling op woensdag 21 april, 14:00u

Het is de afgelopen week opnieuw behoorlijk fris geweest met temperaturen 's nachts tegen het vriespunt aan, maar het was wel droog. Vandaag op de 6e teldag van het seizoen, ligt de middagtemperatuur rond 12°C en staat er een matige tot soms krachtige N-wind. De lucht is geheel

bewolkt en klaart later in de middag een beetje op. Op de Landsmeerderdijk is het met de wind in het gezicht opnieuw koud.
Het lijkt er op dat de vogels in de polder goed met het koude weer kunnen omgaan. Een groot aantal Grauwe Ganzen en Kieviten heeft inmiddels kuikens. De Kievit-kuikens worden wel regelmatig onder de veren van één van de ouders opgewarmd.

De resultaten van de tellingen zijn als volgt:

Kievit 89; n=20; j=31	Krakeend 30	Blauwe Reiger 3	Witte Kwikstaart 2
Grutto 7; n=3	Wilde Eend 13; j=8		
Tureluur 14	Wintertaling 2		
Scholekster 8; n=4		Boerenzwaluw 4	Spreeuw ca. 20
			Houtduif 34
Watersnip 4	Bergeend 12	Zwarte Kraai 6	
Meerkoet 18; n=6; j=7	Nijlgans 2; j=1	Kauw 17	Kleine Mantelmeeuw 2
Waterhoen 6; n=1	Grauwe Gans 157; j=82	Ekster 4	Kokmeeuw 4

Opm.: n = bezet nest, j = jong

Vandaag zien we voor het eerst een viertal Boerenzwaluwen vliegen boven de sloten. Een buurtgenoot meldt dat hij de Boerenzwaluw al eerder boven de polder heeft gezien (waarschijnlijk rond 11 april toen ook vanuit het Twiske en het nabije Waterland meldingen kwamen van eerste Boerenzwaluwen). Verdere waarnemingen deze week: op 18 april een paartje Grote Canadese Gans; op 19 april een nest van de Waterhoen in de randsloot bij de Landsmeerderdijk (duidelijk zichtbaar vanaf de dijk, we zien het nest vandaag terug); op 19 april nestbouwgedrag van een Grutto in perceel 'Rijstuk'; op 19 april in totaal 7 Kievit-paren met kuikens; op 19 en 21 april een Ooievaar op perceel 'Bouwland'. Die Ooievaar lijkt het in onze buurt naar zijn zin te hebben: een buurtgenoot maakte deze week een filmpje van hem terwijl hij klepperend in één van de pas gekandelaberde bomen langs de Kadoelenweg zat. Hij is duidelijk op zoek naar een partner. De Geelbuikschildpad zien we vandaag op zijn vaste plekje op de oever van de kwelsloot langs de dijk zitten.

Kokmeeuw, twee adulte vogels en een 2e-jaars vogel (foto: bewegingscamera, 24 april 2021)

We tellen vandaag 20 broedende Kieviten en daaromheen in totaal 69 andere vogels (samen 89 Kieviten). Een groot deel daarvan heeft jonge kuikens bij zich: we krijgen maar liefst 31 van die pluizenbolletjes in beeld. Vooralsnog gaat het goed: de vliegende rovers zoals Zwarte Kraai, Kauw en Kleine Mantelmeeuw, lijken nog op afstand gehouden te kunnen worden.

Vandaag zien we dat een 3e Grutto-paar tot broeden is overgegaan. Bij het paar dat als eerste begonnen is met broeden komen de eieren nu waarschijnlijk snel uit. We tellen vandaag opnieuw 7 adulte Grutto's (inclusief de 3 die op het nest zitten). Nog steeds hebben we geen idee of er ergens, onzichtbaar vanaf de randen van de polder, een 4e nest is.
De Tureluur is denkelijk op verschillende plaatsen aan het broeden (we zien vandaag geen nesten). We krijgen wel 14 adulte vogels in de kijker.
Op 4 plaatsen zien we een Scholekster broeden. De partners lopen ergens in de buurt rond op zoek naar wurmen. De valcamera heeft een paar buurtende Scholeksters gefotografeerd.

Buurtende Scholeksters (foto: bewegingscamera, 15 april 2021)

Het aantal kuikens bij de Grauwe Gans is net als in voorgaande jaren weer erg groot. We tellen vandaag 82 jongen en 157 adulte ganzen, maar er komen nog meer kuikens bij want een deel van de adulte vogels zit nog op de eieren. Het Nijlganzenpaar met 1 jong houdt zich vooral op perceel 'Grote Schouwstuk' op; het jong begint al flink te groeien.

Twee vrouwtjes Wilde Eend zwemmen met kuikens rond; de ene heeft nog 2 kuikens, de ander 6. De Krakeenden broeden nog niet; ze hebben een tijd terug al paren gevormd en zullen zich ook nog verder in de omgeving gaan verspreiden. De Wintertalingen zijn voor een deel al doorgetrokken, we zien vandaag 1 paartje.
De Bergeend heeft paren gevormd en deze hebben op verschillende plaatsen in de polder een eigen gebied in bezit genomen. We tellen 6 paren; ze broeden nog niet.
De Meerkoet zien we op 7 plaatsen op het nest zitten. Bij één paar zijn inmiddels de eieren uitgekomen: we tellen maar liefst 7 rood-gemutste kuikentjes.

Van de kleinere vogels zien we vandaag alleen de Witte Kwikstaart en de Watersnip.

Telling op woensdag 28 april, 14:00u

In de afgelopen week was het overwegend zonnig weer, met middagtemperaturen oplopend tot ca, 15°C, koude nachten en de wind steeds in de N-hoek. Er viel geen regen, waardoor er inmiddels een aaneengesloten periode van twee weken is geweest met uitdrogend weer. Hoewel de bodem nog veel vocht bevat wordt het oppervlak toch al droger. Morgen wordt er regen verwacht en komt er een einde aan de droge periode. Voor de ontwikkeling van het gras is dat welkom, maar de temperatuur blijft voorlopig nog op een laag niveau, waardoor de groei van de kruiden en grassen in het weiland vooralsnog beperkt blijft.
Vandaag op de 7e teldag van het seizoen, ligt de middagtemperatuur rond 14°C en staat er een krachtige NO-wind. De lucht is na het middaguur geheel bewolkt geraakt. Op de Landsmeerderdijk is het met de wind in het gezicht behoorlijk koud.

De resultaten van de tellingen zijn als volgt:

Kievit 80; n=11; j=68	Krakeend 17	Blauwe Reiger 2	Witte Kwikstaart 1
Grutto 8; j=2	Wilde Eend 13		Kleine Plevier 2
Tureluur 10; j=5			
Scholekster 10; n=4		Boerenzwaluw 8	Spreeuw ca. 20
			Houtduif 29
	Bergeend 12	Zwarte Kraai 5	
Meerkoet 17; n=6	Nijlgans 2; j=1	Kauw 15	
Waterhoen 10; n=1	Grauwe Gans 156; j=92	Ekster 2	Kokmeeuw 2

Opm.: n = bezet nest, j = jong

We zien een Ooievaar lopen aan de rand van perceel 'Bouwland'. Andere waarnemingen deze week: op 23 april zien we het Grutto-paar dat het eerst begonnen is met broeden, met één kuiken lopen; op 24 april worden 2 Ooievaars gezien op perceel 'Bouwland'; op 26 april strijkt een koppel Grote Canadese Gans neer in perceel 'Stuk Achterhuis'; op 27 april zien we het 2e Grutto-paar met één kuiken lopen en het eerste Tureluur-paar met 2 kuikens; eveneens op 27 april foerageert er een grote gecombineerde groep van rond de 15 Boerenzwaluwen en Oeverzwaluwen boven de sloten. De Oeverzwaluwen zijn waarschijnlijk op weg naar hun broedgebied. In het noordelijke deel van het Twiske is een oeverzwaluwwand gemaakt, waarin ieder jaar een grote groep Oeverzwaluwen gangen uitgraaft voor hun nest. Nu de grond in de polder droger begint te worden is het aantal meeuwen sterk teruggelopen.

Meerkoet (foto: bewegingscamera, 26 april 2021)

Het aantal Kieviten lijkt inmiddels wat af te nemen: we tellen 80 adulte vogels, waarvan 10 op het nest. Maar we zien ook een groot aantal kuikens rondlopen, in totaal 68. De waarneming van de kuikens is nu nog gemakkelijk omdat het gras overal kort is.
Vorige week meldden we dat een 3e Grutto-paar tot broeden was overgegaan. We zien op de bewuste locatie echter geen Grutto meer zitten. In totaal tellen we vandaag 8 Grutto's, waarvan 2 paar met elk slechts één kuiken. Zou het kunnen dat de Grutto's direct na het leggen van het eerste ei al begonnen zijn met broeden (om het ei te behoeden voor nachtelijke bevriezing of te beschermen tegen eierrovers), en na het uitkomen van dat ei niet gewacht hebben tot ook de later gelegde eieren uitkwamen?

Bij de Kieviten en ook de Tureluurs doet het één-kuiken verschijnsel zich niet voor. We zien vandaag twee Tureluur-paren met jongen, één paar heeft 2 kuikens, het andere paar 3 kuikens. In totaal zien we 10 adulte Tureluurs, minder dan in voorgaande weken, hetgeen erop zou kunnen wijzen dat nog flink wat Tureluurs op de eieren zitten.
Alle 4 Scholekster-paren zijn nog aan het broeden, maar binnenkort zullen de eerste eieren uitkomen. Er lijkt zich overigens nog een 5^{e} paar in de polder te hebben gevestigd: we hebben dit paar al enige malen eerder op perceel 'Stuk Achterhuis' zien lopen.

Het Nijlganzenpaar op perceel 'Grote Schouwstuk' loopt achter het inmiddels fors uit de kluiten gewassen enkele jong aan. Het lijkt of dit jong de touwtjes stevig in handen heeft. Bij de sociale Grauwe Ganzen is het meer een groepsgebeuren: er beginnen zich groepen te vormen van ouders met kuikens van verschillende grootte, begeleid door jonge vogels die zelf nog niet aan broeden toe zijn. We tellen in totaal 92 kuikens en 156 adulte vogels.

Familie Grauwe Gans: de kuikens gaan schuilen onder moeders vleugels (foto's: bewegingscamera, 28 april 2021)

We zien vandaag geen Wintertalingen meer. Ook de Watersnippen lijken vertrokken te zijn naar hun broedgebieden. Meerkoet, Waterhoen en Wilde Eend zijn aan het broeden of hebben al kuikens (gehad). De Krakeend is nog niet zo ver. De Bergeend (we zien 6 paren) zal binnenkort met broeden beginnen; we zien bij één koppel een paring.

Het paartje Kleine Plevier zien we weer in één van de slootkanten zitten. Het zou leuk zijn wanneer dit paar bij ons in de polder gaat broeden. Er komt vandaag 1 Witte Kwikstaart in beeld.
De Haas hebben we al een tijdje niet meer gezien.

Telling op woensdag 5 mei, 14:00u

Het blijft maar guur: in de afgelopen week lag de middagtemperatuur veelal niet hoger dan 13°C en waren de nachten koud. De wind zat steevast in de noordwesthoek, het was bewolkt en er viel veel regen (ca. 45mm in totaal). Veel drainage-greppels staan nu vol met water. Aan de droge koude periode in april is hiermee een einde gekomen. Ondanks de lage temperaturen begint de groei van het gras toch langzaam op gang te komen.

Vandaag op de 8^{e} teldag van het seizoen, ligt de middagtemperatuur rond 10°C en staat er een krachtige WNW-wind, die schuin van opzij komt op de Landsmeerderdijk. Na buien in de ochtend is het nu droog en komt de zon af en toe tevoorschijn. We concentreren ons vandaag op de weidevogels en hun kuikens.

De resultaten van de tellingen zijn als volgt:

Kievit 84; n=6; j=53	Krakeend	Blauwe Reiger	Witte Kwikstaart 3
Grutto 8	Wilde Eend		Gele Kwikstaart 2
Tureluur 11; j=1		Oeverzwaluw ca. 10	
Scholekster 10; n=2; j=3		Boerenzwaluw ca. 10	Spreeuw
			Houtduif
	Bergeend	Zwarte Kraai	
Meerkoet	Nijlgans 2; j=1	Kauw	Kleine Mantelmeeuw ca. 40
Waterhoen	Grauwe Gans	Ekster	Kokmeeuw

Opm.: n = bezet nest, j = jong

Soorten in de tabel zonder aantalsvermelding zijn vandaag wel gezien, maar niet geteld.
Andere waarnemingen deze week: Op 29 april valt een Zwarte Kraai op perceel 'Duizend Roed' het enige kuiken aan van het 2e Grutto-paar; het jong overleeft de aanval doordat de ouders fanatiek achter de kraai aangaan. Op 30 april is de Ooievaar weer present, hij loopt op perceel 'Bouwland'. Op 30 april worden jonge Kievit-kuikens gespot op zowel perceel 'Gele Weidje' als perceel 'Bouwland'. Op 1 mei wordt het Scholekster-paar dat op perceel 'Gele Weidje' als eerste met broeden is begonnen, met 3 en mogelijk 4 kuikens gezien. Eveneens op 1 mei wordt op perceel 'Kleine Schouwstuk' het 2e Grutto-paar met 1 kuiken gezien. Op 1 mei wordt ook weer een Lepelaar gezien. Op 2 mei wordt op perceel 'Gele Weidje' waargenomen dat een Zwarte Kraai een kuiken van de Kievit te pakken krijgt. Op 3 mei wordt een groepje van 3 Gierzwaluwen gezien, vliegend vlak boven de huizen aan de Kadoelenweg (die zijn ook weer teruggekeerd uit zuidelijker streken).

Kieviten, twee ruziënde buren (foto: bewegingscamera, 29 april 2021)

We tellen vandaag in totaal 84 adulte Kieviten met 53 kuikens. Na de barre weersomstandigheden van de afgelopen week met hoosbuien en krachtige wind blijken veel Kievit-kuikens te hebben overleefd. We zagen vaak dat de kuikens snel onder de vleugels van vader of moeder gingen schuilen wanneer de regen begon. Die kuikens blijken desondanks geharde vogels te zijn die tegen een stootje kunnen. Veel van de kuikens zijn inmiddels 2 à 3 weken oud en beginnen al flink te groeien. Ze kunnen klaarblijkelijk voldoende voedsel (in de vorm van insecten, larven en wurmpjes) vinden. Wanneer een paar Kleine Mantelmeeuwen boven de polder beginnen te cirkelen komen zo'n 40 Kieviten in het geweer die met zijn allen de indringers naar de rand van de polder verjagen. Het merkwaardige is, dat op perceel 'Bouwland' een grote groep van naar schatting 40 Kleine Mantelmeeuwen bij elkaar zit en door de Kieviten volledig wordt genegeerd. Kennelijk wordt zo'n rustende groep meeuwen niet als een bedreiging gezien.

Met de Grutto's gaat het niet zo goed. Vorige week zagen we 2 paren elk met één kuiken. Vandaag lijkt geen van de kuikens meer in leven te zijn. Ook wordt er niet meer gebroed. De verschillende paren lijken zich overigens al wel op te maken voor een tweede broedpoging.
De Tureluurs lijken het ook moeilijk te hebben. We krijgen vandaag 11 adulte vogels in beeld, waarvan 1 paar met een enkel jong (vorige week zagen we twee paren met samen 5 kuikens).
Afgelopen week, op 1 mei, werd het Scholekster-paar dat als eerste met broeden is begonnen op perceel 'Gele Weidje', met 3 en mogelijk 4 kuikens gezien. Vandaag zien we het 2^{e} broedende Scholekster-paar op perceel 'Molenstuk' staan en het lijkt alsof daar ook kuikens bij zijn. De twee andere paren, die een week later begonnen zijn, broeden nog op perceel 'Rijstuk'. Het laatst gevestigde 5^{e} paar Scholeksters is nog in de polder.

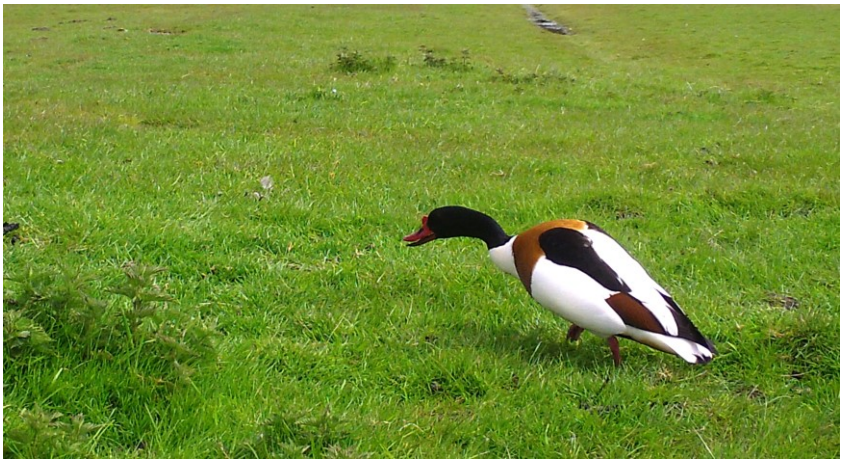
Bergeend in dreighouding (foto: bewegingscamera, 3 mei 2021)

Een bijzonder waarneming vandaag is een paartje Gele Kwikstaart. Drie weken geleden zagen we ook een paartje, wellicht hetzelfde stel als vandaag. Op drie verschillende plaatsen is een Witte Kwikstaart op jacht naar insecten. De grote groep zwaluwen (Boerenzwaluw en Oeverzwaluw) die we vorige week zagen, foerageert nog in de polder. Vandaag zien we ook de Haas terug op perceel 'Rijstuk'; hij / zij is de afgelopen week meerdere keren in de noordwesthoek van de polder gesignaleerd.

Telling op woensdag 12 mei, 14:00u

Afgelopen week voelde het, wanneer de zon tevoorschijn kwam, heerlijk lenteachtig, maar de temperatuur was voor de tijd van het jaar toch aan de lage kant. Regelmatig viel er een bui.
Vandaag op de 9^{e} teldag van het seizoen, ligt de middagtemperatuur rond 15°C en staat er een zwakke W-wind. De zon doet goed zijn best en daardoor is het voor het eerst sinds het begin van de tellingen dit jaar, aangenaam op de Landsmeerderdijk.
De resultaten van de tellingen zijn als volgt:

Kievit 79; n=8; j=52	Krakeend 18	Blauwe Reiger 2	Witte Kwikstaart 1
Grutto 7; n=1	Wilde Eend 23; j=2	Lepelaar 1	
Tureluur 20; j=10	Wintertaling 2		
Scholekster 10; n=1; j=9		Boerenzwaluw 4	Spreeuw ca. 20
			Houtduif 14
	Bergeend 12	Zwarte Kraai 6	
Meerkoet 13; n=2; j=3	Nijlgans 4; j=1	Kauw 22	Buizerd 1
Waterhoen 3; j=1	Grauwe Gans 181; j=150	Ekster 2	Kokmeeuw 2

Opm.: n = bezet nest, j = jong

Op perceel 'Duizend Roed' zit de Haas. Een groepje Huismussen zoekt naar insecten in het rietgras onder aan de voet van de dijk. De Groene Kikker laat ook van zich horen in de kwelsloot van de dijk.

Spreeuwen vliegen af en aan tussen de polder en hun nesten onder de pannen van de huizen; de jongen zijn afgelopen week uitgekomen en ze laten de naar insecten zoekende ouders hard werken. Ook de Koolmezen en Huismussen hebben al een tijdje jongen en sommige nesten zijn zelfs al uitgevlogen.
Andere waarnemingen afgelopen week: Op 5 mei wordt aan de rand van de polder een kop van een Tureluur gevonden; mogelijk is hij het slachtoffer geworden van een Buizerd. Op 9 mei worden twee Visdiefjes gezien boven de sloten. Die dag landt ook een Knobbelzwaan in de polder. Op 10 mei wordt de Geelbuikschildpad gezien op de oever van de kwelsloot naast de Landsmeerderdijk. Op verschillende dagen worden Scholeksters en Tureluurs met jongen gemeld.

Kievit met kuiken (foto: bewegingscamera, 13 mei 2021)

Vandaag zien we een Buizerd (met een vrij donker verenkleed) naar de grond gaan in perceel 'Rijstuk', maar hij wordt daar onmiddellijk fel op zijn huid gezeten door de weidevogels. Hij moet zonder prooi de aftocht blazen. Er vliegen rond de 50 Kieviten, Scholekster, Grutto's en Tureluurs om hem heen, waarvan een flink deel hem tot buiten de poldergrenzen uitgeleide doet.
Ondanks al het koude en regenachtige weer van de laatste weken doen de Kieviten het tot nu toe vrij goed: we tellen 79 adulte vogels en verspreid door de polder zien we in totaal 52 kuikens rondlopen. Maar we kunnen ook een aantal nieuwe broedgevallen noteren; niet alle kuikens hebben het dus gered en sommige Kievit-paren zijn opnieuw met een legsel begonnen.
De predatie van weidevogelkuikens in de polder door Zwarte Kraaien lijkt op dit moment mee te vallen. De kraaien kunnen op de grond wurmen en larven vinden, waardoor ze minder gretig op jacht gaan naar kuikens en zich ook gemakkelijker laten wegjagen uit de percelen met kuikens.
Onderstaande foto van de bewegingscamera op het hek van perceel 'Hofstee' laat zien dat de Zwarte Kraai wurmen niet versmaad.

We zien vandaag 7 Grutto's waarvan 1 zittend op een nieuwe broedplaats. Afgaande op het waakzame gedrag van één van de paren lijkt er toch nog een kuiken in leven te zijn (vorige week meldden we dat de beide Grutto-paren met een enkel jong hun jong verloren hadden).
Vandaag krijgen we de Tureluurs wat beter in beeld dan vorige week. We tellen 20 adulte vogels en bij 6 paren zien we in totaal 10 kuikens. Het lijkt al met al ook met de Tureluurs redelijk goed te gaan.
Bij alle 4 paren Scholeksters die gebroed hebben zien we vandaag jongen (1 paar met 3 kuikens, 3 paar met 2 kuikens). De jongen blijven dicht bij elkaar en kruipen onder moeders of vaders vleugels. Regelmatig wordt door één van de ouders een wurmpje aangedragen. Het 5e paar Scholeksters in de polder lijkt nu ook met broeden te zijn begonnen in perceel 'Weidstuk'.

Zwarte Kraai met wurm in zijn bek (foto bewegingscamera, 9 mei 2021)

Hoewel er al het gehele voorjaar flink wat Wilde Eenden in de polder zijn zien we slechts één vrouwtje met 2 kuikens zwemmen. Waarschijnlijk zitten nog veel vrouwtjes op de eieren, want we zien vooral mannetjes, slapend in de zon. De Krakeenden zwemmen in paren bij elkaar; hier en daar zitten paren bij elkaar in het gras, mogelijk wordt hier gebroed. Er zwemt ook nog een paartje Wintertaling in één van de sloten. De Bergeenden zien we, zoals ieder voorjaar, nergens op een nest zitten, maar binnenkort zullen toch de eerste kuikens wel tevoorschijn komen. Meerkoeten en Waterhoenen hebben op verschillende plaatsen kuikens, maar de kuikenverliezen zijn net als bij de Wilde Eend steeds erg groot.

Het Nijlganzenpaar met één jong loopt op perceel 'Grote Schouwstuk'; nog even en het jong kan volledig op eigen poten staan. Er is een 2e paar Nijlganzen in de polder met voortplantingsaspiraties: we zien een paring. De Grauwe Ganzen hebben ook dit jaar weer een groot aantal kuikens gekregen. De oudste kuikens beginnen al flinke afmetingen te krijgen. Op perceel 'Achterdijk' heeft zich een grote groep kuikens met ouders en jongvolwassenen gevormd.

Er vliegen vandaag 4 Boerenzwaluwen boven de poldersloten. In het nabije Waterland zijn de broedkolonies in de schuren van boerderijen al betrokken. We krijgen ook een Witte Kwikstaart in beeld. En er foerageert een Lepelaar in de sloten.
In de bredere en diepere sloten is het onrustig: af en toe komen de ruggen van paaiende vissen boven water. Aan de driehoekige vorm van de rugvin en de donkere rug te zien gaat het hier om de Brasem.

Telling op donderdag 20 mei, 14:00u

Het was opnieuw een week met wisselvallig weer. De middagtemperatuur lag rond de 15°C en de westelijke wind voerde op veel dagen buien aan. Vanwege de langdurige regen gisteren hebben we het vogels tellen naar vandaag verplaatst. Het is nu droog, maar wel geheel bewolkt, en er staat een zwakke tot matige W-wind bij een temperatuur van ca. 15°C. De grond in de polder is vochtig, dat is goed voor de weidevogels!
Aan de voet van de Landsmeerderdijk zien we een groepje Huismussen foerageren op het rietgras langs de kwelsloot. Boven de tuinen van de huizen aan de Kadoelenweg vliegt hoog in de lucht een viertal Gierzwaluwen. De Boerenzwaluw vliegt lager, vaak vlak boven het water; we zien er vandaag vier.

De resultaten van de tellingen zijn als volgt:

Kievit 77; n=3; j=70	Krakeend 9	Blauwe Reiger 2	Witte Kwikstaart 4
Grutto 3; n=1?	Wilde Eend 19		
Tureluur 19; j=9	Kuifeend 2	Gierzwaluw 4	
Scholekster 10; n=1; j=7		Boerenzwaluw 4	Spreeuw ca. 20
			Houtduif 18
Witgat 2	Bergeend 12	Zwarte Kraai 6	
Meerkoet 12; n=1; j=6	Nijlgans 4; j=1	Kauw 26	
Waterhoen 7	Grauwe Gans 146; j=208		

Opm.: n = bezet nest, j = jong

Andere waarnemingen in de afgelopen week: Op 14 mei worden 2 oplettende Grutto's op hekpalen gesignaleerd, meestal een teken dat er jonge Grutto's rondlopen. Eveneens op 14 mei worden 3 Grote Canadese Ganzen gezien. Op 17 mei is een Aalscholver op jacht naar vis in de langssloot. Het water daar is al een tijd onrustig omdat de Brasem aan het paaien is. Op 18 mei wordt een Lepelaar gezien. De twee bewegingscamera's in de polder hebben op verschillende andere dagen ook Lepelaars gefotografeerd.

Lentebeeld: lammeren en jonge ganzen (foto: bewegingscamera, 17 mei 2021)

Boer Harry Kok heeft de afgelopen week veel schapen met lammeren naar de polder gebracht. De groep schapen die de winter heeft doorgebracht in de polder, is nu weer terug met nakomelingen. De lammetjes hebben het goed naar de zin. Ze maken rare bokkesprongen en rennen achter elkaar aan. Ze kunnen het ook goed vinden met de ganzen, maar die bangeriken houden hun kuikens toch liever nog een beetje uit hun buurt. De jongste lammetjes blijven overigens dicht bij hun moeder. Op perceel 'Bouwland' loopt een andere groep 'winterschapen'; ze hebben geen jongen gekregen. Hun dikke vacht zal binnenkort wel geschoren worden.
Vandaag is ook een kudde schapen op het talud en de benedenberm van de Landsmeerderdijk geplaatst. Ze worden door HHNK ingezet als alternatieve vorm van onderhoud en gaan de hoog opgeschoten planten (o.a. Fluitenkruid, Brandnetel) weggrazen.

We zien vandaag maar 3 Grutto's in de polder; mogelijk zit een 4e Grutto op het nest, diep weggedoken tussen de hoger wordende grashalmen. We zien geen waakzame ouders op paaltjes of in het gras staan (zoals afgelopen week nog werd gemeld). Het lijkt er sterk op dat de twee Grutto-paren met één enkel jong de moed opgegeven hebben na het verlies van hun kuikens, en uit de polder vertrokken zijn.

De Kieviten doen het nog steeds goed: we tellen 77 adulte Kieviten en krijgen in totaal 70 kuikens in beeld (waarvan een flink deel al behoorlijk groot is; de oudste kuikens zijn nu 5 weken oud, met 8 weken zijn ze vliegvlug). Er zitten nog drie Kieviten op het nest.

Kievit-kuiken (foto: bewegingscamera, 17 mei 2021)

De Tureluurs doen het ook goed. Ze zijn wat later dan de Kieviten begonnen met broeden, maar de meeste paren lijken nu wel klaar te zijn. We zien bij 7 Tureluur-paren 1 of 2 kuikens lopen in de natte greppels of tussen de grashalmen (doordat het gras een achterstand heeft in groei krijgen we de kuikens, beter dan in andere jaren, vanaf de dijk goed in beeld). In totaal tellen we 19 adulte vogels en 9 kuikens. Tureluur-kuikens groeien snel; na krap 4 weken zijn ze vliegvlug.
Bij de Scholeksters is het nog niet helemaal duidelijk. Vorige week zagen we kuikens lopen bij 4 paren, vandaag zien we bij 3 paren kuikens (we krijgen 3, 3 en 1 jong in beeld). De oudste kuikens groeien al flink: ze beginnen zelfs al een beetje naar wurmpjes te zoeken. Ze worden overigens lange tijd door de oudervogels gevoerd, ook nog nadat ze al vliegvlug zijn. Het 4^{e} paar heeft mogelijk de jongen ergens in de dekking verstopt. Het 5^{e} paar is vorige week met broeden begonnen; we zien vandaag op de bewuste plek een donker kopje met lange rode snavel boven het gras uitsteken!

Verschillende Meerkoet-paren hebben kuikens gekregen, maar nergens zien we meer dan 2 jongen. Bij de Waterhoenen zien we zelfs in het geheel geen jongen. Ook bij de Wilde Eend en de Krakeend zien we geen pullen. Het paartje Wintertaling van vorige week zien we vandaag niet meer, maar er is wel een paartje Kuifeend. Ook verrassend: op een tweetal plaatsen loopt een Witgatje langs de waterkant, driftig zoekend naar insecten en larven. Witgatjes zijn kleine steltlopertjes, die in de polder vooral langs de slootkanten te vinden zijn.

De Bergeenden zijn nog niet tevoorschijn gekomen met kuikens. Voorgaande jaren zagen we de eerste kuikens veelal in de 2e helft van mei.
De Grauwe Gans heeft vandaag een grote crèche gevormd: op perceel ‘Achterdijk’ tellen we in totaal 136 adulte vogels en 198 kuikens in verschillende leeftijden. Ze marcheren in een lange rij richting Klein Kadoelen. Op een paar andere plaatsen lopen enkele ‘losse’ paren met kleine kuikens. De ganzenkuikens zien er vitaal en energiek uit. Wanneer ze niet door een Buizerd of Vos worden gegrepen gaan ze het allemaal redden! De Vos hebben we dit jaar overigens nog niet gezien en is ook nog niet ’s nachts met één van de twee bewegingscamera’s gesnapt.

Telling op woensdag 26 mei, 13:00u

De afgelopen week was het opnieuw wisselvallig weer met westelijke wind, buien en middag-temperaturen beneden 15°C. Vandaag is het na buien in de nacht en de ochtend droog, maar wel

geheel bewolkt, en er staat een matige W-wind bij een temperatuur van ca. 13°C. Straks komen er nieuwe buien.

De resultaten van de tellingen zijn als volgt:

Kievit 64; n=3; j=50	Krakeend 5	Blauwe Reiger 3	
Grutto 4	Wilde Eend 10; j=12	Lepelaar 1	
Tureluur 20; j=11	Kuifeend 2		
Scholekster 9; n=1; j=6		Boerenzwaluw 5	Spreeuw ca. 20
			Houtduif 20
	Bergeend 12; j=11	Zwarte Kraai 6	
Meerkoet 19; n=1; j=9	Nijlgans 4; j=1	Kauw 22	Zilvermeeuw 3
Waterhoen 6	Grauwe Gans 144; j=199	Ekster 3	

Opm.: n = bezet nest, j = jong

De drainagegreppels in het perceel 'Weidstuk' zijn allemaal ruim gevuld met regenwater (de afvoerbuizen van de greppels naar de sloot zijn verstopt); de greppels in de andere percelen zijn ook nat maar voeren toch nog wel water af. De kuikens van Kievit en Tureluur vinden die natte greppels heerlijk: ze zoeken daar enthousiast naar wurmpjes en insecten.
Het gras begint nu overal goed op te schieten en er worden bloeiaren gevormd. De weidevogels kunnen daardoor vanaf de Landsmeerderdijk minder goed worden waargenomen en geteld. De komende weken zullen de tellingen dus steeds minder nauwkeurig worden. Gelukkig is de begroeiing in een brede strook langs de drainagegreppels nog wel erg laag, en daar zien we vaak de kuikens rondscharrelen. De Grote Ratelaar begint in bloei te komen en wanneer de temperatuur, zoals beloofd door het KNMI, vanaf het komende weekend omhoog gaat, zullen veel percelen naar geel verkleuren.

Wilde Eend met kuiken (foto: Harald Hooghiemstra, 28 mei 2021)

Andere waarnemingen in de afgelopen week: Op 21 mei wordt een Wilde Eend met ca. 6 kuikens gezien; drie dagen later zijn er nog 2 kuikens over. Op 25 mei worden Huismussen gezien bij de Kadoelenweg met pas uitgevlogen jongen; vanaf diverse andere plaatsen rond de polder worden eveneens jonge Huismussen gemeld. Op 26 mei wordt een Grote Bonte Specht gezien bij de Stoombootweg. Deze spechtensoort wordt regelmatig waargenomen in de tuinen van de huizen rond de polder.

De Wilde Eend heeft het erg moeilijk bij het groot brengen van de kuikens. Het gehele voorjaar zien we bij de tellingen wel één of twee moedereenden met kuikens, maar even vaak zijn de kuikens na een week weer verdwenen. De predatie van kuikens van de Wilde Eend is kennelijk erg hoog. We zien vandaag een treffend staaltje van kuikenroof. Een moedereend zwemt in de sloot maar wordt

lastig gevallen door een paringslustige woerd. Zij gaat met de jongen de kant op maar de moedereend wordt door de woerd achterna gezeten. De kuikens raken in paniek en proberen bij moeder te blijven. Een Zwarte Kraai ziet de commotie en maakt van de gelegenheid gebruik om één van de kuikens te grijpen, waarna de kraai het kuiken iets verderop begint op te eten. De moedereend heeft het niet in de gaten, laat staan de hitsige woerd.
Ook de Meerkoeten en Waterhoenen hebben veel last van predatie. Bij de Meerkoeten zien we vandaag een paar nog erg kleine kuikens en een paar grotere jongen. Bij de Waterhoenen zien we geen kuikens. Gelet op het grote aantal broedparen in de polder zijn er in de loop van het seizoen veel kuikens verloren gegaan.

We tellen vandaag in totaal 64 adulte Kieviten (waarvan 3 op het nest) en zien 50 Kievit-kuikens. Een flink aantal van de kuikens is al behoorlijk groot; de oudste kuikens zijn nu ruim 6 weken oud en zullen weldra met vliegen beginnen. Er lopen echter ook enkele piepkleine kuikens rond van ouders die met succes een tweede broedpoging hebben ondernomen.

Bijna volgroeid Kievit-kuiken (foto: bewegingscamera, 28 mei 2021)

We zien vandaag 4 Grutto's lopen, maar zien geen territoriumgedrag. De vraag is of er nog een broedpoging gaande is.
Met de Tureluurs gaat het beter dan met de Grutto's. We tellen in totaal 20 adulte vogels en zien bij 5 paren in totaal 11 kuikens lopen. Die kuikens beginnen ook al lekker te groeien.
Met de Scholekster gaat het ook goed. We tellen in totaal 9 adulte vogels en bij 3 paren zien we samen 6 kuikens (we krijgen 3, 2 en 1 jong in beeld). De Scholekster-kuikens beginnen al de kleuren van de oude vogels te krijgen en beginnen ook al wat zelfstandiger te worden. Op de plaats waar we vorige week een Scholekster in broedhouding zagen zitten, zien we nu vanwege het lange gras geen nestplaats meer. We zijn benieuwd of hier nog wordt gebroed.

Vandaag zien we het eerste Bergeendenpaar met kuikens: het zijn er 11. Bij de andere Bergeenden is nog geen spoor van nakomelingschap te zien. Eén paar lijkt met een paring in het water wel aan te willen geven dat het broedseizoen nog lang niet voorbij is.
Bij de Krakeenden zien we nog geen kuikens (we krijgen slechts 5 Krakeenden in beeld, wat zou kunnen betekenen dat er wel gebroed wordt). Er zwemt – net als vorige week – een paartje Kuifeenden in één van de sloten.
Bij de Grauwe Gans zullen de oudste kuikens binnenkort met de vliegoefeningen beginnen. In de sloot doen ze groepsgewijs aan 'onderwaterduiken'. Met veel geplons en geklapper van vleugels oefenen ze de vleugelspieren. In de grote groep ganzen op het perceel 'Achterdijk' loopt een gans van vorig jaar met een slecht ontwikkelde vleugel (hij kan niet vliegen en is noodgedwongen de gehele winter in de polder gebleven). En er loopt een gans met een horrelpoot die waarschijnlijk ook vorig jaar in de polder is opgegroeid. Op twee andere plaatsen zien we nog een ganzenpaar lopen

met zeer kleine kuikens; die zullen het straks alleen moeten zien te redden zonder de bescherming van de grote groep.

We zien vandaag geen Witte Kwikstaarten, wel Boerenzwaluwen. Die zwaluwen vliegen boven de schapen op het talud van de Landsmeerderdijk (door HHNK ingezet voor onderhoud aan de begroeiing); ze denken daar kennelijk de insecten te vangen die afkomen op de mest van de schapen. Op perceel '2e Molenstuk' zitten 3 Zilvermeeuwen vlak bij elkaar.

Er loopt ook een Lepelaar langs de sloten. Af en toe duikt hij het water in om met zijn grote lepelsnavel door het water te maaien op zoek naar garnaaltjes of ander klein spul. Soms gaat de Lepelaar bij de schapen op bezoek.

Schapenfamilie kijkt naar Lepelaar (foto: bewegingscamera, 26 mei 2021)

Telling op woensdag 2 juni, 14:00u

Het weer heeft zich dan toch verbeterd: het is al een paar dagen droog en zonnig met middag-temperaturen boven 20°C. Vandaag is het zelfs warm te noemen met ca. 25°C. Het is geheel onbewolkt en er staat een matige ZW-wind. Bijna alle hooiland-percelen zijn nu geel gekleurd van de massaal in bloei gekomen Grote Ratelaar. Boer Harry Kok heeft begin van de week de eerste groep van 8 koeien (een groep jonge beesten zonder kalveren) in de polder gebracht; ze lopen vandaag goed zichtbaar onder aan de dijk.

De resultaten van de tellingen zijn als volgt:

Kievit 64; n=3; j=47	Krakeend 13	Blauwe Reiger 5	Witte Kwikstaart 1
Grutto 2	Wilde Eend 11; j=6		
Tureluur 18; j=12		Gierzwaluw 4	
Scholekster 6; j=4		Boerenzwaluw 4	Spreeuw ca. 20
			Houtduif 14
	Bergeend 13; j=18	Zwarte Kraai 6	
Meerkoet 13; j=9	Nijlgans 2	Kauw 27	Kleine Mantelmeeuw 1
Waterhoen 3	Grauwe Gans 87; j=224	Ekster 4	Buizerd 2

Opm.: n = bezet nest, j = jong

Beneden aan de dijk is een groepje Huismussen in de weer. Tijdens de telling verschijnt een tweetal Buizerds boven de polder; ze cirkelen hoog in de lucht even rond en verdwijnen weer. Ook vliegt er een viertal Gierzwaluwen boven de polder.

Andere waarnemingen in de afgelopen week: Op 28 mei wordt een Boerenzwaluw gezien die klei oppikt uit de polder; mogelijk wordt er ergens in een stal of schuur een nest gebouwd. Eveneens op 28 mei wordt 's avonds het kenmerkende geluid van een Rugstreeppad gehoord en wordt mogelijk een Ransuil gezien; er wordt melding gemaakt van een vrouw Wilde Eend met 2 jongen (een dag later is er nog één jong over). Op 30 mei worden paaiende Brasems gezien in de kwelsloot naast de Landsmeerderdijk. Op 31 mei wordt een Grote Bonte Specht gezien in de tuin van een huis aan het Wilmkebreekpad; ook wordt een dode Ekster gevonden die het slachtoffer is geworden van een Huiskat. Op 1 juni strijkt een groep van 28 Grote Canadese Ganzen neer in het noordelijke deel van de polder.

Familie Bergeend (foto: Harald Hooghiemstra, 4 juni 2021)

De Grutto's hebben het dit jaar erg moeilijk, en niet alleen bij ons in de polder. Overal zijn verhalen te lezen van weidevogeltellers die slechte broedresultaten melden. Ook bij ons gaat het niet goed: van de aanvankelijk 4 paren Grutto's hebben 2 paren met zekerheid gebroed. Beide paren zijn elk met één enkel jong gezien. Die twee kuikens zijn al vrij snel verdwenen (gepredeerd of omgekomen door regen en kou). Vandaag zien we nog 2 adulte Grutto's in perceel 'Rijstuk' lopen maar we weten niet of er daar nog wordt gebroed of dat er al kuikens zijn. Het teleurstellende broedresultaat van de Grutto's is merkwaardig in ogenschouw nemend dat Kieviten, Tureluurs en Scholeksters dit jaar wel een heel behoorlijk broedresultaat laten zien.

Vandaag tellen we 64 adulte Kieviten en krijgen 47 merendeels al vrij grote kuikens in beeld. Bij twee stellen lopen nog erg kleine kuikentjes (het resultaat van een 2^{e} legsel). Op drie plaatsen zien we overigens ook nog Kieviten in broedhouding zitten.
We tellen in totaal 18 adulte Tureluurs en zien 12 kuikens. Sommige Tureluur-kuikens zijn al bijna zo groot als de ouders; binnenkort gaan die vliegen.
Het Scholekster-paar met 3 jongen loopt op perceel 'Bouwland'; die jongen zijn ook al bijna zo groot als de ouders en hun snavels beginnen rood te kleuren. Een 2e paar loopt op perceel 'Rijstuk' met één jong. Het 3e en 4e paar met kuikens krijgen we vandaag niet goed in beeld (we zien slechts 6 adulte vogels). Her 5e paar lijkt geen succes te hebben gehad met broeden.

We tellen vandaag 13 adulte Krakeenden (mannen en vrouwen); we hebben dit seizoen nog geen Krakeenden met jongen gezien.
Bij de Bergeenden is een 2e paar met jongen tevoorschijn gekomen. Het 1e paar heeft na de waarneming vorige week nog steeds 11 jongen, het 2e paar heeft er 7. Het is opvallend hoeveel beter de kuikens van de Bergeend de aanvallen van de predatoren weten te ontwijken dan de kuikens van bijvoorbeeld Wilde Eend, Meerkoet en Waterhoen. Die Bergeend-kuikens houden zelf de omgeving in de gaten en duiken bij het minste onraad of bij een waarschuwing van de ouders direct onder water. Ook bij het verplaatsen van de ene sloot naar de andere sloot lopen ze snel, in ganzenpas, achter elkaar aan, waarbij meestal één van de ouders voorop loopt en de andere ouder de rij afsluit.

De Grauwe Ganzen lopen graag met zijn allen op de percelen 'Elleboog', 'Dijkje' en 'Achterdijk'. Ze zijn dan gemakkelijk te tellen. Vandaag turven we in totaal 87 adulte vogels en 224 kuikens van verschillende grootte. Het aantal adulte vogels varieert overigens omdat groepjes ganzen soms uitstapjes maken naar de wijde omgeving om later weer aan te sluiten bij de grote ganzenfamilie in de polder. Ganzen, koeien en schapen lopen op dezelfde percelen, maar houden het liefst wat afstand van elkaar. Rondspringende lammetjes kunnen soms behoorlijk wat schrik teweegbrengen bij de ganzen, zoals de foto laat zien.

Lammetje veroorzaakt paniek bij een ganzenfamilie (foto: bewegingscamera, 25 mei 2021)

Telling op woensdag 9 juni, 14:00u

De afgelopen week was het mooi zomerweer: zonnig, niet veel wind en middagtemperaturen ruim in de 20°C. Vandaag is het opnieuw vrijwel onbewolkt bij een zwakke W-wind en een temperatuur van ca. 23°C. Het gras in de hooilandpercelen is in bloei gekomen, maar het opvallende geel van de bloemen van de Grote Ratelaar overheerst het beeld vanaf de Landsmeerderdijk. In de slootkanten begint ook de Gele Lis in bloei te komen.

De resultaten van de tellingen zijn als volgt:

Kievit 47; n=2; j=25	Krakeend 7	Blauwe Reiger 2	Witte Kwikstaart 1; j=2
Grutto 3; j=3	Wilde Eend 14; j=18	Lepelaar 1	
Tureluur 14; j=7		Gierzwaluw 2	
Scholekster 10; j=6		Boerenzwaluw 2	Spreeuw ca. 20
			Houtduif 32
Witgat 1	Bergeend 11; j=18	Zwarte Kraai 4	
Meerkoet 11; j=6	Nijlgans 2	Kauw 14	Kleine Mantelmeeuw 1
Waterhoen 5; j=1	Grauwe Gans 78; j=262	Ekster 2	

Opm.: n = bezet nest, j = jong

Andere waarnemingen deze week: Op 3 juni wordt een Lepelaar gezien en staat een Grutto op de uitkijk op een hekpaal van perceel 'Duizend Roed'. Op 4 juni landt een Kievit op het pleintje van Klein Kadoelen, maar al snel prefereert hij toch weer het gras van perceel 'Elleboog'; het Bergeendenpaar met 11 kuikens wordt in het noordelijke deel van de polder gezien; een Blauwe Reiger wordt in die buurt met veel kabaal door de Bergeenden verjaagd; in Zijkanaal I wordt een schildpad waargenomen en gefotografeerd, mogelijk betreft het een Geelbuikschildpad; enkele jonge Kieviten maken met hun ouders een vliegrondje. Op 6 juni wordt de eerste Distelvlinder in de buurt gezien; in de polder zwemt een Wilde Eend met 7 kuikentjes. Eveneens op 6 juni wordt op perceel 'Kleine Schouwstuk' een waaks Grutto-paar gezien met minimaal één kuiken (het blijken er later 3 te zijn). Op 6 en 9 juni worden in tuinen van huizen aan de Kadoelenweg Vroege Glazenmakers en Oeverlibellen gezien. Op 7 juni wordt bij de Stoombootweg een Wilde Eend met 10 kuikentjes gezien.

Grauwe Gans en Kievit in eerste zonnestralen (foto: bewegingscamera, 8 juni 2021)

Verheugend nieuws dus: er blijkt toch nog een Grutto-paar te zijn met kuikens. We hadden de hoop op nakomelingen dit jaar bij de Grutto's al opgegeven! Van de aanvankelijk 4 paren is dit het 3^{e} paar dat jongen heeft. De kuikens zijn volgens de buurtbewoner die ze heeft gezien nog niet erg groot. Waarschijnlijk zijn ze tussen 1 week en 2 weken oud. Dit Grutto-paar moet begin mei begonnen zijn met broeden. Bij de tellingen op 12 mei hebben we inderdaad een broedende Grutto gezien op perceel 'Rijstuk', maar bij latere tellingen kregen we die Grutto vanaf de Landsmeerderdijk niet meer goed in beeld (vanwege het steeds hoger wordende gras). Grutto's broeden 22-24 dagen en de jongen zijn, afhankelijk van het voedselaanbod, na 24-27 dagen vliegvlug. De benodigde tijd vanaf het begin van broeden tot het moment dat de jongen beginnen te vliegen bedraagt daarmee 6,5 à 7,5 weken. Vandaag zien we het Grutto-paar alert en waakzaam op perceel 'Kleine Schouwstuk' staan, maar de drie kuikens krijgen we in het hoge gras niet te zien. Naast dit paar zien we nog een derde Grutto; hij/zij is aan het foerageren in een slootkant langs perceel 'Rijstuk'. Dit zou kunnen betekenen dat het 4^{e} Gruttopaar eveneens nog bezig is met een late broedpoging.

Afgelopen week zagen we goed vliegende jonge Kieviten. Een aantal Kievit-paren met vliegvlugge jongen lijkt inmiddels al de polder verlaten te hebben: we tellen vandaag nog 47 adulte Kieviten en zien – vooral in de greppels met lage begroeiing – in totaal 25 jongen (waarvan de meesten al flink groot zijn, maar er zijn ook nog wat kleinere kuikentjes). Opvallend is dat er ook nog 2 Kieviten zitten te broeden, één op perceel 'Anderhalf Morgen' en één op perceel 'Kleine Stukje'. Kieviten broeden 26-29 dagen en de kuikens zijn vliegvlug na 35-40 dagen. De broed- en opgroeiperiode duurt bij de Kievit dus 9 à 10 weken, zo'n 2,5 week langer dan bij de Grutto.

We krijgen in totaal 14 adulte Tureluurs in beeld met bij 4 ouders in totaal 7 jongen. Waarschijnlijk zijn er ook al Tureluur-jongen vliegvlug. Tureluurs broeden 23-24 dagen en de jongen zijn na 23-25 dagen vliegvlug. De totale broed- en opgroeiperiode duurt bij de Tureluur dus 6,5 à 7 weken, vergelijkbaar met de Grutto.
De Scholekster-jongen beginnen al te vliegen. Het verst gevorderd lijkt het nest van 3 jongen te zijn. Vandaag krijgen we in totaal 10 adulte vogels en bij 4 paren in totaal 6 jongen in beeld (3+1+1+1). De Scholekster broedt 24-27 dagen en de jongen kunnen vliegen na 32-35 dagen. De broed- en opgroeiperiode ligt daarmee tussen 8 en 9 weken, 1,5 week langer dan bij de Grutto, maar iets korter dan bij de Kievit. De Scholekster-jongen worden overigens nog lang nadat ze kunnen vliegen gevoerd door de ouders.
In één van de slootkanten is een Witgat een bad aan het nemen. Hij neemt er uitgebreid de tijd voor. Het lijkt er op dat Witgatjes graag het gezelschap van Tureluurs zoeken.

Bij de Wilde Eend zien we vandaag nieuwe aanwas: bij 4 moedereenden tellen we in totaal 18 kleine kuikens. Wonderlijk dat voortplantingsgedrag: het gehele broedseizoen zien we kleine kuikens die vrijwel allemaal binnen 1 à 2 weken worden gepredeerd, maar even zo vaak zien we weer nieuwe kuikentjes. Kennelijk geldt dat een klein aantal jongen het ieder jaar weet te redden en zo de soort in stand houdt. Er zijn ook nog Krakeenden in de polder, maar die hebben we tot nu toe niet met jongen gezien. Bij de 2 Bergeenden-paren zien we alle 18 (11 + 7) kuikens van vorige week terug. De andere Bergeenden (we tellen in totaal 11 adulte vogels) lijken dit jaar geen broedaspiraties te hebben.

Familie Grauwe Gans (foto: bewegingscamera, 10 juni 2021)

Er is vandaag weer een Lepelaar op bezoek. In de slootkanten staan 2 Blauwe Reigers. De Blauwe Reiger wordt door de Kieviten en Tureluurs nauwlettend in de gaten gehouden beducht als ze zijn voor hun kuikens, die ook vaak in de slootkanten rondscharrelen. Wanneer een reiger naar een andere plek vliegt wordt hij onmiddellijk omringd door luid protesterende Kieviten. We denken dat de Blauwe Reiger niet zo veel kans maakt bij de weidevogelkuikens, maar waarschijnlijk heeft hij al wel veel eendenkuikens gegrepen.

Vandaag zien we voor het eerst een Witte Kwikstaart met 2 jongen op insectenjacht. Leuk dat deze bewegelijke vogeltjes ook kans hebben gezien om jongen vliegvlug te krijgen. Boven de sloten vliegen 2 Boerenzwaluwen. We zijn benieuwd of ze binnenkort met jongen tevoorschijn komen.
Boven de polder vliegt een Kleine Mantelmeeuw. Er lijkt vandaag niet veel voor hem te halen want hij zeilt weer verder, richting Zijkanaal I.

Telling op donderdag 17 juni, 14:00u

We hebben opnieuw een week met zonnig en droog zomerweer achter de rug. De inmiddels lange periode zonder regen begint zichtbare gevolgen te krijgen: alle eerder met water gevulde drainagegreppels staan droog en het waterpeil van de sloten in de hooilanden is weer laag (het waterpeil in deze sloten was een tijdlang te hoog omdat de afvoerbuizen naar de centrale middensloot verstopt waren geraakt). Hier en daar begint zich in de nog kale drainagegreppels een leuke pioniersplant te vestigen: de rolklaver die met warm-gele bloemen vrolijk afsteekt tegen de bruine bodem. Op de wat hogere perceelrand langs de middensloot (die vroeger met puin is verstevigd en mogelijk wat meer kalk bevat) groeit tussen de Grote Ratelaar een andere leuke plant: de witbloeiende kamille. Op perceel 'Grote Schouwstuk' zijn talloze Rietorchissen in bloei gekomen. De Rietorchis groeit alleen op dit perceel omdat de toplaag van de bodem hier uit veen bestaat (boven op de klei); het perceel ligt ook wat hoger dan de andere percelen.

Rietorchis (foto: Ane Wiersma, 14 juni 2021)

De begroeiing in de hooilandpercelen is inmiddels zo uitbundig geworden, dat de weidevogels alleen nog te zien zijn wanneer ze in de drainagegreppels lopen, of wanneer ze de lucht ingaan om kraaien en reigers te verjagen. We proberen vanaf nu zoveel mogelijk waarnemingen te doen tijdens een wandelingetje (met de kijker) rond de polder. Vandaag letten we vooral op het paar Grutto's dat met kuikens op perceel 'Kleine Schouwstuk' loopt. Het is half bewolkt en broeierig warm, ca. 27°C, maar er staat een welkom windje uit het zuidwesten op de Landsmeerderdijk. Morgen worden onweersbuien verwacht en vindt een overgang plaats naar een koeler en meer wisselvallig weertype.

De resultaten van de waarnemingen zijn als volgt:

Kievit 45; n=2; j=19	Krakeend 5	Blauwe Reiger 5
Grutto 2; j=2?	Wilde Eend 14; j=14	Lepelaar 1
Tureluur 9; j=3		
Scholekster 8; j=3	Kuifeend 1	Boerenzwaluw 4; j=2
	Bergeend 4; j=19	
Meerkoet 11; j=15	Nijlgans 4	
Waterhoen 4; j=1	Grauwe Gans ca. 300 (a + j)	

Opm.: n = bezet nest, j = jong, a = adult

Andere waarnemingen deze week: Op 11 juni wordt een Scholekster met groot jong gezien: het jong wordt voorgedaan hoe een worm uit de grond moet worden getrokken. Op 14 juni wordt gemeld dat de Rietorchis op perceel 'Kleine Schouwstuk' volop in bloei staat. Op 15 juni wordt doorgegeven dat een Grutto-paar met 2 jongen op perceel 'Duizend Roed' loopt. De Lepelaar wordt die dag door twee waarnemers gespot. Op een hekpaal van perceel 'Rijstuk' staat een Tureluur op de uitkijk. Op 16 juni worden de vlindersoorten Kleine Vos en Atalanta gezien in de tuinen van huizen aan de Kadoelenweg.

Kuikens van de Grauwe Gans (foto: bewegingscamera, 5 juni 2021)

Op ons rondje rond de polder zien we het Grutto-paar in perceel 'Kleine Schouwstuk' staan; later loopt één van de Grutto's op perceel 'Achterdijk'. Ze zijn waakzaam en letten goed op de Zwarte Kraaien, die in de buurt rondhangen. De jongen van de Grutto's krijgen we niet in beeld.

We tellen in totaal 45 adulte Kieviten en zien 19 Kievit-kuikens. Een deel van de Kieviten loopt in de beweide percelen, buiten de hooilanden. Enkele van de kuikens zijn nog klein en lijken niet veel ouder te zijn dan 2 weken. Ze lopen graag in de kale en laag-begroeide drainagegreppels of zoeken naar insecten in de droogvallende slootkanten. De Kievit-jongen die al bijna volgroeid zijn en goed kunnen vliegen zijn inmiddels met hun ouders vertrokken, waarschijnlijk naar het nabijgelegen Waterland. Wat een contrast met de nog broedende Kievit op perceel 'Kleine Stukje': bij deze Kievit komen binnenkort de eieren uit en moet het opgroeien van de kuikens nog gaan beginnen! Er is ook een Kievit-paar op perceel 'Molenstuk' aan het broeden. Het paar lijkt zich niets van de schapen daar aan te trekken. Het is wel de vraag of ze het zo laat in het seizoen nog gaan redden.

Het aantal Tureluurs begint ook af te nemen: we zien vandaag 9 adulte vogels en krijgen 3 al vrij grote jongen in beeld. De jongen lopen vooral langs de oevers van de sloten; ze kunnen hier en daar in het ondiepe water staan, en soms zijn ze op de droogvallende modderplaten in de sloten te zien. De vliegvlugge Tureluur-jongen zijn al uit de polder weggetrokken.
Het paar Scholeksters met drie grote jongen zien we niet vandaag; wel zien we de 4 andere paren; drie daarvan hebben grote jongen. In het nabije Waterland zagen we eerder deze week ook Scholeksters met grote jongen. Misschien 'onze' Scholeksters?

Er is een 3e Bergeenden-paar met kuikens! Eerder zagen we al een paar met 11 kuikens en een paar met 7 kuikens, nu zien we een paar met 6 kuikens.

Telling op donderdag 24 juni, 14:00u

In de afgelopen week is er veel regen gevallen. De grond in de polder is nu weer lekker nat en veel drainage-greppels zijn gevuld met water. Dat is fijn voor de jonge weidevogels want die kunnen nu weer langs de natte greppels hun voedsel zoeken. Bij onraad kunnen ze direct tussen het lange gras wegduiken.
Vandaag is het zonnig, er staat een zwakke noordwestelijke wind en de temperatuur bedraagt ca. 19°C. Op onze wandeling rond de polder noteren we de volgende aantallen vogels:

Kievit 26; j=40	Krakeend 6; j=10	Blauwe Reiger 4	Witte Kwikstaart 2
Grutto 2; j=?	Wilde Eend 9; j=24	Aalscholver 1	
Tureluur 7; j=2	Bergeend 8; j=21		Houtduif ca. 20
Scholekster 10; j=9	Grauwe Gans 125 (a + j)		Spreeuw ca. 20, j= ca. 30
		Zwarte Kraai 5	
Meerkoet 16; j=24	Gierzwaluw 4	Kauw 12	Kokmeeuw 1
Waterhoen 5; j=4	Boerenzwaluw 6	Ekster 2	

Opm.: j = jong, a = adult

Andere waarnemingen deze week: Op 18 juni wordt melding gemaakt van de prachtige Hermelijn-vlinder (een nachtvlinder) in een tuin aan de Kadoelenweg. Op 20 juni wordt na enige tijd van afwezigheid weer een Ooievaar gezien in de polder. Op perceel 'Kleine Schouwstuk' wordt een Grutto-paar gezien met één jong. Het Grutto-paar is ook de dagen erna steeds op perceel 'Kleine Schouwstuk' te vinden; meestal staat één van de ouders oplettend op een hekpaal. Op 22 juni worden twee Tureluurs gezien die vanaf hekpalen de boel in de gaten houden. Eveneens op 22 juni wordt een grote groep Boerenzwaluwen gezien boven perceel 'Stuk Achterhuis', waar ze op jacht zijn naar insecten. Waarschijnlijk zitten er ook al jonge vogels van dit jaar tussen. Op 27 juni fotografeert de bewegingscamera een rode Huiskat.

Huiskat, ook overdag een beruchte jager (foto: bewegingscamera, 27 juni 2021)

Op onze wandeling zien we tot onze verbazing een alert en waakzaam Grutto-paar in perceel 'Kleine Stukje' lopen. We vragen ons af of het Grutto-paar van perceel 'Kleine Schouwstuk' met jong(en) hiernaartoe is verhuisd. Dit blijkt niet het geval te zijn want even later zien we dat Grutto-paar op perceel 'Kleine Stukje' lopen. Een dag later, op 25 juni, wordt opnieuw melding gemaakt van een Grutto-paar op perceel 'Kleine Schouwstuk', met één ouder op de uitkijk op een hekpaal. Op 26 en 27 juni wordt weer een Grutto-paar op perceel 'Kleine Stukje' gesignaleerd. Al met al lijken er dus twee paren Grutto te zijn, beiden met jongen.

In perceel ‘Gele Weidje’ zien we een grote groep van 22 jonge Kieviten bij elkaar zitten; ze kunnen goed vliegen (zoals ze bij onraad aantonen door als groep de lucht in te gaan). We hebben dit vaker gezien: tegen het eind van het broedseizoen vormen zich groepen jonge Kieviten die het kennelijk fijn vinden om met elkaar op te trekken.
Er zijn ook nog flink wat adulte Kieviten in de polder. Ze hebben allemaal jongen bij zich. Op perceel ‘Kleine Stukje’ zijn de eieren van de laatste daar broedende Kievit uitgekomen. De drie kleine kuikentjes lopen in een natte greppel, vlak bij de plaats waar ze uit het ei zijn gekomen. Ook op perceel ‘Weidstuk’ zien we nog een klein kuiken lopen. Mogelijk is er op perceel ‘Molenstuk’ nog een ander laatste broedgeval. De rondlopende, pas uitgekomen kuikens zijn eind juli / begin augustus vliegvlug. Hopelijk gaan ze het redden: het is de vraag of er tot die tijd nog voldoende insectenaanbod is en of de ouders, wanneer de ruiperiode aanbreekt, nog zo lang in de polder willen blijven. Vanwege de aanwezigheid van jonge weidevogels in de hooilanden heeft boer Harry Kok een verlenging gekregen van het agrarisch-natuurbeheercontract tot 1 juli. Maar in juli zullen de hooilanden toch moeten worden gemaaid. Gelukkig kunnen de jonge vogels dan uitwijken naar de begraasde percelen met lagere begroeiing. Waarschijnlijk zullen ze dat al uit eigen beweging doen want de schapen- en koeienmest daar trekt veel insecten aan. De jonge weidevogels zijn dol op sappige insecten en insectenlarven.

Er zijn nog verschillende Tureluurs met jongen in de polder. Op perceel ‘Weidstuk’ zien we een ouderpaar met twee grote jongen in een greppel lopen. De meeste Tureluur-jongen kunnen inmiddels vliegen. Op 26 juni zien we een ouderpaar rondjes vliegen met drie grote jongen achter zich aan.
Vandaag zijn er 5 paren Scholekster in de polder. Bij verschillende ouders lopen één of meer vliegvlugge jongen. De Scholeksters zijn er dit jaar in geslaagd om veel jongen groot te brengen.

Scholeksterpaar; de opgeschoten jongen zijn in de buurt (foto: bewegingscamera, 23 juni 2021)

Ook de Grauwe Ganzen hebben dit jaar veel jongen groot gebracht (ruim 200). Een flink deel van de jonge ganzen vliegt al goed en is met de ouders weggetrokken.
We zien vandaag veel Meerkoeten met jongen. Veel van die jongen zijn nog klein en het resultaat van een tweede of derde broedpoging van de ouders. Eenzelfde effect zien we bij de Wilde Eend; er zwemmen overal weer moedereenden met kuikens rond. De Krakeenden hebben als late broeders nu ook kuikens.
Bij de Bergeenden zien we een confrontatie tussen twee ouderparen met jongen. Een paar met 7 jongen zwemt de dwarssloot in waar al een paar met 10 jongen zwemt. De mannetjes vliegen elkaar in de haren en in het tumult duiken de jongen steeds onder water. Het gevecht eindigt wanneer beide paren met jongen in tegenovergestelde richting wegzwemmen. Naast deze twee paren is er een 3^{e} paar Bergeenden in de polder met 6 jongen en een 4^{e} paar met 2 nog erg kleine kuikens.

Opvallend vandaag is het grote aantal Spreeuwen dat met grote jongen bij zich in de polder rondscharrelt op zoek naar insecten, larven en wurmen.
Op de oever van de hoge kwelsloot langs de dijk zit de Geelbuikschildpad. We hebben hem een tijdje niet gezien. Hazen hebben we ook al een tijd niet meer in de polder gezien; misschien zijn ze verhuisd naar het nabije Waterland.

Telling op vrijdag 2 juli, 14:00u

De afgelopen week was het wisselvallig weer. Er vielen (flinke) buien, er waren warme dagen maar ook koude dagen. Het was kortom gewoon Hollands zomerweer.
Het aantal weidevogels in de polder begint flink terug te lopen, het einde van het broedseizoen is in zicht. De telling van vandaag is daarom de laatste telling van het seizoen.
Tijdens de telling is het zonnig, er staat een zwakke westelijke wind en de temperatuur bedraagt ca. 20°C. Op onze wandeling rond de polder noteren we de volgende aantallen vogels:

Kievit 12; j=28		Blauwe Reiger 4
	Wilde Eend 10; j=26	
Tureluur 4; j=2	Bergeend 5; j=10	Lepelaar 1
Scholekster 5; j=6	Grauwe Gans 136 (a + j)	
		Zwarte Kraai 4
Meerkoet 2; j=2		Kauw 10
Waterhoen 1	Boerenzwaluw 4	Ekster 3

Opm.: j = jong, a = adult

Andere waarnemingen deze week: Op 26 juni zien we een jonge Witte Kwikstaart op een hek; er loopt een Lepelaar langs de centrale langssloot; op perceel ‘Elleboog’ loopt een klein Kievit-kuiken langs de sloot; in een tuin aan de Kadoelenweg vliegt een paartje Putters rond met drie jongen in het kielzog; in diezelfde tuin zijn een paar Koolmezen en een paar Huismussen druk in de weer met het voeren van de hongerige jongen in de nestkasten (2e succesvolle broedsel). Op 28 juni zien we een Kuifeenden-paar in de langssloot zwemmen. Op 1 juli wordt melding gemaakt van een 2e succesvol Koolmezennest in een tuin aan de Kadoelenweg; twee Lepelaars landen in de polder. Op 2 juli wordt gemeld dat een nest jonge Spreeuwen is uitgevlogen in een tuin aan de Kadoelenweg; er zwemt een ‘soep-eend’ (een bastaard-eend) met 10 kuikens in de randsloot van de polder.

Vrolijke dikbil-kalveren (foto: bewegingscamera, 5 juli 2021)

Op 2 juli worden twee dikbilkoeien met hun kalveren op perceel ‘Stuk Achterhuis’ geplaatst. De kalveren zien het wel zitten!

Vandaag zien we tot onze spijt geen Grutto's meer; ook in de afgelopen dagen was er geen spoor meer van de 'koning van de weide' te zien. Het 3e Grutto-paar heeft denkelijk enkele jongen vliegvlug gekregen, maar het 4e Grutto-paar heeft de jonge kuikens zeer waarschijnlijk niet weten te behouden.

Op perceel 'Gele Weidje' zit nog steeds een grote groep van 22 vliegvlugge Kievit-jongen; ze hebben het zo te zien goed naar hun zin in de soos. In totaal tellen we verder nog 12 adulte Kieviten, voor het merendeel met al grote jongen. Op perceel 'Weidstuk' lopen evenwel nog twee kleine Kievit-kuikens; waarschijnlijk zijn er ook op perceel 'Elleboog' nog kleine kuikens te vinden, maar die zien we niet.
Er zijn nog enkele Tureluurs in de polder; bij twee adulte vogels zien we een groot jong lopen.
Ook zijn er nog enkele Scholeksters in de polder met jongen.

Op verschillende plaatsen zien we een moeder Wilde Eend met jongen: we tellen bij 8 vrouwtjes in totaal 26 kuikens. Vandaag zien we geen Krakeenden met pullen. Wel zien we 5 Bergeenden met hun kroost (we krijgen alleen de Bergeend met 10 al vrij grote jongen goed in beeld).

Jonge Bergeend (foto: 24 juli 2021)

De jongen van de Grauwe Gans die later uit het ei zijn gekomen, beginnen nu ook met de eerste vliegoefeningen en zullen weldra met hun ouders de eerste reis naar de wereld buiten de polder gaan maken.

Er vliegen 4 Boerenzwaluwen boven de polder. De Boerenzwaluw heeft dit jaar niet in de schuren rond de polder gebroed. De dichtstbijzijnde kolonie (met jongen) is te vinden in de paardenmanege net buiten de ring A10.

Er vliegen vandaag enkele Klein Koolwitjes en Atalanta's boven het talud van de Landsmeerderdijk.

2.5.3 Broedsucces van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster

In deze paragraaf gaan we wat dieper in op de waarnemingen van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster en de behaalde broedresultaten. We betrekken daar ook de resultaten van voorgaande jaren bij.

Grutto

De Grutto, de koning van de weide, broedt in de Wilmkebreekpolder, maar het aantal broedparen is niet groot meer en de soort is kwetsbaar. In 2011, het beginjaar van de systematische tellingen, bedroeg het aantal broedparen nog 14. Dit jaar, 2021, waren er aan het begin van het seizoen 4 paren in de polder. Alle vier paren hebben gebroed.
De locaties waar we de afgelopen drie jaar broedende Grutto's hebben waargenomen, zijn weergegeven in Figuur 2.9a (jaar 2021) en Figuur 2.9b (linker plaatje: jaar 2019, rechter plaatje: jaar 2020). Opvallend is dat de Grutto steeds dezelfde hooilandpercelen uitkiest voor zijn nest. Ook in de jaren vóór 2019 waren deze percelen al favoriet als nestelplaats.

In het afgelopen jaar hebben we op 31 maart de eerste broedende Grutto gezien op perceel 'Rijstuk', kort daarna gevolgd door een 2e broedende Grutto op perceel 'Duizend Roed'. De eerste kuikens zagen we op 28 april. De twee vroeg broedende Grutto-paren hebben hun jongen niet kunnen behouden en zijn kort na het verloren gaan van hun kuikens weggetrokken uit de polder. De twee andere Grutto-paren die later (opnieuw) aan een broedpoging zijn begonnen, hebben ook jongen gekregen. Eén van deze twee paren heeft de jongen vliegvlug weten te krijgen. Het andere paar heeft vrijwel zeker de jongen verloren. Voor de Grutto's is 2021 daarom, net als vorig jaar, een slecht voortplantingsjaar geweest.

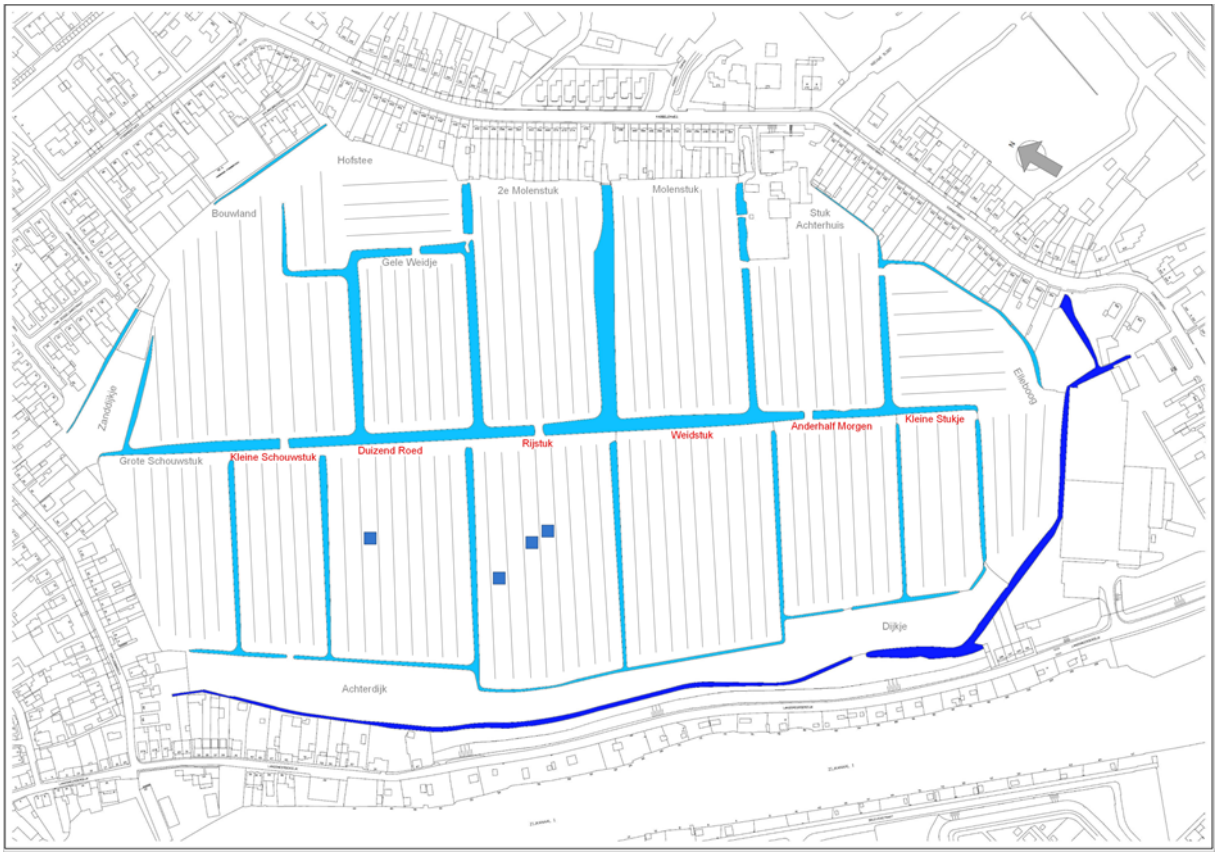

Figuur 2.9a Broedlocaties van Grutto in 2021

Figuur 2.9b Broedlocaties van Grutto in 2019 (links) en 2020 (rechts)

Kievit

De Kievit is de meest voorkomende weidevogel in de polder. In 2011, het jaar waarin met de tellingen werd begonnen, bedroeg het aantal broedparen 25. Dit aantal is vanaf 2017 sterk gestegen naar 46 broedparen in 2020. In het huidige jaar, 2021, telden we al vrij snel na het begin van het broedseizoen 45 paren. Alle paren zijn kort na elkaar begonnen met broeden: op de eerste teldag, 17 maart, zagen we 6 Kieviten op het nest zitten, drie weken later, op 7 april, telden we maar liefst 45 bezette nesten. Ondanks de koude voorjaarsmaanden april en mei en veel regen in de maand mei bleven er toch veel kuikens in leven. Het aantal Kievit-paren dat aan een 2^{e} broedpoging begon, was daarom niet erg groot. Dit valt ook op te maken uit Figuur 2.10, waarin het verloop van het broedseizoen van de Kievit is weergegeven. In de grafiek zijn het aantal broedparen, het aantal bezette nesten en het aantal waargenomen jongen als functie van de tijd uitgezet. Het tweede piekje in de rode lijn laat zien dat er half mei weer wat meer broedende vogels waren.

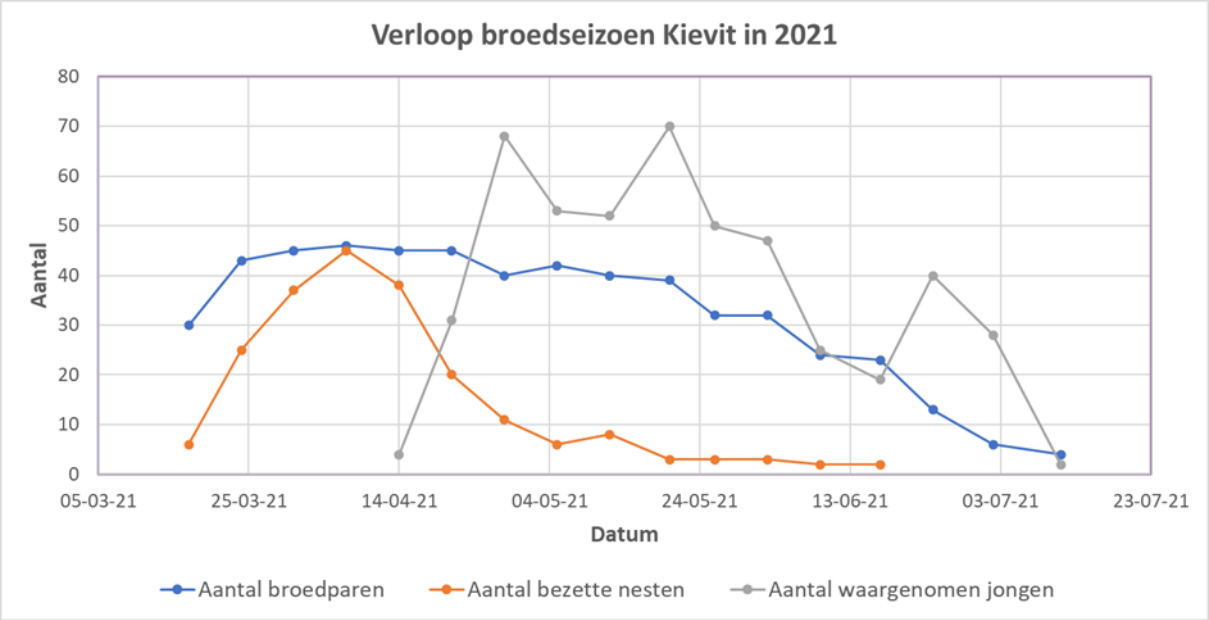

Figuur 2.10 Verloop broedseizoen 2021 voor Kievit

De nestlocaties van de Kievit in de afgelopen drie jaar zijn weergegeven in Figuur 2.11a (jaar 2021) en Figuur 2.11b (linker plaatje: jaar 2019, rechter plaatje: jaar 2020). De met schrikdraad afgerasterde hooilandpercelen waren ook in 2021 weer favoriet als broedplek bij de Kieviten. Vooral perceel 'Kleine Stukje' dicht bij de nieuwe woonwijk 'Klein Kadoelen' vond gretig aftrek. Ook werd er buiten de hooilanden gebroed, maar wat minder dan in voorgaande jaren. Waarschijnlijk kwam dit doordat

de grond in het voorjaar op veel plaatsen nog lang nat bleef, vooral in perceel 'Bouwland'. Wellicht waren deze 'buitenbroeders' ook wat minder succesvol.
Het grootste aantal Kievit-kuikens, namelijk 70, hebben we op 20 mei waargenomen. Ook in de weken daarvoor, vanaf eind april, zagen we al veel kuikens. Op grond van de waarnemingen denken we dat in 2021 rond de 35 broedparen van de aanvankelijk 45 paren één of meer jongen groot hebben gekregen. Voor de Kieviten was het jaar 2021 daarmee een heel goed voortplantingsjaar.

Figuur 2.11a Broedlocaties van Kievit in 2021

Figuur 2.11b Broedlocaties van Kievit in 2019 (links) en 2020 (rechts)

Tureluur

De Tureluur broedt al jaren met succes in de polder, maar nestlocaties krijgen we vanaf de Landsmeerderdijk of vanaf andere plaatsen rond de polder zelden in beeld. Wel is vaak aan het territoriumgedrag van de vogels te zien dat er een nest is te verdedigen. De nesten bevinden zich veelal in het hoge gras van de hooilandpercelen, maar ook op andere percelen maken ze hun nest.

Soms zien we dat een Tureluur in het gras landt en dan omzichtig naar een plekje in het gras loopt waar zijn nest verborgen ligt. Ieder broedseizoen krijgen we vanaf afstand wel een aantal kuikens te zien.
In 2011, het eerste jaar van de tellingen, waren er aan het begin van het seizoen 7 broedparen in de polder. In het huidige jaar 2021 konden we een grootste aantal van 12 broedparen noteren. Vanaf eind april zagen we bij iedere wekelijkse telling op verschillende plaatsen kuikens lopen. Het grootste aantal jongen zagen we op 2 juni, namelijk 12. We denken dat van de 12 broedparen zo'n 9 broedparen één of meer jongen hebben grootgebracht. Voor de Tureluurs was 2021 een erg goed voortplantingsjaar.

Scholekster

De Scholekster is sinds vele jaren een vaste bezoeker van de polder in het voorjaar. Het aantal broedparen was aanvankelijk niet erg groot, maar is de laatste jaren wel gestegen. In 2011 waren er 2 broedparen in de polder, in het huidige jaar 2021 konden 5 broedparen worden genoteerd. Alle 5 paren hebben gebroed; de broedlocaties zijn in Figuur 2.12 aangegeven. Van die 5 paren hebben 4 paren één of meer jongen groot gekregen; het 5e paar begon vrij laat in het seizoen met een broedpoging, maar die poging is niet tot een goed einde gebracht. Voor de Scholekster was 2021 een heel goed voortplantingsjaar.

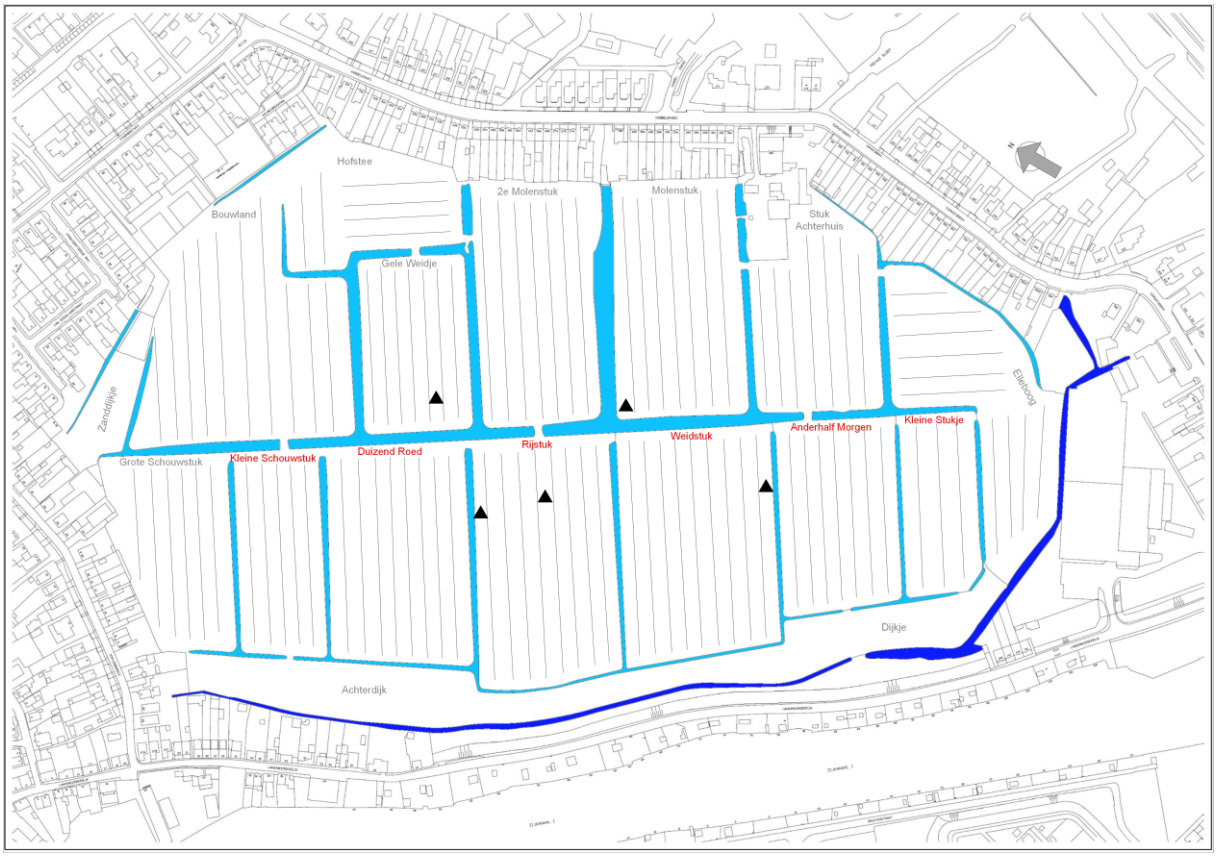

Figuur 2.12 Broedlocaties van Scholekster in 2021

Van de vier genoemde weidevogelsoorten begint de Scholekster het laatst met broeden (Kievit begint het eerst, dan Grutto en Tureluur, en tenslotte Scholekster). Toch broedt de Scholekster als soort nooit alleen, want met name de Kievit onderneemt soms nog 2^{e} kans broedpogingen en de opgroeiende kuikens van Kievit, Grutto en Tureluur lopen nog enkele weken rond, wat betekent dat de omgeving dan goed wordt bewaakt door de ouders.

2.5.4 Broedsucces van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster, jaren 2011 – 2021

Voor een aaneengesloten reeks van elf jaren (2011 – 2021) hebben we inmiddels broedgegevens van de weidevogels beschikbaar (zie ook de rapportages voor eerdere jaren op onze website www.wilmkebreek.nl). Deze gegevens stellen ons in staat om iets te zeggen over groei en afname van de vier belangrijkste soorten weidevogels in de loop van de tijd en het behaalde broedresultaat.

In Figuren 2.13 t/m 2.16 is het aantal broedterritoria van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster weergegeven voor de periode 2011-2021. De grafiek voor Grutto laat vanaf 2011 een dalende tendens zien en stabiliseert dan rond een aantal van 5 à 4 territoria. Het aantal territoria van Kievit, Tureluur en Scholekster vertoont vanaf 2013 een dalende tendens maar herstelt zich vanaf 2017. In de jaren 2013 en 2014 was een Vos actief in de polder gedurende het broedseizoen. In die jaren is vrijwel geen weidevogeljong groot geworden. Dit blijkt uit het in de Figuren 2.13 t/m 2.15 weergegeven aantal broedparen van Grutto, Kievit, en Tureluur dat met grote jongen is gezien (er zijn helaas geen gegevens uit 2011 en 2012 beschikbaar). De Scholekster, met klein aantal broedparen aanwezig (zie Figuur 2.16), vormde in die jaren een gunstige uitzondering, waarschijnlijk omdat die later in het seizoen was begonnen met broeden. Alle aantallen in de grafieken zijn gebaseerd op de wekelijkse waarnemingen van waakzame ouderparen met jongen en op zogenaamde alarmtellingen (tellingen van waakzame en alarmerende ouderparen in geval van verstoring door roofvogels of eenmalige betreding door vogeltellers).

In 2015 is voor het eerst een schrikdraadafrastering rond de hooilandpercelen aangebracht. De afrastering heeft er vrijwel zeker voor gezorgd dat het jaarlijkse aantal vliegvlugge jongen van Kievit en Tureluur sindsdien weer flink is toegenomen. Ook Grutto lijkt, ondanks de afname van het aantal ouderparen, te profiteren van de bescherming die het vossenraster biedt: het aantal ouderparen met grote jongen is in de jaren 2015 - 2019 redelijk stabiel gebleven. Helaas waren de afgelopen twee broedjaren voor de Grutto weinig succesvol; de oorzaak moet waarschijnlijk worden gezocht in een sterke predatiedruk op de kuikens door kraaiachtigen. Het aantal broedparen van Scholekster neemt de laatste jaren toe en ook slagen de ouders er als regel goed in om hun jongen groot te brengen. Ze moeten daartoe wel hard werken want de Scholekster is de enige van de genoemde weidevogelsoorten die zijn jongen de eerste weken voert.

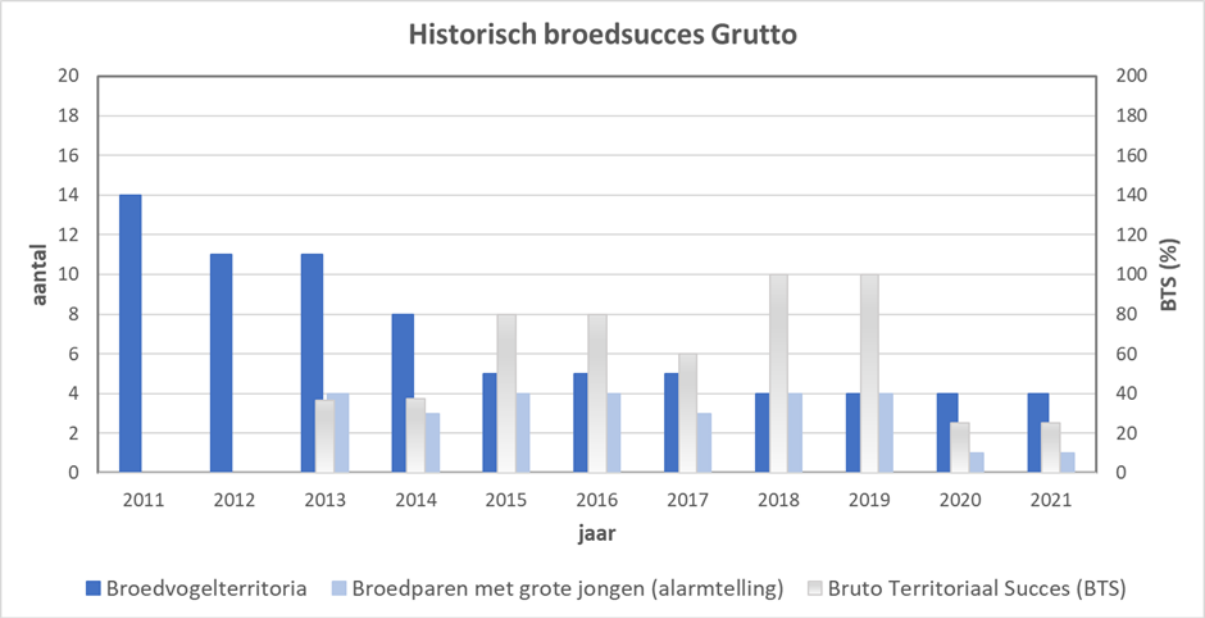

Figuur 2.13 Historisch broedsucces Grutto, jaren 2013-2021 (geen volledige gegevens van 2011 en 2012)

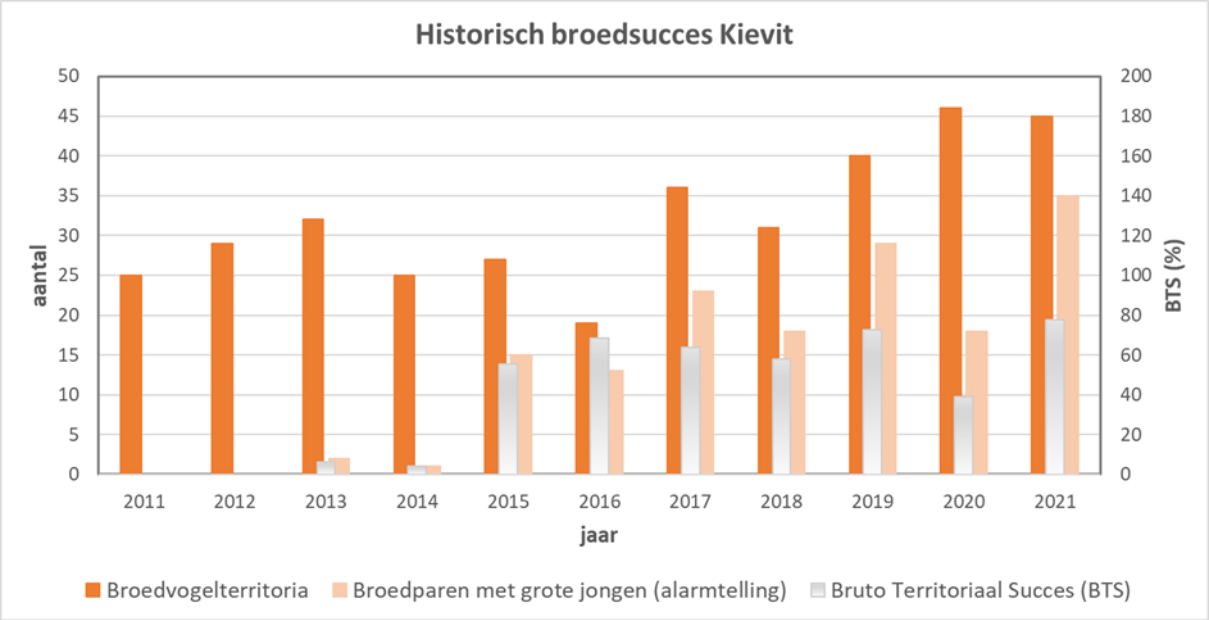

Figuur 2.14 Historisch broedsucces Kievit, jaren 2013-2021 (geen volledige gegevens van 2011 en 2012)

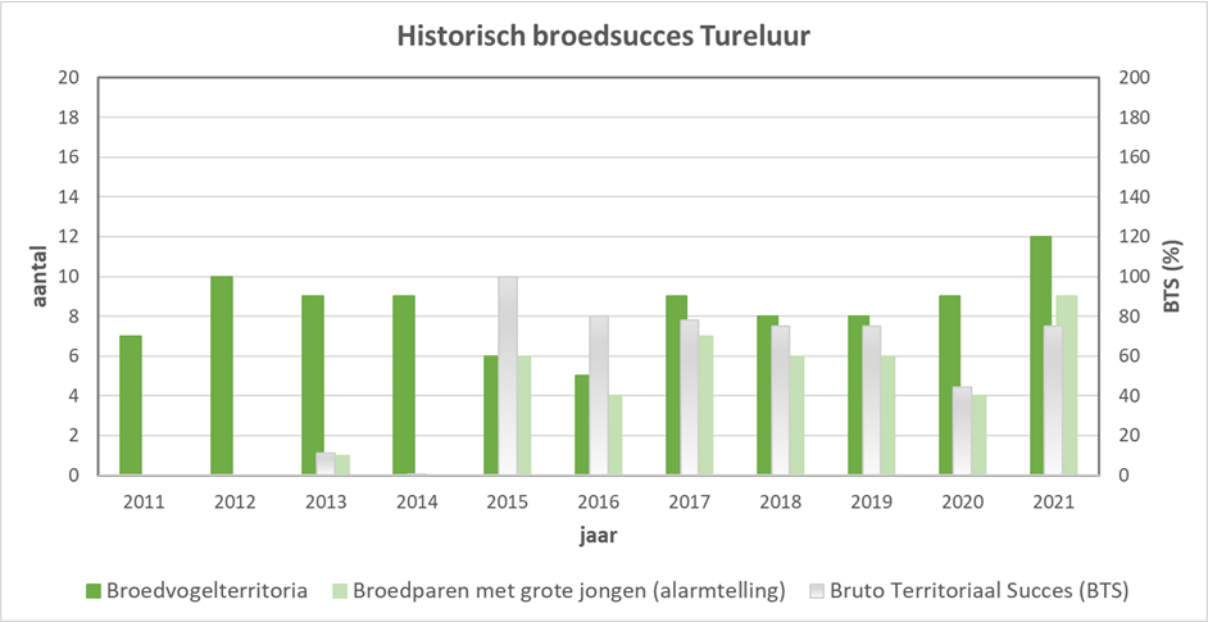

Figuur 2.15 Historisch broedsucces Tureluur, jaren 2013-2021 (geen volledige gegevens van 2011 en 2012)

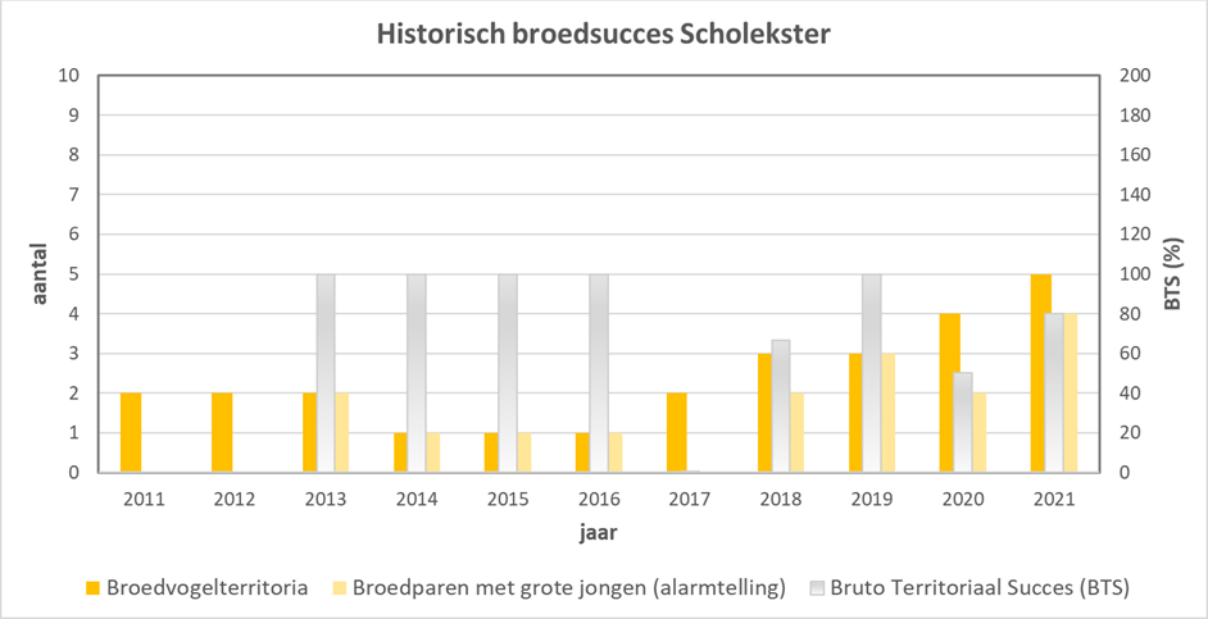

Figuur 2.16 Historisch broedsucces Scholekster, jaren 2013-2021 (geen volledige gegevens van 2011 en 2012)

Het broedsucces van een soort kan worden aangegeven met de grootheid BTS (*Bruto Territoriaal Succes*); deze grootheid is gedefinieerd als het quotiënt van het aantal broedparen met grote jongen aan het eind van het seizoen en het aantal broedparen aan het begin van het broedseizoen. Voor het in stand houden van een vogelpopulatie is een langjarige BTS-waarde van 60% à 65% nodig, zo wordt veelal aangenomen. Bij een stabiele populatie komen er evenveel jonge vogels in de volgende jaren tot broeden als er aan oude vogels sterven.

Voor Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster is de BTS-waarde voor de jaren 2013 – 2021 weergegeven in de Figuren 2.13 t/m 2.16 (BTS-waarden aflezen op de rechter-as van de grafieken). Uit de grafieken blijkt dat de BTS-waarde voor Grutto, Kievit en Tureluur in de periode tot 2019, afgezien van de 'rampjaren' 2013 en 2014, vrijwel steeds rond of boven de 60% lag. In het ongunstige jaar 2020 was de BTS-waarde evenwel veel lager, tussen 25% en 50%. De oorzaak hiervan moet vooral worden gezocht in de langdurige droogte in dat jaar gedurende een groot deel van het broedseizoen (met als resultaat slechte voedselcondities) en de hoge predatiedruk door vooral Zwarte Kraai en Kauw. In 2020 was bovendien opnieuw een Vos actief in de polder, nu buiten de afgerasterde hooilanden; mogelijk heeft de Vos daar slachtoffers gemaakt onder de weidevogel-kuikens.
In het huidige jaar 2021 zijn de broedresultaten van Kievit en Tureluur gelukkig weer veel beter (BTS-waarden bijna 80%). Ook de Scholekster scoorde dit jaar met 5 broedparen en 4 succesparen een BTS-waarde van 80%. Alleen Grutto blijft ver achter bij de andere weidevogels met slechts één succesvol paar op 4 broedparen (BTS-waarde 25%). Dit is voor het 2e jaar op rij.

De *weidevogeldichtheid* is een maat voor het totale aantal broedparen van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster per eenheid van oppervlak (van 1km^2 = 100ha). Aan de hand van de weidevogel-dichtheid kan de aantrekkelijkheid van een gebied voor weidevogels en de geschiktheid als broedgebied worden beoordeeld, ook in relatie tot andere gebieden. Het berekenen van de weidevogeldichtheid is daarom een gebruikelijke aanpak bij het onderling vergelijken van verschillende gebieden.

De weidevogeldichtheid in de Wilmkebreekpolder is al jaren hoog, ook in vergelijking met landelijke waarden. Dit blijkt wanneer we het totale aantal broedparen van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster (met een territorium aan het begin van het seizoen) omrekenen van het polderoppervlak

van 20,3ha naar het standaardoppervlak van 100ha. De aldus berekende weidevogeldichtheid had in 2021 de hoge waarde van 325 (zie Figuur 2.17). Ook in voorgaande jaren was het aantal broedparen hoog; in de jaarreeks 2011 – 2021 is de in 2021 bereikte waarde evenwel een voorlopig maximum. De Kievit heeft het sterkst bijgedragen aan deze bijzonder goede score. De Wilmkebreekpolder was ook in 2021 dus weer bijzonder in trek als broedgebied bij de weidevogels.

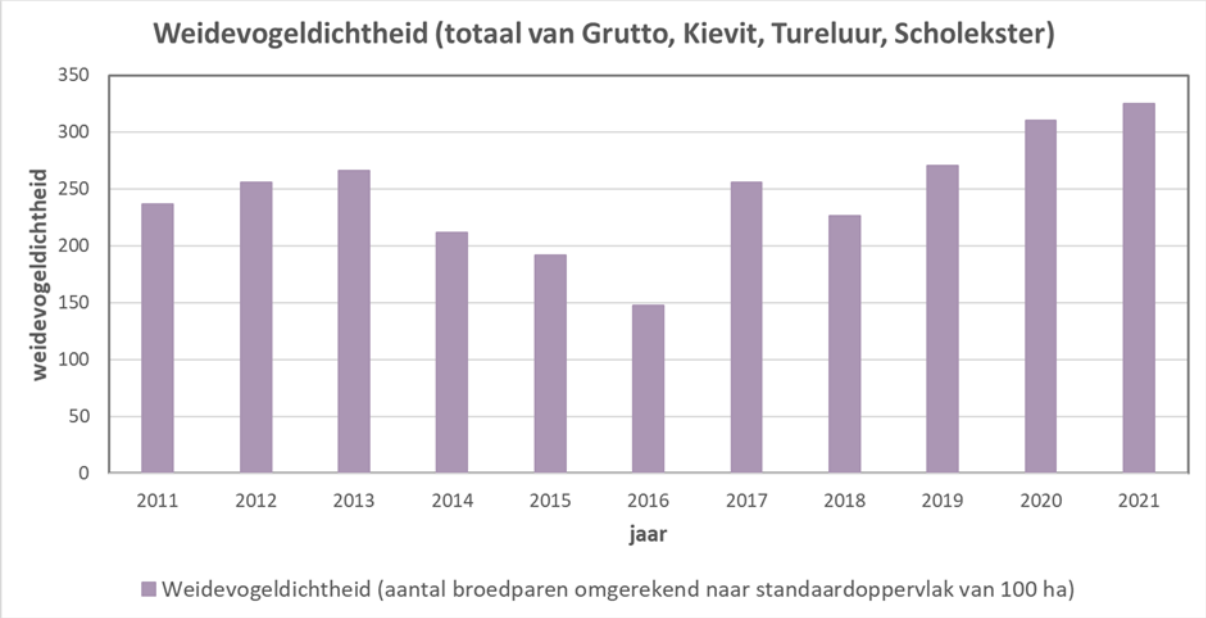

Figuur 2.17 Weidevogeldichtheid Wilmkebreekpolder gedurende de jaren 2011-2021 (omgerekend naar 100ha)

Landschap Noord-Holland beschikt over langjarige waarnemingsreeksen van weidevogelterritoria. Aan de hand hiervan is de trend in de aantallen territoria van een tiental weidevogels berekend. De resultaten zijn opgenomen in het on-line jaarboek Boerenlandvogels Noord-Holland 2021. Dit zeer lezenswaardige jaarboek geeft ook uitgebreide informatie over alle verdere ontwikkelingen rond weidevogels in Noord-Holland. De grafieken in Figuur 2.18 zijn overgenomen uit het jaarboek. Ze laten voor Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster de berekende trend zien van de aantallen weidevogelterritoria in de periode 1990-2021.

De grafiek linksboven geeft de trend weer voor de Grutto. De aanvankelijk sterk neerwaartse trend in de periode 1990-2006 buigt in de periode 2007-2021 weer wat bij naar een minder sterke afname. De afname van het aantal broedparen Grutto in de Wilmkebreekpolder in de periode 2011-2021 volgt de provinciale trend, maar lijkt jammer genoeg ook wat sterker te zijn.

Figuur 2.18 laat zien dat ook het aantal territoria van Kievit en Scholekster afneemt in Noord-Holland. Deze trend wordt in de Wilmkebreekpolder de laatste jaren evenwel niet gevolgd: de aantallen territoria van zowel Kievit als Scholekster lopen hier geleidelijk op. De Tureluur volgt wel in grote lijnen de provinciale trend: de aantalsveranderingen zijn betrekkelijk gering en de jaarlijkse aantallen territoria lijken rond een evenwichtswaarde te variëren.

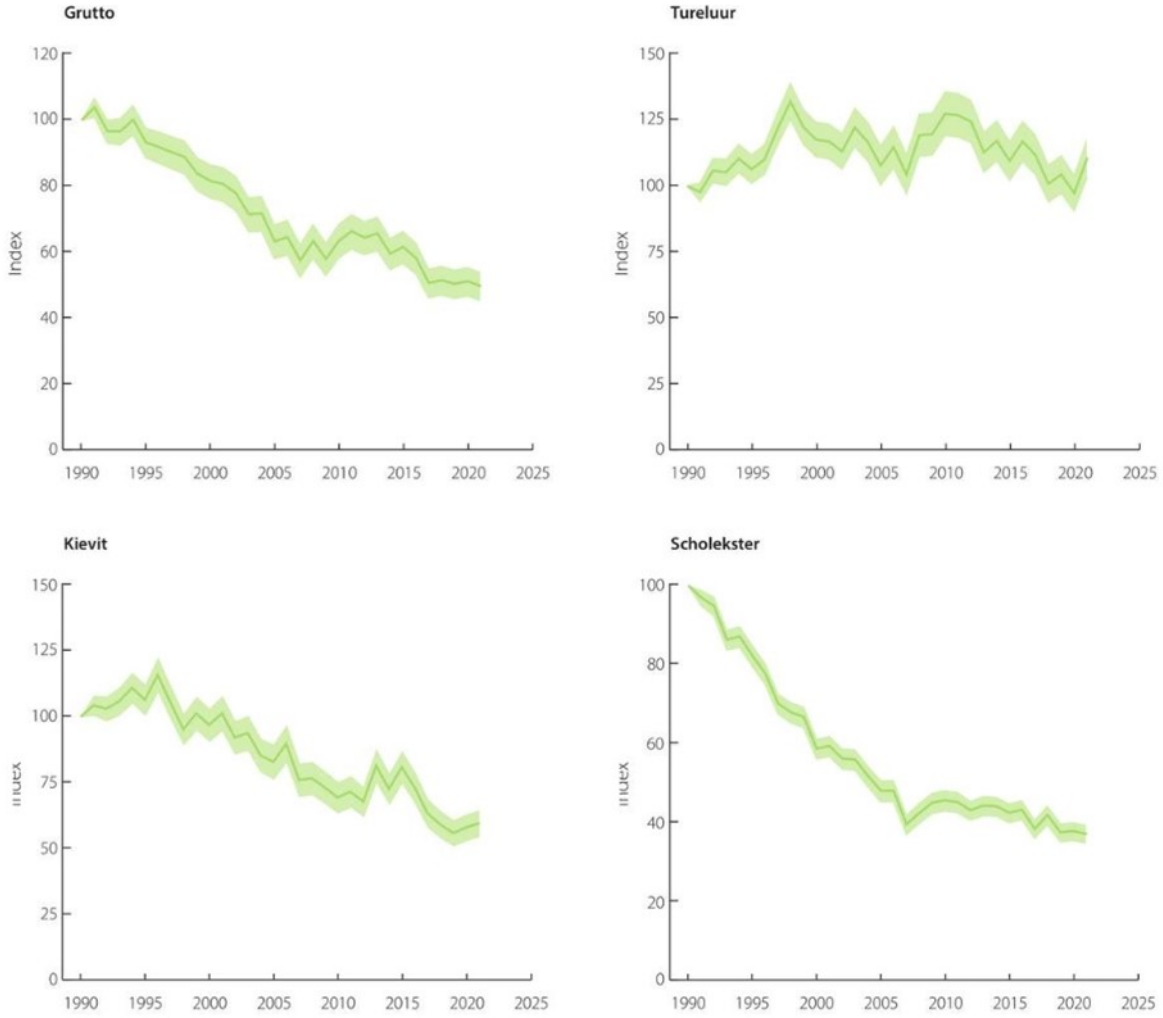

Figuur 2.18 Trends van aantallen territoria van Grutto, Kievit, Tureluur, en Scholekster in N-Holland (jaar 1990 = 100), bron: Jaarboek Boerenlandvogels Noord-Holland 2021

2.5.5 Andere (potentiële) broedvogels in de polder

Naast de hiervoor besproken broedvogels Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster zijn er meerdere andere soorten die dit jaar in de polder of in de naaste omgeving hebben gebroed of die in potentie broedvogel van de polder kunnen worden. Hieronder wordt een overzicht gegeven, waarbij ook het succes van de soort in het verleden wordt meegenomen:

- *Bergeend.* De Bergeend is een jaarlijks terugkerende broedvogel. Steeds zijn er aan het begin van het seizoen tussen 8 en 12 adulte vogels, waarna – na de nodige territorium- en partnergevechten – zo'n 3 à 5 broedparen aan een nest beginnen. Half mei zien we dan de eerste kuikens zwemmen. Wanneer de broedparen ongeveer gelijktijdig beginnen met broeden, zijn de jongen van dezelfde leeftijd en ontstaat er later in het seizoen veelal een grote crèche, die bewaakt wordt door enkele oudervogels. Vaak zijn al enkele van de adulte vogels vertrokken om elders te gaan ruien voordat de jongen vliegvlug zijn. Dit jaar, 2021, waren er aan het begin van het seizoen zo'n 12 adulte vogels in de polder, waarvan een deel 1e-jaarsvogel leek te zijn, nog zonder vaste partner. Eind april waren er 6 paren gevormd, die allen een eigen plekje in de polder hadden ingenomen. Uiteindelijk hebben 4 paren

nakomelingen gekregen (11, 7, 6 en 2 jongen; in totaal 26). Waarschijnlijk heeft het paar met 2 kuikens, dat als laatste met broeden was begonnen, de jongen niet groot gekregen (onervarenheid?). Bij de andere paren is het merendeel van de jongen vliegvlug geworden. Het broedsucces van de Bergeend is in het algemeen behoorlijk groot in de polder.

- *Grauwe Gans.* De Grauwe Gans verblijft de gehele winter afwisselend in de polder en in het naburige Waterland (zolang de vorst uitblijft) en is daarom al vroeg in het seizoen (half maart) met een groot aantal paren aanwezig. Ze broeden verspreid door de polder. Daarbij valt op, afgaande op het verschil in ontwikkeling van de rondlopende kuikens, dat ze niet allemaal gelijktijdig met broeden beginnen. Na enige tijd verzamelen de ouders hun kuikens in één of meerdere grote crèches. Het aantal broedparen is de laatste jaren gestaag toegenomen. Dit jaar, 2021, waren er aan het begin van het seizoen zo'n 120 à 150 adulte vogels in de polder. Een deel daarvan heeft gebroed, hetgeen resulteerde in een groot aantal nakomelingen. Op 9 juni telden we in totaal 262 jongen van verschillende leeftijden, meer dan in voorgaande jaren. De soort blijkt dus zeer succesvol te zijn in het grootbrengen van de talrijke kuikens.
- *Wilde Eend.* Deze eend broedt ieder jaar met een flink aantal individuen in de polder, maar het broedsucces is vooral aan het begin van het seizoen niet erg groot. Binnen een etmaal kan van tien kuikens de helft verloren gaan aan predatie. We denken dat vooral Blauwe Reiger, Kleine Mantelmeeuw, Zwarte Kraai en Ekster daarvoor verantwoordelijk zijn. Na het verlies van de kuikens begint de Wilde Eend vaak aan een tweede legsel, en wellicht zelfs aan een derde legsel. Ook dit jaar, 2021, was het verlies onder de kuikens aanvankelijk erg hoog. In de tweede helft van het seizoen leken de overlevingskansen toe te nemen en zagen we nieuwe kuikens ook groter worden.
- *Meerkoet.* De Meerkoet is in de polder aan een flinke opmars bezig: ieder jaar zien we meer paartjes een territorium in beslag nemen langs de randen van het uitgebreide slotenstelsel. Omdat ze hun nest als regel tussen de begroeiing langs de slootkanten maken, krijgen we vanaf afstand geen goed beeld van het aantal nesten. De laatste jaren zien we overigens vaker paartjes die hun nest langs de rand van een greppel of zelfs midden op het land maken. Bij de Meerkoeten gaan veel broedsels verloren. Dit, ondanks de vaak felle verdediging van territorium en kuikens tegen indringers en predatoren. De Meerkoet-kuikens worden door dezelfde predatoren belaagd als de kuikens van de Wilde Eend. De meeste Meerkoet-paren beginnen na het teloor gaan van het broedsel aan een 2^{e} broedpoging. Dit jaar, 2021, was dat ook het geval. De Meerkoeten begonnen het seizoen met zo'n 10 broedparen. De eerste paren zaten eind maart op de eieren, maar het merendeel van de eieren en kuikens ging verloren. Het grootste aantal jongen telden we op 24 juni, namelijk 24. Deze jongen waren denkelijk allemaal het resultaat van een latere broedpoging.
- *Waterhoen.* De Waterhoen leidt een verstopt leven in het broedseizoen. In het begin zien we ze in de slootkanten scharrelen, maar naarmate de oeverbegroeiing hoger wordt lijken ze geheel te verdwijnen. Waarschijnlijk zijn er ieder jaar twee tot vijf broedparen te vinden in de polder. In 2021 waren er zeker 5 broedparen, waarvan één paar – duidelijk zichtbaar vanaf de Landsmeerderdijk – in de slootkant langs perceel 'Rijstuk' heeft gebroed. Er zijn kuikens uitgekomen maar veel kuikens zijn gepredeerd. Op 24 juni kregen we één paar in beeld met 4 kleine kuikens, resultaat van een late broedpoging.
- *Krakeend.* Deze eend verblijft 's winters en in het vroege voorjaar in groot aantal (de laatste jaren soms met zo'n 300 individuen) in de polder. Ze zitten dan vooral in en rond de centrale langssloot of meer in de luwte van de huizen op de percelen langs de Landsmeerderdijk. Het aantal paren dat in het broedseizoen in de polder blijft is niet hoog en ligt rond de vijf. Ze broeden vrij laat in het seizoen. Dit jaar, 2021, zagen we op 24 juni twee Krakeend-moeders met in totaal 10 halfwas jongen.
- *Nijlgans.* De Nijlgans is in het broedseizoen veelal met 2 à 3 paren in de polder. Vaak lijken het jonge vogels te zijn die nog niet aan broeden toe zijn. Of jonge vogels die, gezien het

geringe aantal kuikens dat ze bij zich hebben, nog niet erg bedreven zijn in de voortplanting. In 2021 zagen we op 24 maart één paar met één kuiken; dit paar had waarschijnlijk buiten de polder gebroed en was lopend met het kuiken naar de polder getrokken. Dit enkele jong is volledig vliegvlug geworden. Er was al vroeg in het seizoen ook een 2e paar, dat echter niet tot broeden is overgegaan.

- *Boerenzwaluw.* In de paardenmanege net buiten de ring A10 bevindt zich een flinke broedkolonie van de Boerenzwaluw. Van daaruit gaan de zwaluwen op insectenjacht en doen dan veelvuldig de polder aan. In het verleden heeft de Boerenzwaluw gebroed in de paardenstal van buurtbewoners aan de Stoombootweg, voor het laatst in 2019 (2 paar, waarvan 1 paar succesvol). Zowel in 2020 als in het huidige jaar 2021 is de Boerenzwaluw niet meer tot broeden overgegaan in de paardenstal.
- *Witte kwikstaart.* De Witte Kwikstaart is al vele jaren een broedvogel van de polder. Vroeg in het seizoen zien we vaak twee à drie paartjes van deze opvallende vogelsoort in het weiland achter de insecten aanjagen. Ze broeden soms in een kuiltje in het weiland, maar vaker in een holte onder een dakpan van één van de huizen langs de polder. Dit jaar, 2021, waren er aan het begin van het seizoen 2 paartjes. We hebben geen nestplaatsen ontdekt, maar begin juni zagen we één ouder met twee opgeschoten jongen op insectenjacht in perceel 'Weidstuk'.
- *Slobeend.* De Slobeend wordt al een aantal jaren vroeg in het seizoen in de polder gezien. Soms blijft een paartje van deze eend met de lange, brede slobbersnavel veel langer hangen. Daarom denken we dat de Slobeend een potentiële broedvogel van de polder is.

Slobeend (foto: Jan van der Straaten in Natuurjournaal, 01-2022)

Op een foto genomen met de bewegingscamera op 11 juni van dit jaar, 's avonds laat om ca. 22u, zien we een moedereend met een aantal al vrij grote kuikens. De foto is niet heel erg duidelijk vanwege het lange gras waar de eenden zich een weg door moeten banen en de invallende duisternis (zie foto hieronder), maar de relatief lange snavel van moeder eend met een verbreding nabij het snaveleinde doet de vraag rijzen of we hier met een Slobeend te maken hebben. Wanneer dat het geval is zouden we ook de Slobeend tot de broedvogels van de polder mogen rekenen. Wensdenken?

Is dit een Slobeend met kuikens of gewoon een Wilde Eend? (foto: bewegingscamera 11 juni 2021, 22:06u)

2.6 Overige vogelwaarnemingen in de polder in 2021

De polder wordt het gehele jaar door graag bezocht door o.a. Blauwe Reiger, Aalscholver, Zilvermeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Kokmeeuw, Visdief, Kauw, Zwarte Kraai, Spreeuw (grote aantallen in herfst en voorjaar), Ekster, Houtduif, Wilde Eend, Meerkoet, Waterhoen, Nijlgans en Grauwe Gans (vaak in groot aantal). In het najaar, de winter, en het voorjaar zien we daarnaast een grote groep overwinterende Krakeend (tot zo'n 300 individuen), terwijl Smient, Wintertaling en Watersnip dan in kleinere aantallen voorkomen (25 à 100 individuen). Zolang de vorst uitblijft is er ook dikwijls een groep Kievit (25 à 100 individuen) in de polder. In het voorjaar zijn er doortrekkers te zien zoals Tapuit, Bontbekplevier, Kleine Plevier, Grote Gele Kwikstaart, Gele Kwikstaart, en Graspieper. In het voorjaar komen broedvogels zoals Grutto, Kievit, Tureluur, Scholekster, Bergeend en Witte Kwikstaart weer terug. De Lepelaar broedt elders maar komt in het voorjaar wel naar de polder om te foerageren; in de zomer zien we hem vaak weer terug in het gezelschap van één of meer bedelende jongen. De laatste jaren wordt ook de Slobeend in het voorjaar gezien. Jaarrond worden verschillende roofvogels waargenomen; Buizerd wordt het meest gezien, maar ook Havik en Sperwer zijn boven de polder actief. De Sperwer wordt regelmatig jagend in de tuinen rond de polder gezien.

In het jaar 2021 zijn in totaal 58 soorten vogels waargenomen in de Wilmkebreekpolder. Alle soorten zijn ingevoerd in het landelijk systeem waarneming.nl. De lijst met 58 vogelsoorten is in Tabel 2.2 weergegeven. Namen met een * worden in waarneming.nl als exoot aangemerkt. De meeste soorten in de tabel worden ieder jaar opnieuw waargenomen. Een nieuwe soort voor de polder is de Kleine Canadese Gans (in blauwe letter).

In Tabel 2.2 is aangegeven of de soort in 2021 in de polder heeft gebroed. De teller staat op 12 broedende soorten, precies evenveel als in 2020 (de Boerenzwaluw heeft dit jaar opnieuw niet in de paardenstal bij de polder gebroed). Vele soorten van de lijst, zoals Kuifeend, Houtduif, Ekster, Zwarte Kraai, Kauw, Roek, Spreeuw, Huismus, Putter, IJsvogel, Grote Bonte Specht, Boerenzwaluw, en Gierzwaluw, broeden overigens wel in de aangrenzende tuinen of in de buurt; ze gebruiken de polder vooral om te foerageren. Een bijzondere soort als de IJsvogel (de 'blauwe schicht') is ook in 2021 soms boven de randsloten gezien.

Soort	Broed-geval	Soort	Broed-geval
Grote Canadese Gans - Branta canadensis *	nee	Kokmeeuw - Chroicocephalus ridibundus	nee
Brandgans - Branta leucopsis	nee	Stormmeeuw - Larus canus	nee
Kleine Canadese Gans - Branta hutchinsii *	nee	Zilvermeeuw - Larus argentatus	nee
Grauwe Gans - Anser anser	ja	Kleine Mantelmeeuw - Larus fuscus	nee
Knobbelzwaan - Cygnus olor	nee	Visdief - Sterna hirundo	nee
Nijlgans - Alopochen aegyptiaca *	ja	Ooievaar - Ciconia ciconia	nee
Bergeend - Tadorna tadorna	ja	Aalscholver - Phalacrocorax carbo	nee
Zomertaling - Spatula querquedula	nee	Lepelaar - Platalea leucorodia	nee
Slobeend - Spatula clypeata	nee	Blauwe Reiger - Ardea cinerea	nee
Krakeend - Mareca strepera	ja	Grote Zilverreiger - Ardea alba	nee
Smient - Mareca penelope	nee	Sperwer - Accipiter nisus	nee
Wilde Eend - Anas platyrhynchos	ja	Buizerd - Buteo buteo	nee
Wintertaling - Anas crecca	nee	IJsvogel - Alcedo atthis	nee
Krooneend - Netta rufina	nee	Grote Bonte Specht - Dendrocopos major	nee
Kuifeend - Aythya fuligula	nee	Ekster - Pica pica	nee
Gierzwaluw - Apus apus	nee	Kauw - Coloeus monedula	nee
Holenduif - Columba oenas	nee	Roek - Corvus frugilegus	nee
Houtduif - Columba palumbus	nee	Zwarte Kraai - Corvus corone	nee
Waterhoen - Gallinula chloropus	ja	Oeverzwaluw - Riparia riparia	nee
Meerkoet - Fulica atra	ja	Boerenzwaluw - Hirundo rustica	nee
Scholekster - Haematopus ostralegus	ja	Spreeuw - Sturnus vulgaris	nee
Kievit - Vanellus vanellus	ja	Kramsvogel - Turdus pilaris	nee
Kleine Plevier - Charadrius dubius	nee	Koperwiek - Turdus iliacus	nee
Grutto - Limosa limosa	ja	Tapuit - Oenanthe oenanthe	nee
Houtsnip - Scolopax rusticola	nee	Huismus - Passer domesticus	nee
Bokje - Lymnocryptes minimus	nee	Gele Kwikstaart - Motacilla flava	nee
Watersnip - Gallinago gallinago	nee	Grote Gele Kwikstaart - Motacilla cinerea	nee
Witgat - Tringa ochropus	nee	Witte Kwikstaart - Motacilla alba	ja
Tureluur - Tringa totanus	ja	Putter - Carduelis carduelis	nee

Tabel 2.2 Vogelsoorten in de Wilmkebreekpolder in 2021 (nieuwe vogelsoorten zijn in blauw aangegeven)

Van de soorten in Tabel 2.2 zijn Grote Canadese Gans en Brandgans onregelmatige bezoekers (in klein aantal). Meestal lopen ze een beetje verloren tussen de Grauwe Ganzen. De Knobbelzwaan komt de laatste jaren slechts sporadisch op bezoek. Vroeger was dit een vaste broedvogel in de polder. De Ooievaar zagen we dit jaar incidenteel zowel in het voorjaar als in de zomer en het najaar (en gelukkig niet in de periode dat er kuikens rondliepen: de Ooievaar eet graag jonge vogels en gaat actief naar kuikens op zoek; de kuikens dienen ook als voer voor zijn eigen jongen). De Lepelaar zagen we vrijwel het gehele voorjaar en later met bedelende jongen ook in de zomer. De Grote Zilverreiger hebben we in 2021 enkele malen waargenomen.

Kleine vogels die we vroeg in het seizoen hebben waargenomen (doortrekkers) zijn Kleine Plevier, Tapuit, Grote Gele Kwikstaart, en Gele Kwikstaart. De Witgat is verschillende keren in het jaar gezien. De Koperwiek en de Kramsvogel zagen we in het najaar, maar ook in de winter. De Putter maakte vooral in de zomer vanuit de tuinen uitstapjes naar de polder, waar de zaden van de Akkerdistel een geliefde voedselbron voor hem waren.

2.7 Portrettengalerij

In de periode april – juni was een bewegingscamera actief op het scheidingshek tussen perceel ‘Stuk Achterhuis’ en perceel ‘Anderhalf Morgen’. Een 2^{e} camera (een leencamera) hing op het hek tussen perceel ‘Hofstee’ en perceel ‘2^{e} Molenstuk’ (Figuur 2.5). De camera’s hebben verschillende leuke foto’s gemaakt van eenden- en ganzenfamilies, maar ook van individuele vogels en van diverse

kuikens. Vooral Grauwe Gans, Bergeend en Wilde Eend kwamen veelvuldig voorbijlopen. Ook de op de betreffende percelen lopende schapen met hun lammeren en, later, een paar vleeskoeien met kalveren werden vaak gefotografeerd.

Onderstaande portrettengalerij geeft een indruk van wat de camera's zoal hebben 'gezien'.

Nijlganzen (26 maart 2021)

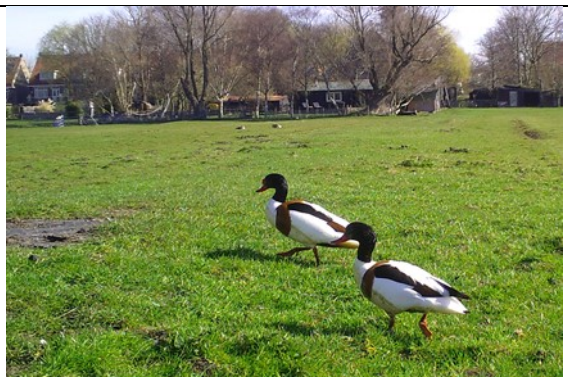
Bergeenden (30 maart 2021)

Wilde Eend (28 maart 2021)

Ekster (2 april 2021)

Waterhoen (3 april 2021)

Kievit (3 april 2021)

Tureluur (3 april 2021)

Kokmeeuw (26 april 2021)

Houtduif (26 april 2021)

Spreeuwen (26 april 2021)

Krakeenden (27 april 2021)

Lepelaars (8 mei 2021)

Wilde Eend met kuikens (4 mei 2021)

Zwarte Kraai (10 mei 2021)

Kievit met kuiken (14 mei 2021)

Kauw (16 mei 2021)

Schaap met lam (20 mei 2021)

Vrolijk springend lam (20 mei 2021)

Jonge koeien komen in de wei (31 mei 2021)

Schapen met lammeren (2 juni 2021)

Kievit waakt over kuikens (21 mei 2021)

Kauw (24 mei 2021)

Blauwe Reiger (7 juni 2021)

Wilde Eend met kuikens (6 juni 2021)

Een bijzondere plaats nemen de vele gefotografeerde ganzenfamilies in. De verschillende ontwikkelingsstadia van de jonge gansjes worden in navolgende foto’s goed weergegeven:

1 april 2021 – territoriumgevechten

4 april 2021 – nieuwsgierig

23 april 2021 – de kuikens komen tevoorschijn

24 april 2021 – keurig in de rij

25 april 2021 (1) – even uitrusten bij moeder

25 april 2021 (2) – lopen maar weer

28 april 2021 (1) – schuilen tegen de regen

28 april 2021 (2) – pa zegt: het is droog hoor!

29 april 2021 (1) – alweer regen

29 april 2021 (2) – het was zo lekker warm

4 mei 2021 – alles doen wat vader doet

8 mei 2021 – waar gaan we heen?

10 mei 2021 – veel eten, daar word je groot van

10 mei 2021 – even de vleugels testen

21 mei 2021 – bij elkaar blijven

21 mei 2021 – en netjes in de rij lopen

25 mei 2021 – er is gevaar!

25 mei 2021 – oh, dat stomme lam weer

12 juni 2021 - vliegoefeningen

19 juni 2021 – volgroeide kuikens

Waarnemingen in eerdere jaren

Sinds de eerste waarnemingsdatum 1 februari 1941 zijn in de Wilmkebreekpolder en de naaste omgeving (de tuinen rondom de polder en de Landsmeerderdijk met Zijkanaal I) 115 verschillende vogelsoorten gezien. Dit zijn 3 soorten meer dan vorig jaar. In Tabel 2.3 zijn de nieuwe soorten in blauwe letter aangegeven. De lijst is afkomstig uit het landelijke systeem waarneming.nl. Namen met een * worden in het systeem als exoot aangemerkt.

Soort	Soort	Soort
Grote Canadese Gans - Branta canadensis *	Oeverloper - Actitis hypoleucos	Koolmees - Parus major
Brandgans - Branta leucopsis	Witgat - Tringa ochropus	Oeverzwaluw - Riparia riparia
Kleine Canadese Gans - Branta hutchinsii *	Tureluur - Tringa totanus	Boerenzwaluw - Hirundo rustica
Grauwe Gans - Anser anser	Kokmeeuw - Chroicocephalus ridibundus	Huiszwaluw - Delichon urbicum
Kolgans - Anser albifrons	Zwartkopmeeuw - Ichthyaetus melanocephalus	Staartmees - Aegithalos caudatus
Knobbelzwaan - Cygnus olor	Stormmeeuw - Larus canus	Fitis - Phylloscopus trochilus
Wilde Zwaan - Cygnus cygnus	Grote Mantelmeeuw - Larus marinus	Tjiftjaf - Phylloscopus collybita
Nijlgans - Alopochen aegyptiaca *	Zilvermeeuw - Larus argentatus	Rietzanger - Acrocephalus schoenobaenus
Bergeend - Tadorna tadorna	Kleine Mantelmeeuw - Larus fuscus	Zwartkop - Sylvia atricapilla
Ringtaling - Callonetta leucophrys *	Visdief - Sterna hirundo	Braamsluiper - Curruca curruca
Zomertaling - Spatula querquedula	Ooievaar - Ciconia ciconia	Vuurgoudhaan - Regulus ignicapilla
Slobeend - Spatula clypeata	Aalscholver - Phalacrocorax carbo	Goudhaan - Regulus regulus
Krakeend - Mareca strepera	Lepelaar - Platalea leucorodia	Winterkoning - Troglodytes troglodytes
Smient - Mareca penelope	Blauwe Reiger - Ardea cinerea	Boomklever - Sitta europaea
Wilde Eend - Anas platyrhynchos	Purperreiger - Ardea purpurea	Boomkruiper - Certhia brachydactyla
Wintertaling - Anas crecca	Grote Zilverreiger - Ardea alba	Spreeuw - Sturnus vulgaris
Krooneend - Netta rufina	Sperwer - Accipiter nisus	Beflijster - Turdus torquatus
Kuifeend - Aythya fuligula	Havik - Accipiter gentilis	Merel - Turdus merula
Grote Zee-eend - Melanitta fusca	Bruine Kiekendief - Circus aeruginosus	Kramsvogel - Turdus pilaris
Grote Zaagbek - Mergus merganser	Blauwe Kiekendief - Circus cyaneus	Koperwiek - Turdus iliacus
Kwartel - Coturnix coturnix	Zeearend - Haliaeetus albicilla	Zanglijster - Turdus philomelos
Gierzwaluw - Apus apus	Buizerd - Buteo buteo	Roodborst - Erithacus rubecula
Koekoek - Cuculus canorus	Ransuil - Asio otus	Zwarte Roodstaart - Phoenicurus ochruros
Holenduif - Columba oenas	IJsvogel - Alcedo atthis	Gekraagde Roodstaart - Phoenicurus phoenicurus
Houtduif - Columba palumbus	Grote Bonte Specht - Dendrocopos major	Tapuit - Oenanthe oenanthe
Turkse Tortel - Streptopelia decaocto	Groene Specht - Picus viridis	Ringmus - Passer montanus
Waterral - Rallus aquaticus	Torenvalk - Falco tinnunculus	Huismus - Passer domesticus
Waterhoen - Gallinula chloropus	Boomvalk - Falco subbuteo	Heggenmus - Prunella modularis
Meerkoet - Fulica atra	Slechtvalk - Falco peregrinus	Gele Kwikstaart - Motacilla flava
Scholekster - Haematopus ostralegus	Grote Alexanderparkiet - Psittacula eupatria *	Grote Gele Kwikstaart - Motacilla cinerea
Kluut - Recurvirostra avosetta	Halsbandparkiet - Psittacula krameri *	Witte Kwikstaart - Motacilla alba
Kievit - Vanellus vanellus	Gaai - Garrulus glandarius	Graspieper - Anthus pratensis
Bontbekplevier - Charadrius hiaticula	Ekster - Pica pica	Vink - Fringilla coelebs
Kleine Plevier - Charadrius dubius	Kauw - Coloeus monedula	Groenling - Chloris chloris
Wulp - Numenius arquata	Roek - Corvus frugilegus	Kneu - Linaria cannabina
Grutto - Limosa limosa	Zwarte Kraai - Corvus corone	Putter - Carduelis carduelis
Houtsnip - Scolopax rusticola	Zwarte Mees - Periparus ater	Sijs - Spinus spinus
Bokje - Lymnocryptes minimus	Matkop - Poecile montanus	
Watersnip - Gallinago gallinago	Pimpelmees - Cyanistes caeruleus	

Tabel 2.3 Waargenomen vogelsoorten in de Wilmkebreekpolder en de directe omgeving sinds 1941

Bijzondere soorten zijn o.a. Purperreiger (éénmaal waargenomen in juni 2012 in de polder), Grote Zeeëend en Grote Zaagbek (waargenomen in februari 1941 door de vogelwerkgroep Zaanstreek, waarschijnlijk in Zijkanaal I; bedacht moet worden dat de omgeving van de polder in die tijd nog nauwelijks was bebouwd), Ringtaling (een exoot, tweemaal gezien in mei 2006), Zeearend (door verschillende buurtgenoten gezien in april 2014, overvliegend in zuid-westelijke richting), Kwartel (tweemaal waargenomen in de zomer van 2012), Waterral (op 4 februari 2009 gezien aan de rand van de polder tijdens een koude periode), Houtsnip (enkele malen 's winters waargenomen in de tuinen, ook in de voorbije winters van 2020 en 2021), Bokje (éénmaal een dode vogel gevonden in de tuinen in januari 2010, en een tweede geval in de winter van 2020, slachtoffer van een huiskat), Kluut (enkele malen gezien in het voorjaar in de jaren 1988-1990), Groene Specht (tweemaal waargenomen in het vroege voorjaar in de tuinen), Boomvalk (tweemaal waargenomen jagend boven de tuinen), Bruine Kiekendief (vrouwtje gezien zwevend boven de polder in de zomer van 2018), Matkop (éénmaal gezien in mei 2015 in de tuinen), Rietzanger (in juni 2012 waargenomen in de rietkraag langs de Landsmeerderdijk), Zwarte Roodstaart (tweemaal in het voorjaar waargenomen in de tuinen), Gekraagde Roodstaart (éénmaal waargenomen in april 2013 in de tuinen), Oeverloper (éénmaal waargenomen in de polder in het late najaar van 2017), Ringmus (éénmaal een groepje van drie waargenomen in de tuinen in januari 2018), en Boomklever (eenmaal waargenomen op 26 maart 2019 in een tuin aan de Kadoelenweg). Kolgans, Krooneend, Blauwe Kiekendief en Oeverzwaluw zijn vier soorten die voor het eerst in 2020 zijn waargenomen. In 2021 zijn Kleine Canadese Gans (4 april), Grote Alexanderparkiet (24 juli in een tuin aan de Kadoelenweg, een exoot sterk gelijkend op de Halsbandparkiet) en de Vuurgoudhaan (20 november in een tuin aan de Kadoelenweg) voor het eerst waargenomen.

2.8 Enkele conclusies volgend uit de waarnemingen

De inventarisaties van de vogels in de Wilmkebreekpolder en de overige waarnemingen leiden tot de volgende conclusies:

- Het agrarisch natuurbeheer in de polder met een verdeling in hooilanden en percelen met extensieve begrazing heeft in de loop der jaren een kruidenrijk en gevarieerd weiland opgeleverd.
- Omdat de drainagebuizen van de greppels in de verschillende percelen niet steeds kunnen worden opengehouden, blijft er in de natte winterperiode vaak water in de greppels en op het land staan. De bodemdiertjes worden daarmee beter bereikbaar voor de vogelsnavels. Dit is gunstig voor de overwinterende vogels en voor de in het voorjaar terugkerende broedvogels.
- Vanwege de beschutte ligging achter de Landsmeerderdijk, het goede voedselaanbod, de kruidenrijkdom en de extensieve beweiding is de polder jaarrond een aantrekkelijk rust- en foerageergebied voor tal van soorten weidevogels en watervogels. Ook doortrekkers blijven enkele dagen tot weken 'hangen' alvorens verder te gaan. In 2021 zijn 58 verschillende soorten vogels waargenomen. Een nieuwe soort voor de polder (althans niet eerder ingevoerd op waarneming.nl) is de Kleine Canadese Gans.
- Ieder jaar broeden er veel weidevogels in de polder. De afgerasterde hooilandpercelen zijn daarbij het meest in trek als broedplaats, maar op de percelen buiten de afrastering wordt ook gebroed. In 2021 waren dat met name Kievit, Scholekster en Tureluur. Het aantal 'buitenbroeders' lijkt evenwel wat af te nemen de laatste jaren.
- Grutto (4 territoria) had in 2021 een slecht broedjaar: slechts één paar heeft jongen groot gekregen. Kievit (45 territoria), Tureluur (12 territoria) en Scholekster (5 territoria) hadden allen een bijzonder goed broedjaar. Enkele Kieviten zijn na het mislukken van een eerste legsel aan een tweede legsel begonnen. De BTS-waarde (BTS = Bruto Territoriaal Succes) van

deze drie vogelsoorten lag in 2020 tegen de 80%. Algemeen wordt aangenomen dat een langjarige BTS-waarde van 65% nodig is voor de instandhouding van een soort.

- Net als in andere jaren waren in het broedseizoen vooral Zwarte Kraai, Kauw, Ekster, Kleine Mantelmeeuw, en een enkele maal Buizerd actief. Blauwe Reiger was vooral actief langs de slootranden; waarschijnlijk heeft hij wel op eendenkuikens geaasd maar niet op de weidevogelkuikens.
- In 2021 is, voor zover valt na te gaan, geen Vos actief geweest in de polder. Hij is wel in de buurt gezien en er zijn vossenuitwerpselen in een tuin aan de Kadoelenweg gevonden. Het schrikdraadraster tegen de Vos is daarom nog steeds nodig, temeer daar ook de veelvuldig in de polder opduikende Huiskatten door het schrikdraad worden tegengehouden.
- De polder is op zich een geschikt leefgebied voor de Haas. De verbinding met Waterland, waar veel Hazen voorkomen, is evenwel problematisch. Niettemin is de Haas in 2021 gedurende een groot deel van het jaar in de polder gezien.

3 Planteninventarisaties Wilmkebreekpolder 2021

In de Wilmkebreekpolder komen naast de vele vogelsoorten ook andere diersoorten (bijvoorbeeld zoogdieren, insecten en amfibieën) en veel plantensoorten voor. Deze soorten worden elk jaar, soms globaal, soms intensief in kaart gebracht. In 2021 is geen uitgebreide flora-inventarisatie uitgevoerd. Wel zijn bij de werkzaamheden voor het vossenraster in vroege voorjaar en zomer enige foto's gemaakt van voorkomende planten en is een beknopte lijst gemaakt van deze plantensoorten. Aan deze lijst voegen we de lijsten toe van de in 2019 en 2020 gevonden soorten. In 2021 is eveneens geen inventarisatie uitgevoerd van waterbeestjes, amfibieën en zoogdieren.

3.1 Flora

De onderstaande foto's tonen de zomerse kleurenpracht van de bloeiende planten en grassen in de polder. Een feest voor het oog!

Kruidenrijke hooilanden (foto: 10 juni 2021)

Wilgenroosje, Grote Ratelaar, Veldzuring (foto: 14 juli 2021)

Echte Kamille (foto: 14 juli 2021)

Zilverschoon (foto: 14 juli 2021)

Figuur 3.1 Bloeiende planten in de polder

Figuur 3.2 Vlak voor de hooibouw (foto 14 juli 2021)

Figuur 3.3 De maaimachine aan het werk (foto 20 juli 2021)

In 2021 Is bij het opbouwen en afbreken van het vossenraster gekeken welke planten in bloei waren in de polder. Heel apart was een greppel die was volgegroeid met de plant Goudknopje, een zeldzaam inheems plantje, dat zouttolerant is. In voorgaande jaren is slechts een enkel exemplaar

aangetroffen, dit jaar dus een hele greppel vol in perceel ‘Rijstuk’. Deze greppel heeft de hele winterperiode vol water gestaan waarbij waarschijnlijk enig zout kwelwater naar boven is gekomen. Andere planten wilden hier niet groeien, het Goudknopje wel.

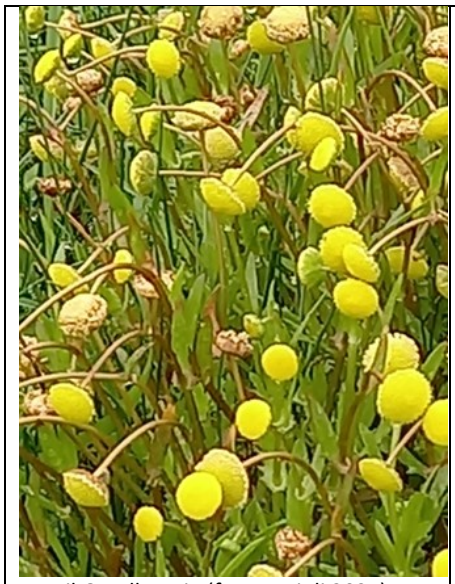

Detail Goudknopje (foto: 14 juli 2021)

Greppel met Goudknopje in perceel ‘Rijstuk’ (foto: 14 juli 2021)

Figuur 3.4 Goudknopje

Een andere zoutminnende of zouttolerante plant is het moeraszoutgras. Dit moeraszoutgras zie je als donkergekleurde stukken gras in de percelen ‘Kleine Stukje’ en ‘Anderhalf Morgen’ (zie foto).

Figuur 3.5 Moeraszoutgras (het donkergekleurde gras) in perceel ‘Kleine Stukje’ (foto: 1 september 2021)

Hieronder staat de lijst van de in 2021 aangetroffen bloeiende planten. De soort Veerdelig tandzaad (Bidens tripartita) hebben we eerder op 4 augustus 2020 gezien bij het afbreken van het vossenraster. Het was toen een nieuwe soort voor de polder.

Nederlandse naam	**Nederlandse familienaam**	**Wetenschappelijke naam**	**Wetenschappelijke familienaam**
Gezien tijdens werkzaamheden in 2021:			
Gekroesde melkdistel	Composietenfamilie	Sonchus asper	Asteraceae
Goudknopje	Composietenfamilie	Cotula coronopifolia	Asteraceae
Blaartrekkende boterbloem	Ranonkelfamilie	Ranunculus sceleratus	Ranunculaceae
Harig wilgenroosje	Teunisbloemfamilie	Epilobium hirsutum	Onagraceae
Bleke basterdwederik	Teunisbloemfamilie	Epilobium roseum	Onagraceae
Heen	Cypergrassenfamilie	Bolboschoenus maritimus	Cyperaceae
Veerdelig tandzaad	Composietenfamilie	Bidens tripartita	Asteraceae
Moeraszoutgras		Triglochin palustris	Juncaginaceae
Madeliefje	Composietenfamilie	Bellis perennis	Asteraceae
Akkermelkdistel	Composietenfamilie	Sonchus arvensis	Asteraceae
Grote brandnetel	Brandnetelfamilie	Urtica dioica	Urticaceae
Ridderzuring	Duizendknoopfamilie	Rumex obtusifolius	Polygonaceae
Perzikkruid	Duizendknoopfamilie	Persicaria lapathifolia	Polygonaceae
Beklierde duizendknoop	Duizendknoopfamilie	Persicaria maculosa	Polygonaceae
Grote weegbree	Weegbreefamilie	Plantago major	Plantaginaceae
Spiesmelde	Amarantenfamilie	Atriplex gustafssoniana	Amaranthaceae
Gesteelde spiesmelde	Amarantenfamilie	Atriplex longipes x prostrata	Amaranthaceae
Akkerdistel	Composietenfamilie	Cirsium arvense	Asteraceae
Gewoon varkensgras	Duizendknoopfamilie	Polygonum aviculare	Polygonaceae
Herderstasje	Kruisbloemfamilie	Capsella bursa-pastoris	Brassicaceae
Gewone hoornbloem	Anjerfamilie	Cerastium fontanum	Caryophyllaceae
Veenwortel	Duizendknoopfamilie	Persicaria amphibia	Polygonaceae
Rietorchis	Orchideeënfamilie	Dactylorhiza praetermissa	Orchidaceae
Echte kamille	Composietenfamilie	Matricaria chamomilla	Asteraceae

Tabel 3.1 Waargenomen plantensoorten in de polder in 2021